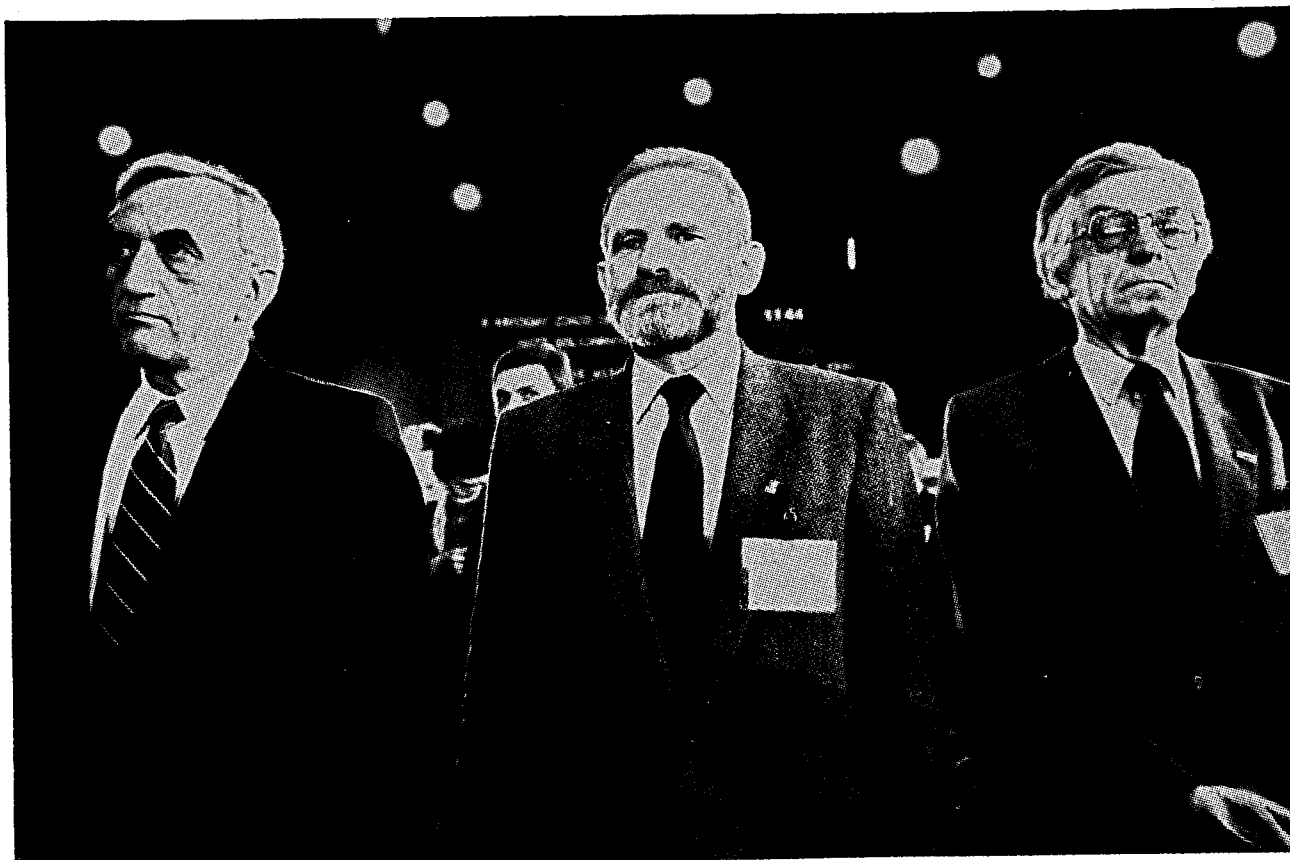

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

TADEUSZ MAZOWIECKI, BRONISŁAW GEREMEK, ZDZISŁAW NAJDER

CZY SIĘ ROZCHMURZA?

Już wkrótce będziesz korzystać z nowej Ontario Health Card.

Zastąpi ona twój numer OHIP – lecz korzystać z niej będziesz tak samo!

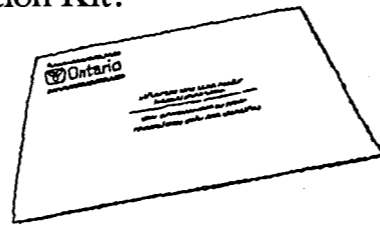
Czym jest nowa Ontario Health Card?

Jest to dokument: plastikowa karta z twoim imieniem i nazwiskiem, a także nowym, osobistym numerem rejestracyjnym. Uprawnia cię ona do wszystkiego, do czego uprawniał cię numer OHIP.

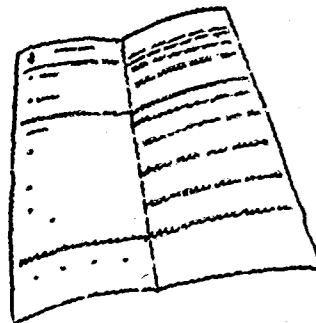
Jak dostać zestaw Health Card Information Kit?

Każde domostwo w Ontario otrzyma osobny zestaw – Health Card Information Kit. Dodatkowe zestawy można dostać w urzędach Canada Post oraz Ministry of Health.

Jak mam się starać o swoją Health Card?

Sprawdź, czy nie nadeszła pocztą koperta zawierająca zestaw informacyjny – Health Card Information Kit. Dokładnie przeczytaj instrukcje, wypełnij zamieszczony formularz, i od razu go odeślij w załączonej, ofrankowanej kopercie. Im szybciej otrzymamy wypełniony formularz, tym szybciej przysłemy ci twoją nową Health Card.

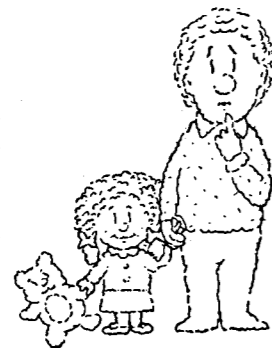
Jestem emerytem. Czy otrzymam zarówno nową Health Card, jak i nową Ontario Senior Citizen Privilege Card?

Twoja nowa Health 65 Card zastąpi zarówno twój numer OHIP jak i twoją Ontario Senior Citizen Privilege Card. Od 1 lipca bieżącego roku, twój osobisty numer podany na nowej Health 65 Card zapewni ci wszystko to, co przedtem zapewniały dwa wymienione dokumenty.

Do czego jest mi potrzebna nowa Health Card?

Zastąpi ona twój numer OHIP, i zapewni ci ciągłość prawa do korzystania z opieki zdrowotnej. Będzie ona nosiła twój osobisty numer rejestracyjny. Nikt inny nie może z niej korzystać. Twoja Health Card pozostaje twoją na całe życie. Póki nie otrzymasz swojej nowej Health Card, korzystaj dalej ze swego numeru OHIP.

Dlaczego zachodzą te zmiany?

Ontaryjskie Ministry of Health wprowadza te zmiany, by lepiej ci służył system opieki zdrowotnej. Nowa karta pozwoli na sprawne gromadzenie statystyk, które będą uwidaczniały powstające trendy w korzystaniu z opieki zdrowotnej. Pozwoli to na zaspokojenie powstających potrzeb poprzez odpowiednie planowanie. Twój nowy numer rejestracyjny zapewni także poufność w korzystaniu z opieki zdrowotnej. Jeśli chciałbyś wiedzieć więcej, skontaktuj się z najbliższym urzędem Ministry of Health, lub zadzwoń nieodpłatnie pod numer Health Card Information Line: 1-800-268-1154. Specjalny telefon dla głuchoniemych (TDD): 1-800-387-5559.

Ministry of Health
 Ontario
 Elinor Caplan, Minister
 David Peterson, Premier

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus	- Świat, Kanada
Leszek Szaruga	- Z dystansu
Rafał Marszałek	- Listy z Piasków
Karolina Jankowska	- Czytane między ... Lektury nieobojętne
dr Zofia Bończa	- Poradnia zaufania
dr Krzysztof Ostaszewski	- Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
Halina Baranowska	- Życ nie umierać
Ewa Rewkowska	- Echo poleca, brydż
Elżbieta Wolska	- Polak nie zginie

WSPÓLPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska)
 prof. dr Ewa Brantley
 dr Tadeusz Prus
 Wacław Liebert
 Adam Tomaszewski
 Iwona Majewska
 Wojciech Wojnarowicz
 Janusz Pietrus
 S.Cech
 Krzysztof Krzysztoforski
 Andrzej Stawicki
 Nina Geysztor-Zawirska
 Maciej Kurowicki
 Bogusław Rzepecki
 Lech Jamka (RFN)
 Marek Gaszyński (Polska)
 Jan Rulewski (Polska)
 Andrzej Kobos
 Typesetting: Olimpia Orlewicz
 Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż
 Druk: Związkowiec, okładka: Futura Graphics

SPIS TREŚCI

	Naszym zdaniem	2
	Świat	4
	Kanada	6
	Polska	8
	Nieznośna codziennosc	13
D.Harasimowicz	Wichrzyciele w sutannach	14
L.Szaruga I.Majewska	Z dystansu	16
	Czy jesteśmy dziećmi systemu	18
K.Ostaszewski	Pokochać kapitalizm	21
	Sport	22
	II Zjazd Solidarności - fotoreportaż	24
H.Baranowska	Życ nie umierać	27
	Weź się w garść	28
	Nowiny medycyny	29
	Horoskop	32
	Kalendarzyk	33
	Bajka dla dzieci na kartce do wycięcia i kolorowania	35
	Komunikaty	48

OKŁADKA I:
 Mazowiecki, Geremek, Najder na II Zjeździe "S"
 Foto: Agencja SOL

Wiadomości z Polski podajemy głównie za RWE, RFI, agencjami zachodnimi, Gazetą Wyborczą, wydawnictwami drugiego obiegu, prasą polską i emigracyjną oraz własnymi korespondentami w kraju.

ADRES	51A Thistle Down Blvd. Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY:	TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISMENT:	\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$ 150.00, 2 col. - 3 inches: \$ 290.00, photo extra \$ 5.00, Full page special rate \$ 200.00, half page \$130.00, back cover \$450, in. cover \$250 Special: ALL SMALL ADS FREE
SUBSCRIPTION	półroczna \$ 25.00, roczna \$ 50.00, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów,
PRENUMERATA:	zagraniczna półroczna 25.00 \$US, roczna 50.00 \$US, lotnicza 100% więcej. Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek. Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

PRAWYBORY ZA PARASOLEM

Nie byłam w Polsce zbyt długo i pojechałam tam na zbyt krótko. Przez 6 dni w hali Olivii czułam się jak na zamkniętym przedstawieniu, gdzie snują się czołowi aktorzy oklaskiwani przez wybranych widzów. Życie Polski biegnie obok, chyba dość obojętnie. Przed legendarną halą, prócz kilku grupek demonstrantów, panowały pustki. Sterylne warunki obserwacji politycznego żywiołu. Jeżeli to jeszcze żywioł

Zjazdowy parter i gościnny balkon to jakby dwa światy różnych konwencji. Obok, skazanej na tłumaczy arystokracji robotniczej świata, migają twarze dawnych duchów Solidarności już bez robotniczego sztafazu. Tych, którzy już gdzie indziej prowadzą grę. Senatorzy, ministrowie, artyści, dziennikarze. Niewidoczni dla tych u dołu, w ogromie sali. Znowu osobno w odmiennych rolach. Jeszcze Kuroń w dżinsowej koszuli macha ręką do kolegów na dole. Ale tylko niektórzy go dostrzegają. Nie stanie tuż obok delegata i nie podpowie mu jak ułożyć słowa. Jedynie w środku

zjazdowego dziedzińca klinem trwa środkowy stół polityczny. Kardynałowie, premier, ministrowie, marszałkowie Sejmu i Senatu. Inny ton wypowiedzi, inna taktyka. Uleciał dziecięcy wdzięk solidarności wymieszanych, zaskakujących postaci. Wszyscy według stanów wrócili na swe miejsca, choć nie wszyscy trafili na właściwe. Mamy więc zbiór urzędników państwowych i związkowych. Szary chleb z miodem. Zbiorowość taka ma swoje prawa. Tylko Wałęsa może tu być wybrany. Bowiem na dole są prawie tylko ci, co go zaakceptowali. Ci, którzy weszli żeby go odsunąć są niewielką garstką. Prawdziwa siła jest po stronie milionów obojętnych, którzy już gaszą telewizor, gdy nadają ze Zjazdu. Być może zainteresowałby się bardziej, gdyby zrozumieli, że frontowa dekoracja - biało-czerwony parasol z napisem Solidarność zakrywa główny mechanizm polityczny - prawybory prezydenckie.

Wałęsa wypowiada wprost swe aspiracje do prezydenckiego fotela.

Widać ruch wśród nielicznych już dziś doradców. Przemawia premier. Mazowiecki wzywa do respektowania logiki i kolejności koniecznych zmian. Wygrania wyborów samorządowych, a potem dopiero ostatnie starcie o prezydenturę. Odślanają się dwie linie, dwie koncepcje. A więc ruszyła już kampania wyborcza. Premier, którego popularność rośnie i związkowiec, którego popularność spada pojawiają się na trybunach jak rywale. Mimo gładkich z pozoru zwrotów, widoczne jest napięcie. W kościele św. Brygidy między Wałęsą i Mazowieckim stoi pusty klęcznik. Obaj modlą się ukrytymi w dłoniach twarzami. Czy jeszcze o to samo? Słabnie wspólny wróg, zaczyna się prawdziwa walka polityczna. Ginie i maleje parasol Zjazdu. Wałęsa prezentuje na nim swoją polityczną siłę. Kilkuset lojalnych delegatów. Nie wiem gdzie podział się Związek. Widzę nienazwaną partię. Solidarność żyje. Wierzę w życie pogrzebowe.

GRAŻYNA FARMUS

W społecznej pustce. Grupa demonstrantów przed halą Olivii pod hasłem "Chcemy mieszkać". Interweniuje milicja. Foto: Juchniewicz

Wielki Mag Zjazdu w Gdańsku - ALEKSANDER MAŁACHOWSKI. Foto Juchniewicz

- ZSSR rozluźnił nieznacznie restrykcje gospodarcze nałożone na Litwę. Według premiera Litwy Kazimiera Prunskiene wydaje się, że minął punkt kulminacyjny napięcia w stosunkach sowiecko-litewskich. ZSSR wznowił dostawy gazu naturalnego do głównego na Litwie zakładu nawozów sztucznych. Nadal jednak utrzymuje embargo na dostawy energii do republiki. Prezydent Francji Mitterand i kanclerz RFN Kohl zaapelowali do prezydenta Litwy o podjęcie negocjacji z Gorbaczowem tak szybko jak możliwe. Zasugerowali, że zawieszenie deklaracji niepodległości Litwy może polepszyć stosunki Litwa-ZSSR. Agencja Reutera podała, że wspólny apel Mitteranda i Kohla został wystosowany przez nich na osobiste życzenie Landsbergisa szukającego jakiegos honorowego wyjścia. Mitterand nie potwierdził, ani nie zaprzeczył rewelacji. Prezydent Landsbergis podkreślił jednakże, że niepodległość Litwy jest poza negocjacjami. Chętnie przedyskutuje jednak z Moskwą postanowienia parlamentu litewskiego.
- Na Placu Rewolucji w Moskwie oblał się benzyną i podpalił 52-letni Stanisławas Zamajtis, protestując przeciwko blokadzie gospodarczej ZSSR wobec Litwy. Przechodnie ugasił ogień, ale Zamajtis zmarł na skutek poparzeń w szpitalu.
- Nie ustają demonstracje antyrządowe w Bukareszcie oraz w innych miastach rumuńskich. Demonstranci domagają się ustąpienia prezydenta Iliescu oraz innych byłych komunistów. Iliescu grozi, że rząd nie pozwoli by banda wólczégów zakłócała spokój i porządek publiczny. Premier Roman powiedział, że mających się odbyć 20 maja wyborów nie będzie nadzorować

międzynarodowa komisja. Zostało za mało czasu, by ją zorganizować.

- Ugrupowanie terrorystyczne o nazwie "Jutrzenka Islamska" uwolniło zakładnika amerykańskiego 57-letniego Franka Reeda porwanego w Bejrucie we wrześniu 1986 roku. Reed (na lewo przed ujęciem, na prawo jedno ze zdjęć przekazanych przez terrorystów), jest drugim Amerykaninem uwolnionym przez terrorystów arabskich w ostatnim czasie. W ich rękach znajduje się nadal 15 zakładników - obywateli państw zachodnich. Prezydent Bush podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do uwolnienia Polhilla i Reeda, w szczególności rządowi Syrii i Iranu.

- Trzeci kandydat na prezydenta został zastrzelony w Kolumbii. Był nim Carlos Pizarro z lewicowego M-19.
- Szefowi Partii Pracy Szymonowi Peresowi nie udało się w ciągu 35 dni utworzyć nowego rządu izraelskiego. Prezydent Herzog powierzył misję szefowi konserwatywnej partii Likud I.Szamirowi. W parlamencie 60 posłów popiera Peresa, 60 - Szamira.
- Prezydentem Słowenii został komunistyczny reformator Milan Kuczana uzyskując 58% głosów. Pokonał on kandydata prawicy Pucznika. W parlamencie większość mandatów zapewniła sobie prawica. Kuczana jest zwolennikiem przekształcenia Jugosławii w konfederację suwerennych republik.
- Wahadłowiec Discovery pomysłnie spełnił misję umieszczenia na orbicie wokółziemskiej Kosmicznego Teleskopu Hubble'a. Ważący 12 ton teleskop o średnicy zwierciadła 238 cm i długości 13 metrów jest znacznie mniej-

szy niż podobne przyrządy używane na Ziemi, ale dzięki umieszczeniu go na orbicie 600 kilometrów poza atmosferą i zanieczyszczeniami, z dala od utrudniających obserwację światła wielkich miast - na przekazywanych zdjęciach widoczne będą obiekty świecące pięćdziesięciokrotnie słabiej niż dostrzegane z Ziemi. Teleskop kosztował ponad \$2 mld. Astronomowie mają nadzieje, że dane uzyskane przez teleskop pozwolą im dokładniej ocenić wiek Wszechświata, zrozumieć, dlaczego powstała galaktyki, a także, być może, wykryć planety krążące wokół pobliskich gwiazd.

- Telewizja francuska, a następnie węgierska pokazały pełną niecenzurowaną wersję filmu, ukazującego proces i wykonanie wyroku na małżeństwie Ceausescu. Utrwalone na amatorskiej taśmie wideo zostało nielegalnie wywiezione z Rumunii. Władze w Bukareszcie zapowiedziały proces przeciwko jego kolporterom. We Francji i na Węgrzech projekcja filmu była sensacją. Prawnicy podkreślili, że proces sądowy był farsą. Dyktator był pozbawiony podstawowych środków obrony. Znany francuski ekspert kryminalistyczny L.Ribault stwierdził na podstawie analizy wideo, że małżeństwo nie zostało rozstrzelane przez pluton egzekucyjny, lecz zmarło kilka godzin wcześniej w wyniku oddanych z bliska strzałów w potylicę. Ribault uważa, że scena egzekucji została sfingowana.

- Gorbaczow spotkał się w Moskwie z przedstawicielami Łotwy i Estonii. Domagał się, aby porzucili zamiary jednostronnego proklamowania niepodległości. Mogą dostać w zamian specjalny status w ramach konfederacji sowieckiej. Zażądał od Estończyków odwołania rezolucji stwierdzającej, że republika znajduje się pod okupacją sowiecką. Jeśli tego nie zrobią wprowadzi w Estonii stan wyjątkowy, rządy prezydenckie i rozwiąże parlament. "Wtedy zobaczycie co to okupacja".

- Nowy burmistrz Brna J.Trmac ustąpił po czterech godzinach urzędowania, gdy udowodniono mu, że był konfidentem służby bezpieczeństwa.

- J. Afanasjew czołowy działacz Platformy Demokratycznej wystąpił z partii sowieckiej oświadczając, że była podzielona od dawna, ale obecnie nadzedł czas, aby podział przybrał oficjalną formę. Według obserwatorów jest wielce prawdopodobne, że komunistyczna partia Związku Sowieckiego rozpadnie się jeszcze przed lipcowym zjazdem.

- W Mongolii rozwiązano ministerstwo bezpieczeństwa publicznego.

- ZSSR wykluczył możliwość przyjęcia Japonii do grona stałych członków Rady Bezpieczeństwa. Zdaniem sowieckiego wiceministra spraw zagranicznych Pietrowskiego wymagałoby to zmian w Karcie NZ, a co gorsze wywołałoby reakcję lawinową, gdyż za Japonią stałe miejsce chciałyby uzyskać zjednoczone Niemcy, Indie oraz inne kraje.

- Po 40 batów otrzymali publicznie trzej Arabowie za kradzież w jednym ze sklepów w Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

- RPA podała, że placówki dyplomatyczne tego kraju w Europie Zachodniej oblegane są przez obywateli z krajów Europy Wschodniej, głównie Węgrów, Rumunów, Polaków i Bułgarów, chcących wyemigrować do Południowej Afryki.

- Amerykańskie firmy eksportujące zboże i środki ochrony roślin do ZSSR niepokoją się coraz bardziej z powodu nietypowego dla ZSSR zalegania z płaceniem. Niektóre wstrzymały dostawy. Rząd sowiecki tłumaczy, że przyczyną są zmiany w systemie bankowym. Firmy podejrzewają, że rzeczywistą przyczyną jest wyczerpywanie się sowieckich rezerw dewizowych. Trudności płatnicze ZSSR pogłębia spadek cen ropy naftowej oraz kursu złota. Wiadomo, że ZSSR płaci za zboże złotem. Niedawno jak się powszechnie uważa, ZSSR sprzedał za pośrednictwem Arabii Saudyjskiej złoto wartości 1 miliarda dolarów, aby nadgonić płatności zbożowe. Nadal zalega jednak z płaceniem od kilku do kilkunastu miesięcy. Niepewność eksporterów amerykańskich pogłębia fakt, iż niektóre ośrodki finansowe uważają, że sowiec-

kie rezerwy złota są bardzo uszczuplone bądź wręcz nie istnieją.

- Parlament czeskosłowacki przyjął ustawę o prywatnej przedsiębiorczości i joint ventures. Czesi i Słowacy nie potrzebują już zezwoleń, by otworzyć przedsiębiorstwo w dowolnej sferze gospodarczej. Mogą zatrudniać pracowników i inwestować pieniądze bez żadnych ograniczeń. Ustawa oparta została na prawodawstwie RFN.

- Prezes Banku Estońskiego podała, że od grudnia w Estonii zostanie wprowadzona do obiegu nowa waluta korona, która zastąpi rubla. Wprowadzenie własnej waluty zapowiedziały także Litwa i Łotwa.

- Węgry przyznały azyl polityczny 5 Ukraińcom. Uchodźcy oświadczyli, że w ojczyźnie byli prześladowani za przynależność do Ukraińskiego Kościoła katolickiego. Czterech przybyło na Węgry legalnie, piąty - przez zieloną granicę.

- Kuba nie da za wygraną, nawet jeżeli Stany Zjednoczone użyją broni atomowej - powiedział w Hawanie Fidel Castro. Wypowiadając się na temat zmian w Europie Wschodniej zauważył: "Samotność jest lepsza od złego towarzystwa".

- W sierpniu 1991 roku Papież Jan Paweł II odbędzie pielgrzymkę na Węgry. Punktem kulminacyjnym wizyty będzie msza święta na placu Tysiąclecia w Budapeszcie - 20 sierpnia w dniu św. Stefana, pierwszego króla Węgier.

- Prezydent ZSSR Gorbaczow wprowadził zakaz przeprowadzania demonstracji w centrum Moskwy bez zgody rządu ZSSR.

- Zmasakrowane zwłoki 70-letniego estońskiego pastora Harolda Merii i jego domownika Valve Kleinego znaleziono w pobliżu miasta Touri w

środkowej części republiki. Pastor zgromadził dokumentację i prowadził badania nad zbrodniami NKWD i KGB.

- Bułgarzy poszukujący zwłok osób zabitych podczas okupacji sowieckiej w czasie II wojny światowej odkopali trzeci zbiorowy grób koło Pernika (około 50 km od Sofii). Zgłosił się świadek I.Sorbolow, który opowiedział, iż widział w październiku 1944 roku jak Sowietci przywieźli w siedmiu ciężarówkach kilkadziesiąt ludzi skutych łańcuchami. "Wszyscy byli żywi. Wrzuciono ich do dołu, polano benzyną i podpalono. Ich ciała zaczęły eksplodować".

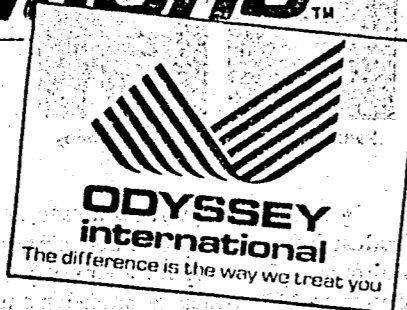
- Władze chińskie krwawo stłumiły demonstracje uliczne w zachodniej prowincji Sinciang. Podały, że demonstracje zostały wzniecone przez fanatyków religijnych, którzy proklamowali świętą wojnę w celu utworzenia niezależnego państwa opartego o zasady islamu. W Sinciang żyje około 8 mln muzułmanów. Władze ChRL przyznały, że podczas walk ulicznych poniosło śmierć 22 ludzi. Zamkniętą prowincję dla cudzoziemców. Według niezależnych doniesień z Chin w prowincji szaleje czerwony terror.

- Premier Litwy Kazimiera Prunskiene powiedziała, że nie dostała wizy do USA na maj tylko z ważnością od początku czerwca, gdyż USA nie chcą aby jej wizyta w jakikolwiek sposób mogła zakłócić spotkanie Bush-Gorbaczow w dniach 30 maja - 3 czerwca. Prunskiene podkreśliła, że Litwa przyjmuje z goryczą i rozczarowaniem brak poparcia Zachodu dla sprawy niepodległości Litwy. Rządy zachodnie tłumaczą to tym, iż nie chcą nic zrobić co osłabiałoby pozycję Gorbaczowa, którego popierają w takich sprawach jak rozbrojenie i pieriestrojka. "Uważam - zaznaczyła - że świat zbyt dramatyzuje sytuację w ZSSR i rolę Gorbaczowa".

- W Bułgarii aresztowano szefów obozów koncentracyjnych w Łowecz i Skrawenie. W obozach tych w latach 1959-62 zamęczono na śmierć co najmniej 150 osób. N.Gazdow i C.Goranow, zdaniem specjalnej komisji powołanej przez parlament, są bezpośrednio odpowiedzialni za warunki, w których więźniowie odbywali kary.

20 TYSIĘCY KLIENTÓW DOTKNIĘTYCH BANKRUCTWEM BIURA TURYSTYCZNEGO

Thomson Vacations™

W ubiegłym tygodniu zbankrutowało biuro turystyczne Thomson Vacations, idąc w ślady swego głównego przewoźnika - linii lotniczych Odyssey International, które zbankrutowały kilka dni wcześniej. Ontaryjski minister ds. konsumentów Greg Sorbara powiedział, że nie jest pewien czy wystarczy pieniędzy na specjalnym turystycznym koncie ubezpieczeniowym, wypłacającym odszkodowania klientom, którzy stracili wakacje bądź ponieśli dodatkowe koszty z powodu bankructwa ich agencji turystycznej. Plajta Thomson Vacations dotknęła bowiem 20 tys. klientów. Z ubezpieczeniowego funduszu turystycznego można wypłacić odszkodowanie do wysokości 3500 dol. na jedną osobę. Sorbara podkreślił, że jeśli zabraknie pieniędzy na koncie prowincja postara się wypłacić odszkodowanie mimo wszystko, ale nie jest jeszcze w stanie powiedzieć w jaki sposób zorganizuje na ten cel pieniądze. W chwili obecnej na ontaryjskim funduszu ubezpieczenia turystycznego znajduje się około \$4 mln, a prowincja spodziewa się, że łączna suma podań o odszkodowanie wyniesie od 5 do 8 mln dol. Bankructwo Thomson Vacations zostało bezpośrednio spowodowane przez Royal Bank of Canada, który zażądał od firmy spłacenia całego zadłużenia w wysokości \$52 mln, gdyż według banku firma zalegała poważnie ze spłatą rat. Jednocześnie Royal Bank nieoczekiwanie zaoferował wypłacanie z własnej woli wszystkim poszkodowanym odszkodowania w wysokości do 3500 dol. za pośrednictwem ich agentów podróży. Krok ten najprawdopodobniej rozwiąże problem niedos-

tatecznych funduszy na koncie ubezpieczenia turystycznego. D'Arcy Delamere, wiceprezydent banku podkreślił, że decyzja banku nie została podjęta po to, aby uzyskać poklask, ale bank zdaje sobie sprawę, ile nerwów i kłopotów dotknęło klientów zbankrutowanego biura podróży. W chwili ogłoszenia bankructwa poza Kanadą było rozsianych ponad 5 tys. Kanadyjczyków - klientów biura. Część z nich została przewieziona do Kanady przez specjalne loty czarterowe zorganizowane przez prowincję Ontario, część - ci którzy mieli pieniądze powrócili na własny rachunek przez siebie wybranymi liniami, otrzymując obietnicę, iż prowincja zwróci im koszty z tym związane. Rząd federalny wysłał do hoteli, w którym mieszkali kanadyjcy obywatele-klienci Thomsons Vacations zapewnienie, iż pokryje wszystkie niezapłacone rachunki związane z ich normalnym pobytem i w wielu przypadkach pobytem przedłużonym, gdy zorganizowanie lotów zastępczych zabrało czas. Ambasady i konsulaty kanadyjskie udzielały także wszystkim potrzebującym Kanadyjczykom pożyczek. Pomimo tego były hotele, które nie wypuściły Kanadyjczyków dopóki nie otrzymały od nich bądź od rządu zapłaty. Były także hotele jak np. hotel Windermere Island na Baha-

mach, którego właściciel nie otrzymał od zbankrutowanego biura 30 tys. dol. za pobyt grupy Kanadyjczyków, ale nie zażądał od nich ani centa, utrzymując, iż jest pewien, że otrzyma tę sumę od rządu kanadyjskiego. Także firma American Express Canada wydała polecenie swym biurom na całym świecie, aby maksymalnie życzliwie potraktowali Kanadyjczyków posiadających kartę kredytową firmy oraz tych, którzy nabyli bilety lotnicze za pośrednictwem American Express Travel. Właściciel zbankrutowanych linii lotniczych i biura turystycznego Brian Child (na zdjęciu) powiedział, że nie rozumie dlaczego Royal Bank zażądał niespodziewanie zwrotu całej pożyczonej sumy pieniędzy. Child podkreślił, że jego firma Soundair (której filiami były Thomson Vacations i Odyssey International) przynosiła dziennie 13 tys. dolarów zysku z dziennego obrotu 410 tys. dol. Według Childa firma funkcjonowała sprawnie i nawet Royal Bank pożyczył jej w ubiegłym miesiącu 10 mln dol. Wiceprezydent banku D'Arcy Delamere powiedział, że urzędnicy banku pracowali z Childem nad kłopotami finansowymi firmy od listopada ub.r. W kwietniu problemy finansowe zaczęły narastać lawinowo i aby utrzymać firmę bank musiał wyłożyć ekstra w okresie 10-26 kwietnia 6 mln dol. Nie było innego wyjścia i aby zminimalizować straty Royal Bank postanowił zażądać zwrotu wszystkich pożyczonych pieniędzy.

Brian Child

KRÓTKO:

- W Kanadzie przebywała premier Litwy Kazimiera Prunskiene. Litwa nie odwoła swej deklaracji niepodległości, ale jest gotowa zwolnić tempo wprowadzenia jej w życie jeśli wystarczy to Moskwie, aby podjąć negocjacje i wycofać bądź zredukować blokadę gospodarczą. Spotkała się z ministrem spraw zagranicznych Clarkiem. Clark powiedział, że Kanada szuka środków, aby niepodległość Litwy mogła zostać osiągnięta na drodze negocjacji i w pokojowy sposób. Nie wykluczył pomocy humanitarnej dla Litwy przez Polskę.

- W rezerwacie Indian Akwesasne (obejmującym terytorium Kanady w pobliżu Cornwall i terytorium USA w stanie Nowy Jork) ciągnąca się prawie od roku kłótnia przeciwników kasyna i gier hazardowych oraz ich zwolenników przybrała formę walki zbrojnej. Uzbrojone grupy Indian Mohawków ostrzeliwiają się wzajemnie podpalając domy i samochody oraz plądrując okolice. Są ofiary śmiertelne. Ponad 500 kobiet i dzieci opuściło rezerwat. Powrócą, gdy sytuacja się uspokoi. Ani policja kanadyjska ani amerykańska nie wkraczają na teren Akwesasne utrzymując, że doleje to tylko oliwy do ognia i pogorszy sytuację. Rząd kanadyjski i amerykański wysłały specjalnych rządowych negocjatorów w nadziei, że uda im się doprowadzić do pokojowego rozwiązania sporu. Zwolennicy kasyna i domów gier hazardowych twierdzą, że stanowią one podstawę miejscowej ekonomii i dobrobytu, przeciwnicy twierdzą, że powodują wzrost przestępczości, prostytucji, alkoholizmu, narkomanii oraz zlot różnego rodzaju typów spod ciemnej gwiazdy.

- Episkopat kanadyjski powołał komisję ds. seksualnych przestępstw księży. Jednym z głównych zadań komisji będzie także opiniowanie podań kandydatów do stanu duchownego. Komisja będzie starała się wykluczyć wszystkich kandydatów mogących zachowywać się niewłaściwie seksualnie.

- Premier Mulroney przyjął w Ottawie prezydenta Cypru Vassillou. Prezydent prosił o pomoc Kanady w

rozwiązaniu konfliktu grecko-tureckiego na wyspie.

- Minister finansów Michael Wilson podkreślił, że jedyną metodą walki z inflacją pozostanie regulacja stopy procentowej. Odrzucił państwową kontrolę cen i płac jako metody sprzeczne z gospodarką wolnorynkową.

Pierre Trudeau Brian Mulroney

- 59% Kanadyjczyków uważa, że Trudeau był lepszym premierem niż jest Mulroney. 15% uważa, że lepszy jest Mulroney. 16% uważa, że ani jeden ani drugi. Trudeau był premierem prawie 16 lat. Zrezygnował w 1984 roku.

- Policjant Mike Spurr z Dartmouth w Nowej Szkocji powiedział podczas lokalnej konferencji na temat narkomanii i alkoholizmu, iż uważa, że ludzie na welfare nie powinni mieć dzieci, gdyż wiele z tych dzieci, gdy dorosnie wybierze welfare jako sposób życia. Już obecnie mamy więcej ludzi biednych niż ludzi zdolnych do płacenia podatków na welfare. Burmistrz Dartmouth J. Savage powiedział, że stanowisko Spurra w żaden sposób nie odzwierciedla polityki miasta w tym względzie.

- Premier Nowej Fundlandii Clyde Wells powiedział w Ottawie, że prowincja wycofała się ze swego stanowiska unieważniającego poprzednią ratyfikację układu Meech Lake, gdyby odbyła się ogólnonarodowa debata w sprawie układu z udziałem obywateli i wykazałaby ona, że większość Kanadyjczyków jest za układem.

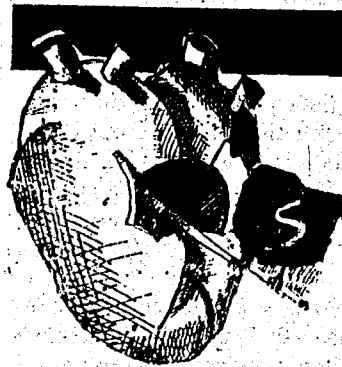
- Arcybiskup Toronto Aloysius Ambrozic w swym pierwszym wywiadzie dla prasy świeckiej od objęcia stanowiska po ustąpieniu kardynała Cartera powiedział, że wyklucza święcenia kapłańskie dla kobiet, o Bogu powinno się mówić wyłącznie w formie męskiej jako o Ojcu, celibat powinien być bezwzględnie przestrzegany, a

osoby, które nie chcą zaakceptować tych oraz innych fundamentalnych prawd i zasad wiary nie powinny uważać się za katolików. Archidiecezja torontońska liczy ok. 1,5 mln wiernych oraz 900 księży.

- Liczba przestępstw wzrosła w Kanadzie w roku ubiegłym o 1,6% (piąty raz z rzędu). Wyniosła prawie 2,4 mln. Najwyższy wskaźnik przestępstw ciężkich oraz z użyciem przemocy odnotowano w Vancouver - 1692 przestępstwa na 100 tys. mieszkańców, a następnie w Edmonton, Montrealu, Hamilton-Wentworth, Ottawie i Toronto. Najwyższy wskaźnik zabójstw miały Vancouver i Montreal - po 6 zabójstw na 100 tys. mieszkańców. Wskaźnik ten dla Toronto wyniósł 3 zabójstwa na 100 tys.

- Wskaźnik prowadzenia samochodu po pijanemu bądź pod wpływem innych środków odurzających wynosił w Kanadzie w 1988 r. - 468 przypadków na każde 100 tys. mieszkańców. Wśród prowincji na pierwszym miejscu znalazła się Alberta - 756/100 tys. Ontario miało najniższy wskaźnik - 370/100 tys.

- Poseł federalny, liberał John Nunziata powiedział, że separatyści quebeccy są zdrajcami Kanady. Ta opinia Nunziaty, jednego z kandydatów na przywódcę Partii Liberalnej, wywołała burzę w parlamencie. Premier Mulroney, wielu ministrów, koledzy partyjni Nunziaty domagali się przeprosin. Nunziata sprecyzował swe stanowisko podkreślając, że nie było jego zamiarem obrażenie Quebecczyków. Użył słowa zdrajcy wobec niewielkiej grupki osób aktywnie propagujących podział Kanady, ponadto nie w sensie kodeksu karnego, lecz w sensie słownikowym. Poseł, konserwatysta, minister ds. ochrony środowiska Lucien Bouchard określił stanowisko Nunziaty jako obraźliwe wobec Quebecu. Pokazuje ono, że kiedykolwiek Quebeczycy występują w interesie Quebecu są natychmiast oskarżani o to, że są nielojalni wobec Kanady. Kanada nie powinna zapominać, że Quebeczycy są Quebeczycami i muszą walczyć o to, aby pozostać Quebeczycami. Kanada uznając tę konieczność i ratyfikując układ Meech Lake otworzy drzwi do wielkiego kraju, w którym Quebeczycy będą kochać Kanadę z całego serca jako swą ojczyznę.

POLITYKA

Premier Mazowiecki przedstawił swą linię polityczną w klubie PSL "O": Ustalony przy okrągłym stole układ został przecignięty przez życie, ale to nie może być powód do przewrótów koalicyjnych rządowej, do destabilizacji politycznej. Polska zdobyła sobie szacunek dzięki temu, że przebudowa ustroju jest pokojowa, że tworzy szansę dla wszystkich, nikogo nie wyrzuca na margines. Także dzięki temu, że niestychanie trudny program gospodarczy realizowany przez rząd zyskał społeczną akceptację. Konstrukcja polityczna, na której opiera się rząd, jest bardzo krucha, a współpraca z partiami koalicji trudna. Ale układ jest niezbędny i działa skutecznie. Nie będzie więc zmian w rządzie.

Rozrachunki z przeszłością, z ludźmi poprzedniej władzy nie mogą być miarą tego, co się w Polsce dzieje. Wola o przyspieszenie przemian, bo sąsiedzi nas wyprzedzili - to demagogia. Nikt dotąd nie podjął tak głębokich i tak zasadniczych zmian gospodarczych i politycznych. Polska spokojna droga przemian będzie kontynuowana. Zasadniczej reformie poddawane są prokuratura, resorty spraw wewnętrznych i obrony narodowej, czyli ta część aparatu władzy, która najczęściej przeciw społeczeństwu była wykorzystywana.

Wybory samorządowe stworzą fundament demokracji lokalnej. Czekają nas trudny rok w polityce międzynarodowej. Trzeba pozwolić rządowi na wykonanie tych zadań.

W tej sytuacji, zdaniem premiera, przyspieszone wybory parlamentarne mogłyby się odbyć najwcześniej na wiosnę przyszłego roku.

Expose ministra spraw zagranicznych Skubiszewskiego wygłoszone w Sejmie:

"Od pierwszych dni swego istnienia rząd czyni wszystko, aby przywrócić pełną niepodległość państwa. Bo wiem bez niepodległości nie będzie w narodzie i społeczeństwie ani potrzebnych nam sił twórczych, ani wielkiego wysiłku, jakiego dziś Polska od każdego z nas oczekuje".

Przedstawił 9 priorytetów polskiej polityki zagranicznej:

- Współtworzenie systemu bezpieczeństwa europejskiego w oparciu o KBWE, stale ograniczając rolę siły wojskowej, gdyż zagrożenie wojną na kontynencie już prawie nie istnieje.

- Trzeba współżyć z dwoma wielkimi sąsiadami.

- Współpraca regionalna: siłą rzeczy pozostajemy na razie w RWPG i Układzie Warszawskim, które wymagają znacznych reform: w przypadku RWPG ich szanse są zresztą problematyczne. Interesuje nas trójkąt Czechosłowacja - Polska - Węgry. Interesuje nas też kierunek dalej na południe: stowarzyszenie z państwami wspólnoty dunajsko-adriatyckiej.

- Rozszerzamy powiązania ze światem zachodnim; najwyżej cenimy dziś stosunki z Francją i Wielką Brytanią.

- Będziemy rozbudowywać zaniedbane dotąd stosunki z państwami innych kontynentów, w tym z Ameryką Łacińską.

- Dążymy do redukcji zadłużenia i skoordynowania akcji zagranicznej pomocy dla Polski.

- Rozwijamy współpracę z organizacjami międzynarodowymi, zwłaszcza ONZ, z myślą o rozwiązywaniu problemów globalnych, w tym przede wszystkim ekologicznych.

- Chcemy umacniać praworządność w stosunkach międzynarodowych i troszczyć się o ochronę praw człowieka.

- Dążymy do znoszenia barier i tworzenia ułatwień w ruchu osobowym.

Geremek w imieniu OKP: "Jest to poli-

tyka niezależna, polityka narodowej suwerenności".

Prezydent Wojciech Jaruzelski i minister obrony gen. Florian Siwicki przyjęli przebywającego na inspekcji wojsk sowieckich w Polsce gen. Dmitrija Jazowa ministra obrony ZSSR. Mówiono o wycofaniu wojsk sowieckich z Polski, o systemie zbiorowego bezpieczeństwa w Europie i niektórych aspektach związków z jednoczeniem się Niemiec.

Gen. Jazowa przyjął także premier Tadeusz Mazowiecki.

Senat nie wyraził zastrzeżeń wobec przyjętej przez Sejm ustawy o przywróceniu Święta 3 Maja i zniesieniu 22 Lipca. Jaruzelski wyraził zastrzeżenia, a następnie podpisał ustawę.

Niezabitowska na konferencji prasowej: Polska udzieli Litwie pomocy jeśli Wilno oficjalnie się o nią zwróci; współpraca rządu z Wałęsą wygląda dobrze, ale zdarzają się zgrzyty. Premier cieszy się z wyboru Wałęsy na szefa "S"; katastrofa czarnobylska nie dotknęła Polski tak mocno jak inne kraje. Sprzyjał nam wiatr. Polska znalazła się dzięki temu na 10 miejscu w Europie jeśli chodzi o poziom skażenia (nie zagraża zdrowiu); wybory samorządowe są konieczne, gdyż położą kres lokalnym klikom, niestety brakuje kandydatów; stalinowskie zbrodnie ludobójstwa nie ulegną przedawnieniu. Powstanie Instytut Pamięci Narodowej, który będzie koordynować ściganie zbrodni hitlerowskich i stalinowskich.

Projekt ustawy o anulowaniu dopuszczalności przerywania ciąży, nad którym dyskutowano w Senacie za zamkniętymi drzwiami, opublikowała "Trybuna". Art. 2 projektu p. 1 mówi, iż "nikt nie ma prawa do przerywania ciąży, chyba że zachodzi stan wyższej konieczności wobec zagrożenia życia matki". W art. 3 czytamy: "Kobietom ciężarnym znajdującym się w trudnych warunkach życiowych państwo w porozumieniu z właściwymi związkami samorządu terytorialnego - zapewni opiekę na czas ciąży i porodu, a w razie potrzeby także na okres 3 miesięcy po porodzie".

Podczas konferencji prasowej na zakończenie wizyty w Paryżu, kanclerz Kohl oświadczył, że parlamenty obu państw niemieckich do lata bieżącego roku przygotują i podpiszą deklarację w sprawie polskiej granicy zachodniej. "Zostanie zredagowana w duchu istniejących granic" - powiedział kanclerz. Deklaracja zostanie ratyfikowana przez parlament zjednoczonych Niemiec.

Groby setek ofiar NKWD kryją lasy w Jastkowicach pod Stalową Wolą, podaje PAP. Od września do listopada 1944 roku więzionych w obozowych ziemiankach żołnierzy AK, jeńców niemieckich i zbiegów z armii sowieckiej wywożono ciężarówkami i rozstrzelano. Prokuratura Wojewódzka w Tarnobrzegu z siedzibą w Sandomierzu (ul. Żeromskiego, tel. 236-72), która prowadzi śledztwo w celu ustalenia sprawców mordów i ich współpracowników, prosi o zgłaszanie się osób mogących w tym dopomóc.

Biskup Alojzy Orszulik wystąpił na senackiej Komisji Konstytucyjnej jako przedstawiciel Sekretariatu Episkopatu: nowa konstytucja powinna umożliwić wszystkim obywatelom identyfikację z państwem, niezależnie od ich narodowości i przekonań religijnych. Ponadto: konstytucja nie może przemilczeć Kościoła, który jest rzeczywistością w państwie polskim od przeszło tysiąca lat, i który także w ostatnich czasach odgrywał doniosłą rolę w dokonujących się przemianach. Podał w wątpliwość potrzebę zapisu o rozdziale Kościoła od państwa, albowiem ta zasada służyła realizacji marksistowskiej doktryny dominacji państwa nad Kościołem. Podkreślił, że wspólnota polityczna - państwo i wspólnota religijna - Kościół są autonomiczne i od siebie niezależne. Powinna je jednak łączyć zdrowa współpraca. Podstawą stosunków między Kościołem i państwem powinna być wolność religii.

Konsulat polski otwarto w Strasburgu. Jest to pierwsze wschodnioeuropejskie przedstawicielstwo dyplomatyczne przy Parlamencie Europy.

"Są tu przed nami teczki, które wręczył mi Michaił Gorbaczow. Jest tutaj zestaw różnych rodzaju dokumentów, w tym m.in. z podpisem Berii, które dotyczą różnych dyspozycji w sprawie polskich jeńców" - powiedział W. Jaruzelski w "Wiadomościach" dzieląc się wrażeniami ze swojej wizyty w Związku sowieckim.

Prezydent RP powiedział też: "Wrażenia dyrektyw dotyczących mordu, zabójstwa nie ma; dotyczą spraw transportów, zaopatrzenia, ale z nich dość wyraźnie wynika, że los tych jeńców był już przesądzony. Ale najcenniejszy wśród dokumentów wydaje mi się spis ok. 15 tys. oficerów (jest tu dokładna liczba 14 793 osoby). Jest to niezwykle ważny dokument nie tylko dla historyków, ale i dla bliskich, dla rodzin; jest to swego rodzaju nasza narodowa relikwia".

Na posiedzeniu komisji gospodarki narodowej dyskutowano o tym, czy i jak właściciele mienia, zabranego przez państwo w latach czterdziestych i pięćdziesiątych mogliby je odzyskać. Senator Henryk Wilk przedstawił projekt uchwały, w myśl której obok fizycznego zwrotu majątku proponuje się rekompensatę, np. w postaci akcji lub udziałów w prywatyzowanych przedsiębiorstwach państwowych. Zgodzono się, że fizycznie zwrócić majątek można by w niewielu przypadkach, gdyż powodów ałoby to olbrzymie komplikacje prawne.

"Czas naprawić wyrządzoną krzywdę "Solidarności", która do tej pory nie odzyskała odebranego jej po 13 grudnia 1981 roku majątku" - piszą posłowie OKP w uzasadnieniu projektu ustawy o zwrocie majątku NSZZ "Solidarność" przekazanej do łaski marszałkowskiej. Było to wyraźne naruszenie prawa własności - uzasadniają posłowie. Majątek związkowy tworzony był wyłącznie ze składek członkowskich i darowizn, bez udziału jakichkolwiek dotacji budżetowych. Jego przejmowanie przez funkcjonariuszy SB i urzędników państwowych odbyło się niezgodnie z obowiązującymi, nawet w stanie wojennym, przepisami. Projekt ustawy przewiduje utworzenie komisji zwią-

kowo-rządowej pod przewodnictwem ministra sprawiedliwości. Gromadziła by ona informacje na temat przejętego majątku "Solidarności", nadzorowała czynności śledczej i wydawała decyzje w sprawie zwrotu majątku związkowego.

Skubiszewski w Belgradzie na konferencji prasowej: "W związku z wzięciem przez ZSSR odpowiedzialności za mord katyński, Polska domaga się odszkodowań wojennych dla rodzin ofiar".

Ponadto Związek Sowiecki - zdaniem ministra Skubiszewskiego - powinien objąć odszkodowaniami "wszystkich Polaków deportowanych do ZSSR, zmuszonych do życia i pracy w nieludzkich warunkach". Polski minister poruszył także sprawę zwrotu Polsce dóbr kulturalnych, które znajdowały się na terenach dawnych Kresów Wschodnich.

Działający od lutego 1989 r. Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej został zarejestrowany. Zrzeszający 15 tysięcy harcerzy i instruktorów ZHR jest największą i pierwszą legalną alternatywną organizacją harcerską. Starania o jego legalizację trwały od maja ubiegłego roku. ZHR tworzą ludzie, którzy wcześniej bezskutecznie usiłowali zreformować ZHP. Wielu z nich zostało z tego powodu usuniętych ze związku.

- ZHP jest organizacją kolonijną - powiedział naczelnik ZHR Krzysztof Stanowski - my chcemy budować prawdziwe harcerstwo. Uważają się za spadkobierców przedwojennego ZHP. Tworzą organizację otwartą światopoglądowo, opartą o zasady etyki chrześcijańskiej. Uczestniczyli w obradach okrągłego stołu i kampanii wyborczej "Solidarności".

WUSW w Łodzi oddał łódzkiej "Solidarności" kopie filmu z I Zjazdu "Solidarności". Dotychczas nie znaleziono ścieżki dźwiękowej. Film zarekwirowała SB w 1982 r.

Likwidowane jest wydawnictwo publikujące "Trybuna" (nakład w marcu 226 tys., w początkach kwietnia 174 tys.), "Chłopską Droga" i kilka regionalnych pism woj. warszawskiego - powiedział

Andrzej Notkowski, rzecznik prasowy Komisji Likwidacyjnej RSW. Decyzję, powziętą jeszcze przez Zarząd Główny RSW, podtrzymała Komisja Likwidacyjna. Dalsze losy "Trybuny" będą się zapewne rozstrzygać na poziomie Rady Ministrów (premier wypowiedział się za dalszym istnieniem gazety). Prawdopodobnie przejmie ją SdRP, ale nie jest jasne, czy socjaldemokracja będzie musiała wywiązać się z wszystkich zaległych zobowiązań finansowych. Deficyt wydawnictwa "Trybuna Ludu" wynosił w 1989 roku 8 miliardów złotych, a za I kwartał 1990 "Trybuna" ma 6,5 mld deficytu, wyprzedzając daleko innych bankrutów RSW.

Sejm poprawić musiał własne przeoczenie popełnione miesiąc temu przy nowelizacji konstytucji. Jego skutkiem byłby brak podstaw prawnych dla funkcjonowania terenowych organów administracji w okresie między końcem kadencji (30 kwietnia) a powołaniem nowych samorządów.

"Gazeta Wyborcza" opublikowała 11 argumentów przemawiających "za" i 13 "przeciw" wyborowi Lecha Wałęsy na prezydenta RP. Sami przewodniczący jeszcze chyba nie jest zdecydowany: jednego dnia twierdzi, że będzie kandydował, drugiego, że jednak nie będzie. Ogłosiła także wyniki sondażu pokazujące, że 51% Polaków uważa, że Wałęsa nie powinien być prezydentem Polski.

"Dzień, w którym zostałyby ujawnione dokumenty o tajnych współpracownikach służby bezpieczeństwa, byłby ostatnim dniem mojej pracy w MSW" - powiedział wiceminister Krzysztof Kozłowski.

Już szóstą wersję projektu ustawy o partiach politycznych rozpatruje komisja sejmowa. Z 25 ugrupowań pozaparlamentarnych zaproszonych na posiedzenie komisji, przybyli przedstawiciele zaledwie dziesięciu.

Do Izby Karnej Sądu Najwyższego wpłynęła rewizja nadzwyczajna wniesiona przez Prokuratora Generalnego na korzyść Józefa Antoniego Szaniawskiego, rzekomego szpiega, skazanego w r. 1986 na osiem lat więzienia i konfiskatę mienia w całości. Stawiając Szaniawskiego w stan oskarżenia, prokurator wojskowy wytoczył przeciwko niemu zarzuty najcięższego kalibru: oskarżony od 1974 do 1985 r. przekazywał Rádiu Wolna Europa rozmaite tajemnice PRL aż do wojskowych włącznie. Współpracował przy tym z dwoma dziennikarzami sekcji polskiej RWE, którzy byli uważani za agentów CIA: Józefem Ptaczką i nieżyjącym już Wiktoorem Trościanką. Wskutek tego - wedle prokuratora - sam automatycznie stał się szpiegiem. Obecnie Generalny Prokurator, Aleksander Bentkowski, domagając się w swej rewizji nadzwyczajnej uniewinnienia Szaniawskiego, stwierdza, że były to informacje o niewielkiej wadze, najczęściej znane wielu osobom w kraju, a zatem nie mogły być szkodliwe dla interesów Polski.

Według ekspertów Agencji ds. Inwestycji Zagranicznych zbyt wiele spółek (zwłaszcza o minimalnym kapitale zakładowym) zajmuje się mało skomplikowanym przerobem surowców i płodów rolnych, eksportowanych następnie za granicę. Mało widoczny jest dopływ nowoczesnych technologii. Są też próby tworzenia przez przedsiębiorstwa państwowe fikcyjnych spółek i uzyskiwania w ten sposób korzyści podatkowych.

GOSPODARKA

Na 160 pism, należących do RSW, wpłynęło 36 wniosków o przekształcenia własnościowe, m.in. kilka sprzecznych propozycji z "Życia Warszawy". Większość wniosków o utworzenie spółdzielni złożyły redakcje, ale też drukarnia z Łodzi i Przedsiębiorstwo Upowszechniania Prasy i Książki z Kielc.

Wiceminister rolnictwa H. Antosiak: Wzrosło pogłowie zwierząt w gospodarstwach indywidualnych, spadło w uspołecznionych. Możemy zagospodarować co czwartego ziemniaka. Nadal za mały jest eksport masła.

"Nie potwierdziły się oceny katastroficzne, ale nie ma też powodu do nadmiernego optymizmu. Na wsi panuje oczekiwanie".

Pod koniec kwietnia zarejestrowano ponad 318 tys. bezrobotnych. Na jedno miejsce pracy przypada obecnie 11 bezrobotnych. Najwięcej ludzi bez pracy jest w woj. łódzkim (14 tys.), bydgoskim i olsztyńskim (po 12 tys.). Od połowy marca systematycznie rośnie liczba ofert pracy - z niespełna 20 tys. do prawie 30 tys. w drugiej połowie kwietnia. Ale, jak podaje BOSS PAP, w końcu stycznia ofert takich było 55 tys.

Pod koniec roku bez pracy może być nawet milion osób. Państwo finansuje zorganizowane dla nich prace interwencyjne, kiedyś zwane "robotami publicznymi". Z tej formy zatrudnienia skorzystało w tym roku w całym kraju ponad 19 tys. osób. Bezrobotni najczęściej są zatrudniani w przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej, przy pielęgnacji zieleni, na pocztach, w służbie zdrowia. Zdarzają się też inne oferty.

Na pierwszym miejscu pod względem wielkości kapitału zagranicznego, już zaangażowanego w Polsce, są Niemcy (42,6 mln USD), później Szwedzi (19,7 mln USD), Norwegowie (18,2 mln USD) i Holendrzy (16,7 mln USD).

W ponad połowie spółek kapitał zagraniczny nie przekracza 50 tysięcy dolarów. Tylko w pięciu jest on większy niż 5 mln dolarów. Największym przedsięwzięciem polsko-zagranicznym jest spółka szwajcarskiej firmy Asea Brown Boveri z elbląskim Zamechem, zajmująca się m.in. produkcją maszyn wirtualnych i urządzeń okrętowych.

W Warszawie kilka osób dostało pracę w muzeach: Narodowym i Archeologicznym, a nawet w ZOO. Prawo do zatrudnienia interwencyjnego mają tylko bezrobotni zarejestrowani w biurach pracy. Mimo że jest ich coraz więcej, chętnych do podjęcia takiej pracy nie przybywa. Urzędnicy twierdzą, że części bezrobotnych zależy tylko na zasiłku, a nie na znalezieniu roboty.

Według szacunków Ministerstwa Współpracy Gospodarczej z Zagranicą, wartość eksportu do krajów I obszaru wyniesie w 1990 roku około 10,5-10,7 mld rubli, a import zamknie się w 7 mld. Natomiast w handlu z II obszarem, wyeksportujemy za 8,2-8,6 mld dolarów, a sprowadzimy towarów za 5-5,3 mld dolarów. Oznaczałoby to dodatnie saldo w wysokości przekraczającej odpowiednio 3 mld rubli i 3 mld dolarów. Ministerstwo oparło swą prognozę na ankiecie przeprowadzonej wśród 29 central handlu zagranicznego i przedsiębiorstw, których łączny udział w ubiegłorocznej wymianie handlowej z zagranicą przekroczył 65 proc.

Minister Marcin Świąćcki przewiduje, że "w najbliższym czasie" zostaną wymienieni szefowie 35 biur radców handlowych za granicą.

Na konto Funduszu Wspierania Inicjatyw Społecznych i Gospodarczych Prezesa Rady Ministrów Tadeusza Mazowieckiego wpłynęło 21 410 993 977 zł oraz 399 562 dolary i 7 tys. rubli. Na tę sumę złożyło się około 55 tys. ofiarodawców. Dotychczas były dwie wypłaty z zasobów Funduszu: 140 tys. dolarów i 300 mln zł. Fundusz, a właściwie tylko konta, na które można wpłacać pieniądze, powstał w październiku 1989 roku. Jego istnienie zostało w zasadzie

wymuszone: od razu po powołaniu Tadeusza Mazowieckiego na stanowisko premiera zaczęły płynąć pieniądze. "Trzeba było to jakoś zinstytucjonalizować" - mówi dyrektor gabinetu premiera Ryszard Wojtkowski.

Na razie Funduszem zajmują się tylko dwie osoby. Jedna odpowiada za to, by pieniądze były na właściwych kontach, druga prowadzi ewidencję wpłacających i przygotowuje podziękowania. Każdy ofiarodawca, bez względu na wartość przekazu, ma otrzymać podpisane przez premiera pisemne podziękowanie. Opóźnienia w wysyłaniu tych podziękowań dochodzą podobno nawet do 3 miesięcy. Jeszcze gorzej jest z ofiarodawcami z zagranicy. Zdarza się, że osoby, które wpłaciły pieniądze jeszcze w listopadzie, do tej pory nie uzyskały potwierdzenia tych wpłat.

O tym, na co przeznaczone będą pieniądze, decyduje "po konsultacji" premier. Na razie przekazał 140 tys. dolarów na zakup aparatury medycznej dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Kopernika w Łodzi oraz 300 mln złotych na sfinansowanie kosztów obozów leczniczych organizowanych przez TPD. Przekazano też dar z Francji - aparaturę do rentgena kilku szpitalom w południowej Polsce.

Maluch na raty będzie kosztował przeszło 43 mln zł dla korzystających z oferty Fabryki Samochodów Osobowych i Banku Handlowo-Kredytowego. Odsetki od dwuletniego kredytu po wpłaceniu 10 proc. wartości auta, kosztującego dziś 21 mln zł, wyniosą prawie 22,2 mln zł. Pierwszego dnia sprzedaży zgłosiło się 40 klientów. Niektórzy nie otrzymali kredytu, ponieważ nie przyprawdzili odpowiednich zyrantów, gwarantujących spłatę kredytu.

Od 390 tys. do 1 mln zł muszą płacić starający się o prawo jazdy kategorii B. Najdroższe kursy proponują prywatne szkoły nauki jazdy w Warszawie (cena - milion zł), najtańsze - nowosądeckie ośrodki LOK (390-400 tys. zł). Według szacunków PZMot i LOK od początku roku zainteresowanie kursami nauki jazdy spadło o około 45 proc.

Firma zachodniemiecka "Hochtief" rozpoczęła kopanie dołów pod fundamenty "Okęcia 2". Niemcy obiecują, że jeszcze w tym roku bydynek nowego dworca lotniczego będzie doprowadzony do stanu surowego. Cała inwestycja ma być ukończona w kwietniu 1992 r. Nowy port będzie w stanie obsługiwać rocznie 3 mln pasażerów. Po zmodernizowaniu istniejącego dworca, cały kompleks obsłuży 5,5 mln ludzi.

Nowo mianowany prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Wojciech Topiński stwierdził, że poziom obsługi klientów jest tam skandaliczny i powołał grupę trzydziestu kontrolerów działających ściśle poufnie. Jeżdżą po oddziałach jako klienci i próbują załatwić fikcyjne sprawy. W ciągu kilku dni przeprowadzili 12 kontroli wykrywając: wielogodzinne kolejki nawet po informacje, które można podać na tablicy ogłoszeń; złą organizację pracy; arogancję urzędników; fatalne wyposażenie biur; brud, bałagan, brzydotę; w niektórych miejscach tragiczne warunki lokalowe.

Silne tąpnięcie w kopalni "Wujek" 23 kwietnia spowodowało śmierć dwóch górników - Krzysztofa Bogusławskiego i Ryszarda Mazura. Czterech innych doznało ciężkich obrażeń ciała (jeden z nich w stanie bardzo ciężkim leży w szpitalu górniczym w Sosnowcu), a dziewięciu zostało złej rannych. Epicentrum znajdowało się w samym chodniku i było, zdaniem doc. Konopko z Głównego Instytutu Górniczego, wynikiem ogólnej eksploatacji wyrobisk. Obserwacja geofizyczna nie wskazywała na mający nastąpić wstrząs.

W Rzeźawie (woj. tarnowskie) rolnicza "Solidarność" zorganizowała własny zakład ubezpieczeń. Społeczna komisja ubezpieczeniowa zrzesza na razie 80 rolników. Na razie można ubezpieczyć tylko krowy. Jak informuje PAP, gdy krowa zachoruje i padnie, to rolnikowi zwraca się koszty leczenia i milion zł odszkodowania. Jeśli rolnik nie korzystał z odszkodowań, to co czwarty rok nie będzie płacił składki (40 tys. od jednej krowy).

Wkrótce w sklepach całego kraju pojawią się odżywki i soki dla dzieci amerykańskiej firmy "Gerber". Przez rok testował je Instytut Matki i Dziecka, a zamówienia złożyła już Baltona, Pewex, kilka prywatnych firm, zainteresowane jest "Społem" i Hódzki "Central". Kupić je mogą tylko za dewizy i tylko hurtowo - cały kontener kosztuje 23 tys. dolarów. Klient zapłaci co najmniej 4 tys. zł za stoiczek specjalnie przygotowanych jarzyn. Kilkanaście kontenerów odżywek dla dzieci od 5 do 9 miesięcy już trafiło do Polski. Na razie są to odżywki dla dzieci zdrowych (30 rodzajów). W następnej kolejności całodzienny zestaw odżywek dla dzieci na diecie bezglutenowej.

Od trzech tygodni obserwujemy najazd sowieckich turystów na nasz kraj, a szczególnie jego wschodnie regiony. Dla Rosjan bardzo korzystny jest przepis celny pozwalający na wywóz upominków do 200 dolarów. Pytanie skąd biorą złotówki na ich zakup nie wymaga odpowiedzi.

W marcu w 24 województwach przeciętne wynagrodzenie w pięciu działach gospodarki wynosiło ponad milion złotych. Najwyższe średnie wynagrodzenie zanotowano w... woj. płockim.

Od 1 lipca złotówka będzie 24-tą walutą wymienną w Peweksach, zaś od 1 stycznia roku przyszłego jedynym środkiem płatniczym obowiązującym w placówkach tej, jak dotychczas ekskluzywnej firmy, która w roku zeszłym dała zysk 500 mln dolarów.

Bank Światowy przyznał Polsce czteroletni kredyt w wysokości 18 milionów dolarów, który ma być przeznaczony na sfinansowanie badań zanieczyszczenia środowiska naturalnego w Krakowie i Katowicach oraz skażenia wód dorzecza górnej Wisły. Eksperti zachodni oceniają, że na usunięcie skutków zanieczyszczenia środowiska naturalnego w Polsce należałoby przeznaczyć 20 mld dolarów w ciągu najbliższych 10-15 lat.

Od 2 maja wzrosły ceny sześciu gatunków papierosów. Paczka "Popularnych" kosztuje 1000 zł (dotąd 800 zł),

"Klubowych" - 1500 zł (950). Ceny pozostałych 34 gatunków nie zmieniają się. Przedsiębiorstwa przemysłu tytoniowego uzasadniają to wzrostem cen surowców.

KULTURA

Minister spraw zagranicznych Skubiszewski przyznał 8 osobom i 3 instytucjom dyplomy za zasługi w upowszechnianiu kultury polskiej za granicą w 1989 roku. Otrzymali je: Jerzy Giedroyc - założyciel i wydawca paryskiej "Kultury", twórcy emigracyjni: Józef Czapski - malarz i pisarz oraz Andrzej Panufnik - kompozytor. Ponadto: Józef Bobrowski, dyrektor Bazy Energopolu we Lwowie za opiekę nad Cmentarzem Orłąt Lwowskich i Cmentarzem Łyczakowskim, Andrzej Dutkiewicz, pianista i kompozytor m.in. za zorganizowanie festiwalu muzyki polskiej w Chicago, Andrzej Szczypiorski, pisarz, Ryszard Kapuściński, pisarz i dziennikarz, Wojciech Młynarski, satyryk, twórca programów kabaretowych, Muzeum Mazowieckie w Płocku za wystawę "2000 lat sztuki złotniczej w Polsce" zorganizowanej w Arezzo we Włoszech, Ośrodek Praktyk Teatralnych "Gardzienice" i Zespół Folklorystyczny "Cepelii" z Poznania za międzynarodowe sukcesy artystyczne.

Jerzy Giedroyc odmówił przyjęcia dyplomu. W liście nadesłanym do MSZ wyjaśnił: "...cały szereg posunięć rządu - specjalnie w dziedzinie polityki zagranicznej i kulturalnej - wzbudza we mnie poważne zastrzeżenia...".

Z konferencji prasowej Andrzeja Drajwicza, prezesa RTV: programy wyborcze opłacane będą z budżetu państwa, na razie zgłosiło się 30 partii, które pragną skorzystać z przysługującego prawa do czasu antenowego. TV ma prawo wstrzymać audycję do czasu wyroku sądowego, jeśli nawołuje ona do nienawiści rasowej ("Już w pierwszych wypowiedziach przedstawiciele partii pojawiły się wątki antysemickie").

Raport komisji ds. komercjalizacji II programu TV, opracowany pod kierunkiem K.T. Toeplitza został "przyjęty z uznaniem i... odrzucony" (z relacji "Ga-

zety Wyborczej"). "Niechętna komercjalizacji atmosfera jest faktem społecznym, z którym musimy się liczyć" - powiedział prezes. Na pytanie dlaczego zawieszono serial o historii Biblii, wiceprezes RTV J. Dworak wyjaśnił, że widzowie zgłaszali pretensje, iż serial obraża ich uczucia religijne. TV przesłała serial do oceny biblistów z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, którzy uznali, że rozmija się on niekiedy z aktualnym stanem bibliistyki. Serial ukaże się prawdopodobnie zestosownym komentarzem.

Z braku pieniędzy ucierpią najbardziej programy artystyczne, a coraz więcej będzie publicystyki. Przeciętna cena programu TV wynosi 30 mln zł za godzinę, np. "Wiadomości" kosztują 56 mln/godz., teatr TV - 50 mln, a rozmowa Ireny Dziedzic - 2-3 mln.

RELIGIA: 21 i 22 kwietnia obchodzone były w Gnieźnie tradycyjne uroczystości ku czci świętego Wojciecha, patrona naszej ojczyzny. Wzięli w nich udział: Prymas Polski, biskupi oraz - po pięćdziesięcioletniej przerwie - nuncjusz apostolski, abp Józef Kowalczyk.

Na zakończenie procesji z relikwiami świętego do kościoła św. Michała, nuncjusz apostolski w swoim przemówieniu nawiązał do treści trzech pielgrzymek papieskich w Polsce, a także uwypakował duchową łączność Polaków z uroczystościami papieskimi w naszych południowych pobratymców z ojczyzny św. Wojciecha.

• Prymas Polski Kardynał Józef Glemp uczęszczał 23 kwietnia w sympozjum naukowym "Okrucy dziedzictwa św. Wojciecha na Ziemi Kołobrzesckiej" w Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie. W Katedrze w Kołobrzegu Prymas odsłonił pomnik Arcybiskupa Marcina Dunina Żulgustowskiego - Prymasa Polski uwięzionego przed 150 laty przez króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III w Twierdzy Kołobrzesckiej.

• Nowym przeorem klasztoru na Jasnej Górze został wybrany 23 kwietnia o. Jerzy Tomziński. Ojciec Jerzy piasłował tę godność 2-krotnie, był także przedstawicielem paulinów przy Stolicy Apostolskiej, kustoszem oraz przez wiele lat rzecznikiem prasowym klasztoru.

NIEZNOŚNA CODZIENNOŚĆ

W związku z tym, co stało się w Polsce, w związku z galopującą podwyżką cen, urynkowaniem, hamowaniem inflacji, reformami wicepremiera Leszka Balcerowicza, zwróciliśmy się do kilku osób z pytaniem, jak to wszystko wpływa na ich życie. Czy zmienił się standard, w czym musieli ograniczyć swoje potrzeby?

MARIA I WIKTOR NOWAKOWIE
Ona: farmaceutka, on: wykładowca na Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie

- My zawsze żyliśmy bardzo skromnie. Nie chodziliśmy do restauracji, nie urządzaliśmy przyjęć, ani nie wydawaliśmy pieniędzy na zagraniczne podróże, kina, teatry czy kawiarnie. Nasi dwaj synowie (Tomasz - bokserski mistrz Polski - przyp. autorki) usamodzielni się już i mają własne życie. Stąd zmiany u nas niewielkie. Ja dorabiam na pół etatu do mojej skromnej emerytury, a mąż nadal na AWF. Mamy samochód, ale mało nim jeździmy. Również więc i ta podwyżka cen nie dotknęła nas tak bardzo. Ale, jak zaznaczyłam, żyjemy skromnie. Bardzo skromnie. Bez żadnych inwestycji.

GABRIELA CZAPÓW
Psycholog

- Jestem osobą samotną. Pracuję więc sama na siebie, a mimo to musiałam zrezygnować z zakupu napojów chłodzących z powodu ich bardzo wysokiej ceny, z owoców i słodczy. Nie zrezygnowałam z wędlin, mięsa i serów. W ogóle staram się odżywiać racjonalnie. Muszę być zdrowa. Kiedy choruję nie zarabiam.

HALINA ROWIŃSKA
Ekonomista
ZBIGNIEW ROWIŃSKI
Fotografik

- Prowadzimy obecnie znacznie bardziej oszczędną gospodarę. Uważam by chleb się nie marnował. Nie robimy żadnych nowych zakupów, nie

inwestujemy w dom, w ubrania. Mamy to, co kupiliśmy poprzednio. Szczęście nasza córka już się usamodzielniła. Gdybyśmy nadal mieli ją na utrzymaniu, byłoby nam znacznie ciężiej. Mamy "malucha", zakup nowych opon do niego to dziś już olbrzymi problem, znacznie przekraczający nasze możliwości finansowe. 4 koła to dziś ponad milion!

ROMANA KREBS
Wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Warszawie

- Nie kupuję żadnych ubrań. Przystałam korzystać z usług fryzjera i kosmetyczki. Nie jeżdżę w ogóle taksówkami, nie jadę w tym roku na urlop wiosenny. Bardzo uważam na to gdzie i na jaką odległość jadę moim "maluchem". Nie zrezygnowałam natomiast z tzw. życia kulturalnego. Nadal kupuję czasopisma i uczęszczam do teatru. Coś za coś. Nie ma rady, jak już żeśmy w ów kryzys popadli, a z którego, jak mniemam, jednak wyjdziemy.

ZOFIA ŁASZCZYŃSKA
Nauczycielka

- Cóż mogę pani powiedzieć. Mam

troje dzieci i męża na rencie inwalidzkiej. Ceruję rajstopy moich dzieci, oszczędzam na każdej bułce, smaruję chleb tak cienko jak tylko można. Nie myślę o książkach, kinie, teatrze, nie wchodzę w grę wyjazdów dzieci na kolonie. Pod koniec miesiąca drzę czy starczy do pierwszego. Nie patrzę na stoiska, gdzie sprzedaje się pomarańcze i banany. To wszystko nie dla mnie, nie dla moich dzieci. Nie wiem, jak długo wytrzymam w tym wszystkim. Czy starczy mi sił.

ANNA BUGAJSKA
Emerytka

- Dziś, gdy podwyższono cenę czynszu za mieszkanie do wysokości 44 tys. złotych (39 m²), a moja emerytura wynosi 160 tys. złotych, na niewiele mi starczy. Nawet biały ser jest dziś lukusem. Ale z niego zrezygnować już nie mogę, bo cóż bym jadła. Moja emerytura po zapłaceniu świadczeń starczy na bułki i mleko. Sprzedaję więc ciągle coś z domu. A to bransoletkę złotą, a to książki. Może jakoś przetrwam.

W.Cz.

Lata 1949-53 to okres największego nasilenia represji przeciwko Episkopatowi i duchowieństwu. W tym czasie odbyło się najwięcej procesów księży i zakonników, odebrano Kościołowi większą część jego własności, próbowano bezskutecznie pozbawić jego hierarchię autorytetu w narodzie. Pierwsze programowe hasła ze strony władzy padły na Kongresie Zjednoczeniowym PPR i PPS w grudniu 1948 roku. Już od początku następnego roku łamy "Trybuny Ludu" zapewniają się relacjami z pierwszych procesów duchowieństwa polskiego i ostrymi atakami na Watykan i Episkopat Polski. We wrześniu 1953 roku aresztowany zostaje Prymas Stefan Wyszyński. Ten akt - pozbawienia wolności najwyższego dostojnika Kościoła w Polsce - kończy niejako okres zmasowanych ataków propagandowych i procesów sądowych skierowanych przeciwko duchowieństwu. Do końca 1953 roku propaganda usiłowała uzasadnić celowość internowania Prymasa i własnej linii politycznej wobec Kościoła. Lata 1954-55 przyniosły spadek znaczenia polityki wyznaniowej, aż wreszcie na fali odnowy październikowej 1956 roku po zwolnieniu Stefana Wyszyńskiego następuje podpisanie nowego porozumienia między państwem a Kościołem, co prowadzi do okresu względnej stabilizacji i unormowania wzajemnych stosunków.

DANUTA HARASIMOWICZ

„WICHRZYCIELE W SUTANNACH”

Kościół Katolicki w „nowym ładzie politycznym”

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

WALKA Z KOŚCIOŁEM W LATACH 1949-1953

NASILENIE STALINIZMU

Lata 1948-1949 przyniosły zasadniczy zwrot polityczny w Polsce. Rozpoczęła się era szczególnego nasilenia stalinizmu w całym bloku wschodnim - zapanował ideologiczny dogmatyzm. Odsunięto od władzy tzw. krajowców, tj. komunistów przebywających w czasie wojny w Polsce. Do steru rządów zostali dopuszczeni komuniści przybyli z Rosji. Rozpoczęto forsowną industrializację, przymusową kolektywizację rolnictwa, zaostrzał się terror władz bezpieczeństwa. W kulturze przyjęto jako obowiązującą zasadę - realizm socjalistyczny, dążono do pełnej unifor-

mizacji ideowej, tworzone były plany współpracy z Kościołem katolickim. W życiu międzynarodowym trwała już "zimna wojna". W krajach bloku wschodniego zapowiadano przejście od budowy podstaw socjalizmu do budowy samego socjalizmu, co oznaczało wzmożone wdrażanie doktryny i terror. Zapadnięcie "żelaznej kurtyny" groziło przerwaniem łączności Kościoła w Polsce ze Stolicą Apostolską.

Władza dążyła do zrealizowania kilku celów. Chciała zmusić do milczenia duchownych przeciwstawiających się aktywnie komunizmowi, spowodować laicyzację społeczeństwa i dezintegrację Kościoła, chcąc spożytkować jednocześnie jego autorytet społeczny. Metody stalinowskie niezmiennie zaostrzały realizację tak wytyczonych celów.

Ten stan rzeczy znajduje pełne odzwierciedlenie na łamach "Trybuny Ludu". Niemal co miesiąc omawiany jest szeroko kolejny proces "wichrzyciela w sutannie", mnożą się ataki na Watykan i Episkopat, przybierające z czasem coraz bardziej agresywną formę.

20.IV.1949 roku na plenum KC swój referat, dotyczący wyników akcji scaleniowej, zadał ideologicznych i orga-

nizacyjnego wzmocnienia partii, wygłosił sekretarz KC PZPR - Józef Cyrankiewicz. Zawarł w nim wiele fragmentów odnoszących się do polityki wobec Kościoła. Cyrankiewicz stwierdził m.in., że nastąpi walka z dywersją reakcyjnej części kleru. W swoim przemówieniu postawił zasadnicze wówczas dla partii pytania "... Kto mógłby w razie braku przeciwdziałania z naszej strony próbować montować i kleić kapitalistyczny front oporu i przykleić średniaka do bogatego chłopca? Kto usiłuje i usiłować będzie na tej samej płaszczyźnie montować front dewotek z obalającą częścią młodzieży? Kto usiłuje wderzeć się na tej samej płaszczyźnie w masy drobnomieszczaństwa i narobić jak najczęściej zamęt wśród bezpartyjnych, a czasem próbować nawet penetracji w peryferie naszej partii? Reakcyjna część kleru.

Na czym więc - dokładnie mówiąc - polega nasze zadanie? Po pierwsze, polega ono na bezwzględnej niedopuszczeniu do usiłowania wprowadzenia w Polsce średniowiecznej, a kryjącej za sobą zgoła kapitalistyczne i imperialistyczne interesy, urojonej linii podziału na wierzących i niewierzących. Po drugie, polega na bezlitosnym demasko-

waniu wszystkich, którzy prowokacyjnie chcieliby taką linię podziału wprowadzić" ("Trybuna Ludu" 26.IV.1949 r.).

Wystąpienie Cyrankiewicza jest wystarczająco wymowne, jeśli idzie o nastawienie władzy do Kościoła i hasel programowych zaostrzenia wobec niego kursu politycznego. Na odpowiednie działania nie trzeba było długo czekać...

ŁZY I MASÓWKI

Pretekstem do rozpoczęcia kampanii propagandowej wymierzonej w hierarchię kościelną w Polsce stał się... cud w Lublinie w połowie 1949 roku. Tłumy wiernych oblegały miejscową katedrę, by ujrzeć łzy spływające po twarzy Matki Boskiej na jednym z obrazów. Władze określały tę sytuację jako celowo spowodowane zajścia, mające na celu podważenie nowego ładu w kraju. Zaczęto organizować wielkie wiece protestacyjne przeciwko "dywersyjnej działalności reakcyjnego kleru". Twierdzono, że sprawcą i organizatorem "cudu lubelskiego" jest samo duchowieństwo, działające do spółki z wrogami państwa polskiego i władzy ludowej. Podczas masówek protestacyjnych nie omieszkało zarzucać papieżowi sympatii do "agentów imperializmu". 17.VII.1949 roku "Trybuna Ludu" tak relacjonuje przebieg demonstracji w Lublinie: "(...) Na trybunę wchodzi witany oklaskami przedstawiciel rządu wiceminister Jan Izydorzycy. Słowa przemówienia wywołują raz po raz okrzyki protestów przeciw winnym gorszącym zajściom. Padają okrzyki: "Żądamy ukarania winnych!". Potężny okrzyk "Hańba!", rozbrzmiewa na placu, gdy mówca wspomina o przemówieniu papieża do Niemców. Długo brzmi okrzyki: "Precz z agentami imperializmu!". Gdy wiceminister Izydorzycy stwierdza, że nic nie jest w stanie zahamować potężnego politycznego i gospodarczego rozwoju Polski Ludowej i osłabić umacniającej się z każdym dniem jedności narodu polskiego, zrywają się burzliwe i długo niemilknące oklaski i okrzyki na cześć wodza światowych sił postępu i pokoju - Generalissimusa Stalina. Donośnie brzmi śpiew hymnu narodowego, następnie "Międzynarodówki" i pieśni "Gdy naród do boju".

Wysoce nieprawdopodobny wydaje się fakt, że te same tłumy, które brały udział w zajściach pod lubelską katedrą mogły tak szybko dojść do wniosku, że powinny na masówkach potępiać swoje wcześniejsze poczynania. Przytoczony cytat świadczy raczej o niepewności i poczuciu zagrożenia władzy, która za wszelką cenę chciała wywołać poprzez zabiegi propagandy wrażenie powszechnego poparcia narodu dla jej działań.

EKSKOMUNIKACJA KOMUNISTÓW

Tym bardziej, że wydarzenia lubelskie zbiegły się w czasie z uchwałą Watykanu obciążającą ekskomuniką wszystkich, którzy należą do partii komunistycznych lub im sprzyjają. Dla nowej władzy w Polsce było to silne uderzenie, zważywszy na to, że jej społeczną bazę stanowili niemal wyłącznie katolicy.

Uznano, że uchwała Watykanu ma charakter czysto polityczny, jej celem jest wzbudzenie w umysłach wierzących konfliktu pomiędzy poczuciem patriotyzmu i lojalności wobec państwa a uczuciami religijnymi. Zapewniano, że władza nie dopuści, aby w Polsce rozpowszechniana i wykonywana była uchwała niosąca groźbę dyskryminacji religijnej obywateli. Kolidowała ona z obowiązującym w kraju porządkiem prawnym, toteż zabroniono wprowadzania jej w życie. 27.VII.1949 roku "Trybuna Ludu" tak pisała: "Papież milczał, gdy hordy hitlerowskie zalewały Europę. Milczał, gdy miliony ludzi szły na okrutną zagładę w komorach gazowych. Milczał, gdy hitlerowcy obracali w ruinę i zgłiszczą Warszawę. Papież odezwał się głosem nienawiści dopiero wtedy, gdy lud polski w trudzie i znoju począł na nowo wznosić swą stolicę. Watykan próbuje się zamęcić. Nie waha się przed mobilizowaniem niemieckiego imperializmu. Zmawia się z tymi, którzy czyhają na nasze granice zachodnie!"

Po ekskomunikacji papieskiej "Trybuna Ludu" zaczęła drukować sążniste (na 3 kolumny) artykuły o przywilejach Kościoła w Polsce, o swobodach religijnych i prawach ludzi wierzących.

Przedstawiano postacie dostojników kościelnych, którzy w przeszłości wykazywali uległą postawę wobec zaborców. 2.VIII.1949 roku zamieszczono artykuł rozprawiający się z "biskupami, którzy współdziałali z okupantem". "(...) Biskup Adamski 13.IX.1939 roku wystosował list pasterski w języku niemieckim o konieczności współpracy i ufności do władz okupacyjnych. Biskup Kaczmarek w swoim oświadczeniu z maja 1940 roku stawiał wolność religii pod jarzmem hitlerowskim: "Władze niemieckie, zgodnie z obietnicą, zostały nam swobodę w życiu kościelnym i religijnym. Chcę tedy i wzywam was, abyście z całą sumiennością zachowywali wszystkie przepisy i prawa władz tak administracyjnych, jak i wojskowych". Biskup Lorek nawoływał Polaków do wyjazdu na roboty do Niemiec. Biskup Sokołowski usuwał księży, którzy narazili się Niemcom, gorliwie wypełniał wszystkie ich przepisy. Nie słyszeliśmy ze strony oficjalnych czynników kościelnych ani jednego słowa publicznego potępienia takiego postępowania".

Generalne zarzuty propagandy partyjnej wobec Kościoła, odnosiły się do: braku pozytywnej oceny przemian, nie wzywania do lojalności politycznej, ani do poparcia reform, występowania przeciwko współzawodnictwu pracy, wykorzystywania ambony jako trybuny szerzenia hasel antykomunistycznych oraz związków ze zbrojnym podziemiem. Protestowano przeciwko restrykcjom kościelnym nakładanym na "księży patriotów" za lojalną postawę wobec władzy państwowej.

Pierwsze rozdziały drukowane w poprzednich odcinkach, opracowano na podstawie Z. Błażyńskiego, "Mówi Józef Światło" oraz "Szkice o opozycji lat 44-48". Rozdział "Rola przywódców PAX..." - opracowano w oparciu o A. Micewskiego, "Współzawodnic, czy nie klamać".

WAŁĘSA PREZYDENTEM?

W kolejnych numerach wznawionego tygodnika "Po Prostu" (pismo zostało zlikwidowane przez Gomulkę w 1957 roku i należy do legendy polskiej prasy powojennej), ukazała się seria artykułów świadczących o tym, że część przynajmniej - ale za to część znacząca - polskich intelektualistów oszalała: chodzi mi o dyskusję na temat tego czy Lech Wałęsa ma zostać prezydentem. Większość (jak na razie) dyskutantów nie tylko nie ma nic przeciw temu, lecz nadto gorąco kandydaturę przewodniczącego "Solidarności" popiera. Po prostu wolne żarty w domu wariatów. Tyle, że rzecz wcale nie jest śmieszna, a wiele wskazuje na to, że Wałęsa rzeczywiście tym prezydentem zostanie. Wszystkiego dobrego, tylko bardzo jestem ciekaw efektów jego rozmów w cztery oczy (a więc bez doradców) z takimi postaciami jak prezydent RFN Weizsacker lub prezydent Gorbaczow. Toż to gorzej niż wojna...

Zeby jednak zachowana została równowaga w przyrodzie, Wałęsa odwdziaczył się owym intelektualistom tak, jak to tylko on potrafi. Wystąpił mianowicie na Zjeździe "Solidarności" z tak antyinteligentnym przemówieniem, iż można je śmiało porównać z podobnymi wyczynami samego towarzysza Wiesława, i to z najlepszego okresu, gdzie z roku, powiedzmy, 1968. Może to nieco ostudzi przedczesne zapęty i robotnicze kompleksy naszej wciąż zagubionej w świecie nagłej wolności inteligencji. Osobiście niezwykle jestem z takiego obrotu spraw zadowolony, gdyż czas już najwyższy na zaprzestanie grania symbolami, a wzięcie się za politykę z prawdziwego zdarzenia. Nie mam co prawda nic przeciw charyzmatycznym elektromonterom, lecz jestem głęboko przeciwny, by zaczynali majstrować przy aparacie państwowym. Cenię sobie eksperymenty, ale tylko wówczas, gdy mają jakiś sens. W mianowaniu Wałęsy prezydentem żadnego sensu, poza zaspokojeniem jego własnych ambicji, dopatrzeć się nie

umiem. Może jestem ograniczony, lecz uważam, że polityczna intuicja, którą niewątpliwie odznacza się Wałęsa, to jednak za mało, by mu powierzać urząd wyposażony w szczególnie duże prerogatywy.

Przy czym muszę się tu od razu zastrzec, gdyż i z tego, i z poprzednich moich tekstów może wynikać, iż sobie Wałęsę lekceważę. Jestem od tego jak najdalszy - dlatego zresztą protestuję przeciw pomysłowi usadowienia go w prezydenckim fotelu. Spotkałem go w życiu raz, dokładnie 23 sierpnia 1980 roku w czasie trwania strajku w stoczni gdańskiej. Przyjechałem wraz z przyjaciąłem przywożąc list podpisany przez ponad 200 intelektualistów i wzywający władze do podjęcia rozmów z komitetem strajkowym. Spytałem wówczas Wałęsę, w czasie przelotnego kontaktu, jak wpadł na pomysł zaproszenia doradców. Odpowiedział wówczas - i bardzo mi tym zaimponował - że w rozmowach z władzami potrzebuje tłumaczy, gdyż nie jest w stanie zrozumieć, o czym ci funkcjonariusze mówią. Od tego czasu wszakże wydaje się, iż Wałęsa nabrał pewności, że da sobie radę sam. Utwierdzało go w tym zarówno grono doradców, jak i niewątpliwe sukcesy kolejnych, często genialnych w swej prostocie pomysłów: rozbitcie koalicji komunistów z podwianymi do nich partiami było zeszłej jesieni na pewno jednym z największych jego osiągnięć, przy czym konstrukcja tego chwytu była tak prosta, jak konstrukcja cepa.

Zaletą Wałęsy było, przynajmniej dotychczas, to, że potrafił myśleć nieszablonowo. Częściowo jest to zapewne owoc talentu, częściowo jednak - trzeba o tym pamiętać - efektem niewiedzy i swoistej (w pozytywnym sensie tego słowa) naiwności politycznej: nie związany wyuczonymi stereotypami wnosił do życia politycznego świeże spojrzenie. I niewątpliwie jest to cecha wspólna. Lecz nie należy też zapominać o tym, że w wielu swych posunięciach i

wypowiedziach był Wałęsa niekonsekwentny, z wielu wycofywał się rakiem, wywijał z nieprzewidzianych i niezręcznych sytuacji, które sam sprokował. I na tym stanowisku, wtedy, gdy działa z oddalenia i nie zajmuje miejsca w strukturze władz państwowych, miało to nawet swój wdzięk, zaś ryzyko, które ponosił, było jego ryzykiem osobistym. Natomiast tego rodzaju zagrania i niekonsekwencje na stanowisku prezydenta państwa są już niebezpieczne nie tylko dla niego samego, lecz dla całego kraju. I czas najwyższy, by intelektualiści, zafascynowani niezwykłą zaiste osobowością tego człowieka, zdali sobie sprawę z możliwych negatywnych konsekwencji obdarzenia go najwyższym stanowiskiem w państwie. Nie można, oczywiście, z góry wykluczać, że mu się uda. Jednakże prawdopodobieństwo tego, iż popełni błędy, za które zapłacimy wszyscy (choćby powodowane impulsywną spontanicznością) jest ogromne.

Z tego punktu widzenia należy załować, iż w Polsce nie restaurowano monarchii. Wałęsa jako król nikomu by zaszkodzić nie mógł, jednocześnie zaspokoiliby zapewne swoje apetyty. Zważywszy przy tym, że w Polsce monarchów się obierało, nie groziłaby nam władza dynastyczna. Jednakże prezydent we współczesnej Polsce to nie tylko osoba do reprezentowania, lecz urząd opatrzony wielką mocą polityczną - co zresztą i dobrze, gdyż stwarza to w przyszłości (po oby najkrótszej prezydenturze Jaruzelskiego) szansę zbudowania silnego ośrodka władzy podlegającego nadto demokratycznej kontroli parlamentu.

Jest rzeczą oczywistą - i tu Wałęsa ma niewątpliwie rację - że w Polsce czas już najwyższy na wolne wybory, także prezydenckie. Czas też na wprowadzenie nowej konstytucji (pod warunkiem, że będzie nie tylko nowa, lecz także dobra). W czasie zjazdu "Solidarności" premier Mazowiecki zapowiedział, iż najprawdopodobniej - zdążymy z jej

uchwaleniem na 200-lecie konstytucji z 3 maja 1791 roku. Może i zdążymy, lecz ja bym z góry nie zakładał takich terminów. Symbole rzecz dobra (np. nie przypadkiem jedno z opracowań Konwersatorium Doświadczenie i Przyszłość z czasów "nielegalnej opozycji" datowane było właśnie 3 maja), lecz przecież wszystkiego w naszym skomplikowanym i zrujnowanym kraju nie załatwią. Nie należy zatem z niczym się spieszyć. Niechby i ta konstytucja była uchwalona i później, byle nie trzeba jej było nowelizować po kilku miesiącach. Czas najwyższy, by prawo w tym kraju nabrało cech trwałości i stabilności. Czego sobie i wszystkim zainteresowanym z całego serca życzę.

Pozostawmy jednak te dygresje i wróćmy do naszych baranów, czyli do ewentualnej prezydentury Lecha W., laureata nagrody Nobla, doctora honoris causa itd. Myślę, iż taka nominacja (czy wybór) byłaby niebezpieczna z jeszcze jednego względu. Wałęsa jest symbolem, który powinien już dzisiaj być chroniony. Byłoby nieszczęściem, gdyby na skutek nieudanej prezydentury symbol ten miał ulec rozmyciu i zniszczeniu. Tu trzeba myśleć zarówno o jego znaczeniu międzynarodowym, jak i o znaczeniu w przyszłości. Nie jestem wobec symboli czolobitny, lecz uważam, że mają do spełnienia w życiu społecznym wielką rolę. Ale dzieć się tak może jedynie pod warunkiem, że symbole nie ulegają zużyciu. Rozumiem prywatne ambicje Lecha Wałęsy i jego - okreśmy to delikatnie - zię samopoczucie podczas spotkania z prezydentem. Havlem, lecz mam obowiązek podkreślić, że Wałęsa nie jest osobą prywatną. Swego czasu już powiedziałem, że uznanie go za osobę prywatną było jednym z najpoważniejszych błędów politycznych popełnionych w Polsce po wojnie: cenę za to płacimy do dzisiaj, ceną było opóźnienie rozmów opozycji z władzami i przewyciężenia kryzysu zarówno politycznego i gospodarczego - startowaliśmy do tego o ładnych kilka lat za późno. Wałęsa jest własnością publiczną i musi zrozumieć wynikające stąd ograniczenia w zaspakajaniu swych własnych aspiracji. Jest rolą intelektualistów wyjaśnienie mu tej sytuacji.

Dokończenie na str. 26

Czy jesteśmy dziećmi systemu?

Komunizm jako formacja ekonomiczno-społeczna wydaje się być w Polsce przeszłością. Czy znaczy to, że dla Polaków problem ten przestał istnieć? Nie! Ustrój polityczny zmienić można szybko. Gospodarkę, choć trudniej, także da się przebudować w kilka lat. To, co po komunizmie zostanie na dłużej to zniszczone środowisko naturalne w Polsce, a w Polakach głębokie zmiany psychologiczne. I tak jak pokolenia nie wystarczy, by odrodził się las, tak i świadomość zdrowa, oparta o naturalną moralność i demokrację potrzebuje tego czasu. W tym miejscu wielu Polaków oburzy się szczerze. Ileż to bowiem razy słyszałam, iż komunizm nie wywarł żadnego wpływu na osobowość moich rozmówców. Byli nawet tacy co twierdzili, że ich "ustrój w ogóle nie dotyczył", wychowywali się obok niego, w niezależnym świecie moralnych wartości. Pomiję ocenę prawdziwości tych stwierdzeń. Nie to jest celem moich rozważań, aczkolwiek głównie do tych przekonanych o braku związku z dziedzictwem komunizmu adresowany jest ten tekst.

Wpływ komunizmu na tych co przesiąkli do szpiku ideologią PZPR czy tych co z powodów materialnych życie swe podporządkowali tej partii, jest oczywisty. Truizmami także są wywody o zmianach moralności, za sprawą których powstało nawet słownictwo oczyszczające z czynów z chrześcijańska zwanych grzechami. Ale już nie każdy zdaje sobie sprawę z tego, iż nieetyczność tych czynów nie jest typowo komunistycznym wytworem, te zdarzają się pod każdą szerokością geograficzną. Demoralizujący wpływ ustroju to owo słownictwo wybielające przewinienie, pozbawiające Polaków wyrzutów sumienia. Dziedzictwo komunizmu to także szereg zmian nie-

uświadamianych sobie przez ludzi, widocznych dopiero przy bliższym zanalizowaniu zachowań. To również pewna niewiedza, niezajomość zasad demokracji, nieumiejętność korzystania z nich, nieudolność w poruszaniu się w świecie, gdzie obowiązują.

Najprostszą i najbardziej spektakularną formą postkomunistycznej choroby, obserwowaną często u Polaków, którzy opuścili Polskę tuż po wojnie nawet się z komunizmem bezpośrednio nie zetknęli jest - nienawiść. Nienawiść, czy w lepszych przypadkach niechęć tylko, do wszystkiego co z PRL związane, w swoim czasie nawet do ludzi stamtąd. Nieraz nie pozwalało to i ciągle nie pozwala spojrzeć obiektywnie na fakty, ocenić je z punktu widzenia użyteczności, przyznać rację komuś z tej drugiej strony.

Inne, moim zdaniem obce światu demokratycznemu od lat, uczucie towarzyszy Polakom - a to swoiście pojmowany patriotyzm i miłość do Ojczyzny. Polska dość długo znajdowała się w warunkach wyjątkowych, w których brak czy zagrożenie suwerenności wymagały od jej obywateli poświęceń. Wielu wyjechało z niej w tym właśnie czasie, z uczuciem niespełnionej miłości do jej wyidealizowanego obrazu jaki zapamiętali. Ci wciąż myślą o Rzeczypospolitej jak o czymś czego trzeba bronić, o co należy walczyć, nieraz naginając inną zupełnie współczesność do zapamiętanego wzoru.

Młodsza generacja karmiona przez powojenny okres sloganami o ojczyźnie i pracy dla jej dobra, także uległa skrzywieniu. Ci często wyzbyli się patriotyzmu niemal zupełnie, dla nich Polska często znaczy tylko szare lata przeżyte w poniżeniu ludzkiej godności. Rzadko który z naszych rodaków traktuje ojczyznę jako miejsce, któremu nie tylko służyć trzeba, ale i otrzymywać coś w zamian, czy nawet odwrotnie - oddawać to co się otrzymało. Na tej za-

sadzie funkcjonuje cały demokratyczny świat, a najważniejsze jest dobro jednostki, rodziny, ludzi, a nie wyimaginowane, w istocie swej jakże z komunistyczna brzmiące "dobro ojczyzny".

Polacy nie bardzo potrafią bez boju i patosu zaś z pokorą i pracowitością współgrać z krajem, w którym mieszkają. Te skazy są efektem komunizmu. Z jednej strony przecząca logice gospodarka i reżimowe zasady funkcjonowania społeczeństwa odczyty ludzi uczciwej pracy, szacunku dla niej i tych, którzy ją wykonują, a także nie wyrobiły w nas ekonomicznego sposobu myślenia. Z drugiej zaś z buntu przeciw komunizmowi zrodziła się idea Polaka walczącego: z partią, z rządem, milicją oraz innymi instytucjami i tworamiami administracyjnymi normalnie służącymi obywatelom. Do rangi mitologii zaś urosły z owego buntu fragmenty naszej historii, szczególnie te "ku pokrzepieniu serc" oraz antyrosyjskość (nawet niekoniecznie - antysowieckość). Te wypaczenia spowodowały, że ludzie znakomicie sprawdzający się w działalności antykomunistycznej zatem antyrządowej dziś nie potrafią przydać się Polsce. One są przyczyną "nałogowej" walki niektórych, powodem, iż nie potrafią oni przestać, a jeśli nawet przestaną to okres owej walki ciągle będzie najlepszym. "Najlepiej było wtedy, gdy siedziało się w drukarni, robiło bibułę i roznosiło. Wtedy była największa nadzieja, wtedy najbardziej chciało się coś zrobić" powiedział wykształcony człowiek od dziesięciu lat czynnie działający w "Solidarności", który nie może się odnaleźć w politycznej i społecznej rzeczywistości Rzeczypospolitej.

Nadopiekuńczość państwa, pozbawiająca ludzi wręcz inicjatywy spowodowała, że tak trudno wyjść im dzisiaj z inercji, że nie potrafią przestawić

się na samodzielne, indywidualne sterowanie losem oparte o własne pragnienia i naturalną ekonomię. Odbija się to widocznie nie tylko na poszczególnych jednostkach, ich życiu, ale na gospodarce polskiej. Brak znajomości ekonomii Zachodu powoduje, że Polacy nie bardzo są w stanie wykorzystać nawet miliony bogatych inwestorów. Pani Barbara Piasecka-Johnson słusznie zauważyła, iż w Polsce ludzie nie bardzo mają pojęcie o zasadach kapitalistycznej ekonomii czy w ogóle o jakiegokolwiek normalnej ekonomii. I to jest też smutny efekt czterdziestu lat "planowanej gospodarki" rzutującej na sposób myślenia polskich dyrektorów, przedsiębiorców i gospodyń domowych. Nie przechodzi nam to nawet na emigracji. Trudno nazwać Polonię grupą ekonomicznie silną.

Polacy w kraju ciągle mają niewielkie pojęcie o życiu w świecie demokracji opartym na kapitalistycznym modelu gospodarki. Innej spodziewali się rzeczywistości po zlikwidowaniu komunizmu, dalej czegoś innego niż naprawdę mogą się doczekać oczekują. W Polsce mówi się teraz, iż "jest czas dla Kowalskiego, a za 5 lat Kowalski będzie miał pięciu służących lub sam będzie jednym z pięciu służących". Niby motywujące to powiedzenie do pracy, dające szansę i nadzieję w walce o ekonomiczny byt, ale... jakie nieprawdziwe, jak dalece różne od życia w krajach, które nie jedno pięć lat mają już za sobą w normalnej gospodarce, a obywatele nie dzielą się na służących i ich posiadaczy.

To znowu skrzywiona mentalność w jej ekonomicznym aspekcie, efekt wychowania ostatnich lat. Także skrzywienia ideologiczne w intelektualnym pojmowaniu świata demokratycznego, działalności. Związkowej czy w ogóle demokracji widoczne są wszędzie, niestety nierzadko u Wielkich Polaków, ludzi, którym ojczyzna zawdzięcza wyciągnięcie z komunistycznego grzęzawiska.

Oto jeden ze związkowych przywódców chciałby widzieć "Solidarność" silną z milionami ludzi, z kadra techniczną i administracyjną, taką która mogłaby przeciwstawić się polityce rządu. Ależ to nieporozumienie! Widoczna niezajomość celów, struktury i sposobów działania związku zawodowego w warunkach demokracji.

Oto inny Wielki, może Największy przywódca Solidarności stwierdza gdzieś niepotrzebnie, że Polskę nie demokracja, ale rządy silnej ręki są potrzebne i wyraźnie zmierza w kierunku dostarczenia ojczyźnie owych silnych rąk. I tutaj, moim zdaniem, znakomity mamy przykład na oba wymienione przeze mnie wpływy. Życie w państwie reżimowym najsilniej nawet opierającym się potrafiło narzucić ideę nie-demokratycznego myślenia - to jedno. Drugie to wpływ owej historii Polski, gdzie gloryfikowana z jednego powodu postać przybrana jest w majestat chwały absolutnej.

Młodzi, przedwcześnie zgorzkniali, którym kraj dał naprawdę niewiele, znowu stają wobec próby polepszenia bytu swoim dzieciom, które to hasło dawno już zostało skompromitowane. I chociaż tym razem są na tę poprawę realne szanse nieufność, pewne demoralizowanie społeczne i zgorzkniałość towarzyszący tym ludziom będzie długo, jako oczywista choroba postkomunistyczna. Chorobą postkomunistyczną jest zmęczenie i rozgoryczenie starych ludzi, których nie udało się pokonać atakiem serca, wylewem czy inną przedwczesną śmiercią.

Chorobą są smutne, szare twarze w autobusach i zacięte z błyskiem gniewu w oczach w tłumkach otaczających miejsca, gdzie można coś taniej kupić. Chorobą jest powszechny brak osobistej kultury, pospolicie występująca nieuprzejmość, brak szacunku dla siebie nawzajem i samych siebie.

Chorzy są pracownicy na wszystkich szczeblach średniej administracji, których przecież nie można i nie warto zastąpić innymi (kim?), myślący ciągle w sposób do jakiego przywykli przez ostatnie lata. I nie wystarczą ewidentne zmiany polityczne i gospodarcze, by zmiana myślenia doszła do "urzędu", który nawet w normalnym świecie kieruje się swoistymi prawami. Efektem postkomunistycznej choroby jest też niechęć do pracy czy rezygnacji z przywilejów nadopiekuńczości państwa. Zapytana w Warszawie starsza pani "czy będzie lepiej?" odpowiada: "Nie, bo my komunizm mamy w sobie".

Nikt nie obraża się kiedy mówi się o strasznym dziedzictwie wojny, jej wpływie na tych co ją przeżyli. Bez większego trudu można ostatnie czterdziestolecie w Polsce (przedtem była okupacja hitlerowska!) porównać do okupacji przybierającej momentami postać otwartej walki. Byli kolaboranci, wygodni, byli autentyczni wyznawcy okupanckiej teorii i odważnie walczący - zwolennicy różnych metod, byli więzieni, ranni, zabici... Na wszystkich co przez to przeszli, bez względu na drogę, komunizm wywarł swoje piętno. Najbiedniejsi może byli ci walczący, co życie zawodowe, rodzinne, intelektualne podporządkowali walce z komunizmem. Ich brzemień jest ciężkie, a przecież to ci ludzie zasiadają dziś w rządzie i senacie. Wspaniali, szlachetni, oddani sprawie ludzie, ale czy można o nich powiedzieć, że komunizm nie wywarł na nich wpływu? Z pewnością, nie.

W Polsce będzie lepiej, to oczywiście. Już jest lepiej. Wiele z komunistycznego zła już pokonano, a w przyszłości wszystkie zniszczenia zostaną odbudowane. Trzeba jednak czasu i cierpliwości i trzeba, by wszyscy rozumieli, że - w różnym stopniu i inaczej - jednak jesteśmy dziećmi tego systemu. Nie ma w tym stwierdzeniu niczego obraźliwego. To tylko przypomnienie o dodatkowej trudności do pokonania na drodze budowy zdrowej ekonomicznie i społecznie Rzeczypospolitej Polskiej. Nie powinniśmy go bagatelizować, choć świadomość ta nie może nam służyć do usprawiedliwiania błędów przez Polaków popełnianych. Najważniejsze, by o naszym smutnym dziedzictwie pamiętać przy wychowywaniu najmłodszych, tu - na emigracji i tam - w Polsce, bo inaczej pokolenia zabraknie, by Polaków nazwać można było narodem w pełni zdemokratyzowanym.

IWONA MAJEWSKA

OGŁOSZENIA

ADVERTISING SALES REPRESENTATIVE
A progressive publishing firm urgently requires more than 12 sales representatives for Metro Toronto and all surrounding areas. Prospective candidates should have some related work experience and excellent communication skills in both Polish and English. Offering very lucrative commission package financial achievement limitless. Please call Alan at (416) 829-2992
128-130

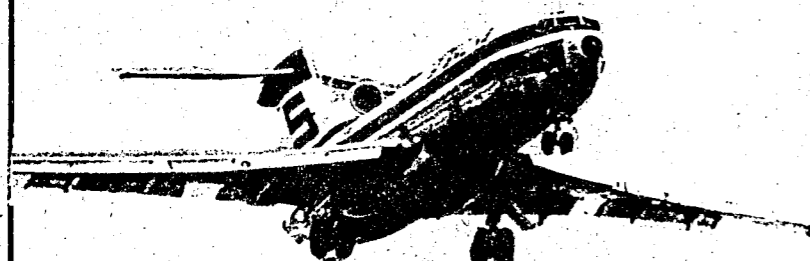
TO TARGI!

II WYSTAWA KUPIECTWA I USŁUG POLONIJNYCH KIERMASZ POLSKIEGO BIZNESU PREZENTACJE • DEGUSTACJE • WYPRZEDAŻ

Federacja Polek Ogniwo 11 uprzejmie zawiadamia, że w dniu 5 i 6 maja br. odbędzie się wystawa i targi KUPIECTWA POLSKIEGO w szkole przy Dundas i Bloor (BIS. MARROCCO) otwarcie WYSTAWY o godz. 11 rano. WYSTAWA ma na celu promocję polskich przedsiębiorstw i usług, będzie połączona z wielką wyprzedażą prezentowanych produktów.

**OTWARCIE
GODZINA 10 RANO**

ODWIEDŹ POLSKĘ LUB INNE KRAJE EUROPY KORZYSTAJĄC Z DUŃSKICH LINII LOTNICZYCH

STERLING

WARSZAWA	OD	\$729.00
ŚWINOUJŚCIE	OD	\$679.00
SZTOKHOLM	OD	\$779.00
BUDAPESZT	OD	\$779.00
PRAGA	OD	\$799.00
WIEDEŃ	OD	\$749.00

Prosimy również zainteresować się naszymi wycieczkami na POŁUDNIE EUROPY oraz statkami po Morzu PÓLNOCNYM i BAŁTYCKIM.

Rezerwacji można dokonać w
100 University Ave., Suite 807
Toronto, Ont., Canada, M5J 1V6
TEL. (416) 595-1244
Telex 06-22186-Pedersen, W.T.

KOMUNIKAT LOT-u

1. W sezonie S 90 (począwszy od czerwca) uruchamiamy nowe połączenia:

Warszawa - Lwów, Warszawa - Wilno, Warszawa - Manchester, Warszawa - Mineralne Wody (ZSSR), Gdańsk - Budapeszt, Wrocław Rzeszów - Lwów.

2. PLL LOT planują wprowadzenie business class na wszystkich rejsowych lotach zagranicznych, jeszcze w tym roku.

3. Realizowany jest program uruchomienia Terminalu-2 (KPL), w którym obsługiwane będą rejsy do krajów socjalistycznych. Harmonogram przewiduje otwarcie Terminalu w dniu 1.VI.90 r.

4. W związku z planami PLL LOT zakupu samolotów średniego zasięgu odbyły się w Warszawie pokazy samolotów, którymi jesteśmy zainteresowani. Były to: BAE-146, ATR-72, Dash-8.

5. Począwszy od rozpoczęcia sezonu S 90, w piątki samoloty PLL LOT do Nowego Jorku będą lądowały na lotnisku Newark. W pozostałe dni tygodnia - jak dotychczas, na JFK.

Lotnisko Newark International (EWR) jest jednym z trzech lotnisk metropolii nowojorskiej. Drugie po JFK lotnisko międzynarodowe, położone ok. 20 km (12 mil) od centrum Manhattanu, jest szczególnie wygodne dla mieszkańców stanów New Jersey, Pensylwania i "upstate" New York, zamieszkałych przez duże skupiska polonijne.

6. Od 25.III.90 r. wszystkie rejsy PLL LOT (LO/AF) do Paryża zostają przeniesione z lotniska Orly (ORY) na lotnisko Charles de Gaulles (CDG).

7. W dn. 4-14.III.90 r. odbyły się Dni Polskie w Tel Awiwie. Była to już szósta tego typu impreza promocyjna PLL LOT organizowana w różnych miastach świata. Impreza została bardzo wysoko oceniona przez partnerów izraelskich, czego wyrazem jest ich zamiar zorganizowania już w listopadzie br. Dni Izraelskich w Warszawie.

8. LOT gościł na pokładzie swojego Boeinga-767 Tadeusza Mazowieckiego. Premier Rzeczypospolitej Polskiej, który odleciał 20.III.90 r. rejsowym samolotem do Nowego Jorku, składając oficjalną wizytę w USA i Kanadzie.

POKOCHAĆ KAPITALIZM

CZYM HANDLUJE GIEŁDA?

Fundusze inwestujące na giełdzie z reguły inwestują w akcje ("stocks"). Istnieją następujące ich rodzaje:

GROWTH STOCK FUNDS - inwestują w akcje firm, które mają dobre perspektywy rozwoju, z reguły są to firmy małe i średnie, których akcje nie zawsze płacą dywidendy. Ryzykowne, ale dobre na dłuższą metę.

AGGRESSIVE GROWTH - jeszcze bardziej ryzykowne niż powyższe, z reguły kupują akcje firm, które niemal w ogóle nie płacą dywidend, lecz wkładają wszystkie zyski w byznes.

CAPITAL APPRECIATION - podobne do typu "Aggressive Growth".

BALANCED - fundusze inwestujące w akcje wszelkiego rodzaju firm, z reguły płacących dywidendy, oraz w obligacje, dzięki czemu rozkładają one ryzyko utraty kapitału.

GROWTH & INCOME (podobne do EQUITY INCOME) - fundusze inwestujące w akcje i obligacje tak by zarówno kapitał wzrastał, jak i dywidendy były wypłacane inwestorom. Z reguły nie wzrastają tak szybko jak fundusze "Growth", ale również są bardziej od nich stabilne w kryzysie.

GLOBAL albo **INTERNATIONAL** - fundusze inwestujące w akcje i obligacje nie tylko w Stanach Zjednoczonych, ale i na całym świecie.

Jakie są rodzaje funduszy inwestujących w obligacje?

GOVERNMENT FUNDS - kupują obligacje rządów stanowych, samorządów miejskich, itp. w USA. Procenty płacone przez takie obligacje są zazwyczaj wolne od federalnego podatku dochodowego.

HIGH GRADE BOND FUNDS - kupują obligacje solidnych finansowo bezpiecznych prywatnych kompanii, z reguły płacące procent tylko nieco wyższy niż obligacje rządowe.

HIGH YIELD BOND FUNDS - płacą wysoki procent, ale za to łatwo można stracić zainwestowany kapitał, bo inwestują w tak zwane "bonds".

MONEY MARKET FUNDS - najbezpieczniejsze, lepsze jeśli chodzi o ich procent niż wszelkie konta bankowe.

("money market account" w funduszu zbiorowym może płacić do pół procenta więcej niż "money market account" w banku). Pieniądze złożone w takim funduszu są niemal tak bezpieczne jak w banku (choć nie są ubezpieczone przez rząd, ale pewne firmy, na przykład Vaugnard, Charles Schwab, Jach White wykupują prywatne ubezpieczenie), a przynoszą większe zyski.

**KRZYSZTOF
OSTASZEWSKI**

LECH: STAL

6:1

W 25 kolejce piłkarze Lecha Poznań wygrali ze Stalą Mielec 6:1. 5 bramek zdobył 20-letni A. Justkowiak, który z 14 bramkami objął prowadzenie w klasyfikacji na najlepszego strzelca. Na czwarte miejsce w tabeli spadł dotychczasowy lider Zawisza, który przegrał w Bydgoszczy w obecności 18 tys. widzów 0:2 z Legią. W 25 kolejce strzelono 25 bramek.

WYNIKI 25 kolejki I ligi:

Zawisza Bydgoszcz - Legia W-wa 0:2
GKS Katowice - Olimpia Poznań 2:1
ŁKS - Ruch Chorzów 2:1
Śląsk Wrocław - Motor Lublin 1:3
Jagiellonia Biał. - Widzew Łódź 2:1
Wisła Kraków - Górnik Zabrze 0:1
Lech Poznań - Stal Mielec 6:1
Zagłębie Sosn. - Zagłębie Lubin 0:2

TABELA I ligi po 25 kolejkach:

1. Lech Poznań	34	39:24
2. GKS Katowice	34	27:14
3. Zagłębie Lubin	33	31:19
4. Zawisza Bydgoszcz	32	30:19
5. Legia Warszawa	31	24:15
6. Górnik Zabrze	30	29:21
7. ŁKS Łódź	27	28:27
8. Olimpia Poznań	26	25:21
9. Wisła Kraków	26	28:29
10. Ruch Chorzów	22	30:32
11. Zagłębie Sosn.	21	21:25
12. Śląsk Wrocław	20	24:31
13. Motor Lublin	20	16:26
14. Stal Mielec	20	21:34
15. Widzew Łódź	12	18:35
16. Jagiellonia Biał.	12	17:36

W II lidze Hutnik Kraków umocnił się na pozycji lidera pomimo, że nie rozegrał meczu w sobotniej kolejce, gdyż wygrał 3:0 walkowerem mecz ze Stalą Stocznia Szczecin, która wycofała się z rozgrywek. W 9 meczach strzelono 17 bramek.

WYNIKI:

Hutnik Kraków - Stal St. Szczecin 3:0
Igloopol Dębica - Lechia Gdańsk 1:0
Miedź Legnica - Stal Stalowa Wola 1:0
Górnik Wałb. - Szombierki Bytom 3:0

Bałtyk Gdynia - GKS Jastrzębie 0:0
Pogoń Szczecin - JZS Jelcz 2:0
Resovia Rzeszów - Stilon Gorzów 2:1
Gwardia W-wa - Stal Rzeszów 0:0
Odra Wodzisław - Zagłębie Wałb. 2:1
Polonia Bytom - Siarka Tarnobrzeg 3:0

TABELA II ligi:

1. Hutnik Kraków	44	38:13
2. Igloopol Dębica	40	42:25
3. Stal Stalowa Wola	39	29:14
4. Polonia Bytom	38	30:16
5. Zagłębie Wałb.	35	27:13
6. Górnik Wałb.	35	28:23
7. Stilon Gorzów	34	30:23
8. Gwardia Warszawa	32	28:26
9. Odra Wodzisław	31	38:34
10. Szombierki Bytom	31	33:29
11. Siarka Tarnobrzeg	30	30:33
12. Stal Rzeszów	30	24:28
13. Lechia Gdańsk	28	28:30
14. JZS Jelcz	27	20:23
15. GKS Jastrzębie	27	24:33
16. Pogoń Szczecin	26	28:32
17. Resovia Rzeszów	25	20:25
18. Miedź Legnica	24	25:29
19. Bałtyk Gdynia	20	24:39
20. Stal Stocznia Szcz.	4	7:57

PZPN podał, że prawdopodobnie od sezonu 1990-91 nastąpi reorganizacja systemu rozgrywek. Być może zlikwidowana zostanie III liga, przewiduje się też zmiany (podobno są cztery warianty) w I i II lidze.

By doraźnie poprawić sytuację na ligowych boiskach, postanowiono wprowadzić tzw. automat kartkowy, zgodnie z którym kary dla zawodników za żółte i czerwone kartki będą wynikały z opracowanego regulaminu, a ich egzekucja będzie automatyczna.

Polska delegacja uczestnicząca w kongresie UEFA na Malcie zaprosiła kierownictwo UEFA i FIFA do złożenia wizyty w Polsce (nastąpi to prawdopodobnie w sierpniu br.).

Poinformowano także, iż Polska, Belgia i Rumunia poparły wniosek Irlandii o dopuszczenie klubów z Izraela do europejskich rozgrywek pucharowych.

2 maja piłkarska reprezentacja Polski odleciała do Chicago na międzynarodowy turniej "Marlboro Cup". Trener Andrzej Strzelał powołał do drużyny

narodowej następujących 17 piłkarzy: Józef Wandzik, Jarosław Bako - Dariusz Kubicki, Zbigniew Kaczmarek, Piotr Czachowski, Roman Szewczyk, Janusz Góra, Piotr Soczyński - Robert Warzycha, Maciej Śliwowski, Roman Kosceki, Leszek Pisz, Janusz Nawrocki, Jacek Ziober, Damian Łukasik, Piotr Nowak i Kazimierz Moskal.

W Chicago rywalami Polaków będą reprezentacje Kolumbii, Kostaryki lub Meksyku i USA. Powrót do kraju zaplanowano na 11 maja.

Tytuł mistrza Hiszpanii w piłce nożnej po raz piąty z rzędu zdobył Real Madryt. Puchar Hiszpanii zdobyła Barcelona wygrywając 2:0 z Realem.

Tytuł mistrza Szkocji w piłce nożnej zdobył po raz 40 Glasgow Rangers.

Mistrzem Włoch została drużyna Diego Maradony - Napoli.

Diego Maradona

Na jedną kolejkę przed zakończeniem rozgrywek prowadziła z dwoma punktami przewagi nad AC Milan i w ostatniej kolejce nie zaprzepaściła szansy pokonując na własnym boisku Lazio 1:0. Napoli ukończyła rozgrywki z 51 pkt. Drugi AC Milan uzyskał 49 pkt. Trzecie miejsce zajął Juventus Turyn - 44 pkt. a czwarte Inter Mediolan - także 44 pkt. O niepowodzeniu AC Milan zdecydowała przedostatnia kolejka, w której Napoli wygrało na wyjeździe z Bologną 2:4, a Milan przegrał na wyjeździe z Veroną 1:2. Mecz miał burzliwy przebieg. Do 61 minuty Milan prowadził 0:1.

Po wyrównaniu przez Veronę (bramkę zdobył Argentynczyk Sottomayor) trener Milanu Sacchi, wprowadził do gry leżącego od roku kontuzję kolana Holendra Gullita, którego natychmiast brutalnie sfaulował obrońca Verony Favero. W 80 minucie sędzia usunął z boiska za nieczystą grę Rijkaarda, a w 87 minucie za niesubordynację van Bastena. W 88 minucie Verona strzeliła zwycięskiego gola. W chwili potem sędzia usunął za niesubordynację trzeciogo piłkarza Milanu obrońcę Costacurte.

Liverpool zdobył tytuł mistrza Anglii - 10 w ciągu ostatnich 15 lat.

Na trzy kolejki przed zakończeniem rozgrywek Bayern Monachium ma 6 pkt przewagi nad wiceliderem Eintracht Frankfurt i praktycznie zapewniony 12 tytuł mistrza RFN.

Piłkarze PSV Eindhoven po raz piąty zdobyli Puchar Holandii zwyciężając w Hadze Vitesse Arnhem 1:0.

Wyniki rozegranych w ubiegłym tygodniu piłkarskich meczów towarzyskich: RFN - Urugwaj 3:3 (0:0), Anglia - Czechosłowacja 4:2 (2:1), Szkocja - NRD 0:1 (0:0), USA - Kolumbia 0:1 (0:1).

SALETA OBRONIŁ TYTUŁ MISTRZA EUROPY

Broniący tytułu mistrza Europy zawodowców w kick-boxingu w wadze superciężkiej Przemysław Saleta pokonał na warszawskim Torwarze w 10-rundowej walce Francuza Coutelasa. Przewaga Polaka, zwłaszcza od szóstej rundy była wyraźna, w dwóch ostatnich przygniatająca. Zdziwienie i dezaprobatę publiczności wywołał więc werdykt francuskiego arbitra przyznającego zwycięstwo swemu rodakowi 98,5:93,5 pkt. Jednak zgodnie z wydaniami na ringu sędzia polski (100:91) i neutralny arbiter szwajcarski (99,5:95,5) przyznali zwycięstwo Salecie.

Dwukrotny mistrz olimpijski w boksie tradycyjnym Jerzy Kulej tak

skomentował po meczu zmagania kick-bokserów:

- Pierwszy raz widziałem taki pojedynek na własne oczy. Ujrzałem tu obraz tężyzny i wszechstronnego przygotowania. Wcześniej oglądałem trening kick-bokserów, w którym zwrócona została uwaga na każdą grupę mięśniową i przypomniało mi to widziane w Anglii treningi bokserów zawodowych. Myślę, że stosowane w kick-boxingu techniki nożne zmniejszają liczbę uderzeń w głowę i na pewno jest to sport mniej szkodliwy od pięściarstwa, zwłaszcza w wydaniu sowiecko-kubańskim.

MIESZANKA AGENCYJNA:

W Tokio zakończyły się mistrzostwa świata grupy "B" w siatkówce mężczyzn. Niestety, reprezentacja Polski nie znalazła się wśród trzech najlepszych drużyn, które uzyskały prawo gry w mistrzostwach świata grupy "A", które zostaną rozegrane w październiku w Brazylii. Podopieczni trenera Leszka Milewskiego uplasowali się na piątym miejscu w finale imprezy, a premiowane lokaty zajęły drużyny Szwecji, Holandii i Japonii.

W ostatnim swoim meczu Polacy po zaciętym pojedyńku przegrali z Jugosławią 2:3 (8:15, 15:9, 12:15, 15:12, 11:15). Zwycięstwo w tym meczu stwarzało naszym siatkarzom teoretyczną szansę wyprzedzenia trzeciej w tabeli drużyny japońskiej pod warunkiem, że przegra ona z Hiszpanią. Japończycy nie zmarnowali jednak szansy i wygrali 3:1. Polska wygrała z Hiszpanią 3:2, oraz przegrała ze Szwecją, Holandią, Japonią i Jugosławią.

Końcowa tabela finałów turnieju w Tokio: 1. Szwecja 5:0 (15:3), 2. Holandia 4:1 (12:5), 3. Japonia 3:2 (9:7), 4. Jugosława 2:3 (8:11), 5. Polska 1:4 (7:14), 6. Hiszpania 0:5 (5:15).

Bardzo dobrze spisali się w miniony weekend polscy maratończycy. W Wiedniu Jan Huruk do ostatnich metrów walczył o zwycięstwo w tradycyjnym, rozgrywanym już po raz siódmy,

biegu maratońskim. Przegrał o niepełną sekundę z Gidamisem Shashangą (Tanzania) - 2:09.28, ale wynikiem 2:10.16 ustanowił rekord Polski w maratonie. Poprzedni rekord był o 10 sek. gorszy i należał od 1987 r. do Bogusława Psujka.

Wynik zwycięzcy biegu G.Shashangi, podobnie jak i rezultat triumfatorki wśród kobiet Ludmiły Melicherovej (Czechosłowacja) - 2:33.18 to nowe rekordy trasy wiedeńskiego maratonu. W czołowej piętnastce biegaczy znalazło się aż 5 naszych reprezentantów. Poza Hurukiem rekord życiowy ustanowił piąty na mecie Marek Deputat - 2:13.47, siódmy był Mirosław Gołębiwski, jedenasty Karol Dolenga, dwunasty Jerzy Skarzyński. Startowało ponad 4800 zawodników.

Koszykarze Jugoplastica Split zdobyli Puchar Europy pokonując FC Barcelonę 72:67. W meczu o 3 miejsce CSP Limoges wygrał 103:91 z Aris Saloniki. W półfinale Barcelona wygrała 104:83 z Arissem, a Jugoplastica z CSP 101:83.

Zmarł jeden z najsympatyczniejszych polskich trenerów, twórca polskiej "szkoły oszczepu" Zygmunt Szelest.

Wyścig dookoła Dolnej Saksonii wygrał Liese (NRD) wyprzedzając o 41 sek. Zbigniewa Piątkę.

Ryszard Janus zdobył brązowy medal ME juniorów w podnoszeniu ciężarów. W wadze 60 kg Polak ustąpił M.Szuwajewowi (ZSSR) i T.Tianewowi (Bułgaria).

W Rumunii zakończyły się półfinały koszykarskich mistrzostw Europy junierek. Awans do finału uzyskały drużyny Polski i Rumunii.

W Stalowej Woli zakończyły się półfinały mistrzostw Europy juniorów w koszykówce. Awans do finału uzyskały ZSSR i Polska, wyprzedzając Finlandię i Węgry. Polska wygrała 74:51 z Węgrami i 89:71 z Finlandią. Przegrała 69:81 z ZSSR.

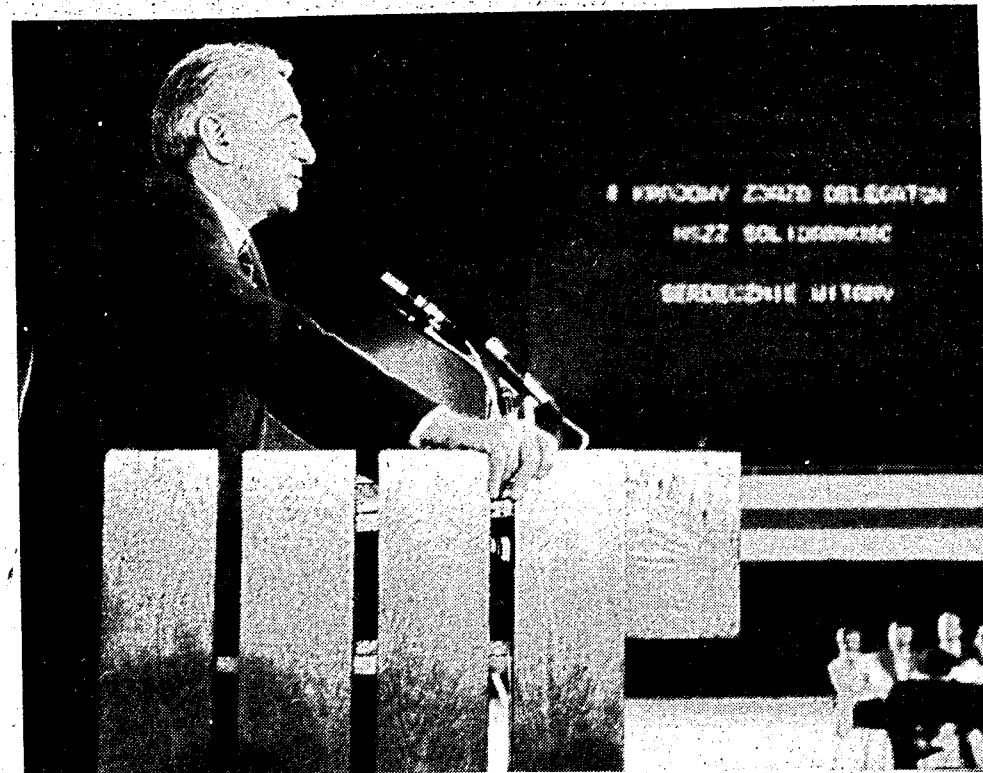

Foto: Agencja SOL
Stanisław
Skladanowski
Jan Juchniewicz

Z
J
A
Z
D

Przemawia do delegatów Tadeusz Mazowiecki. U dołu wrogowie, czy jeszcze koledzy?
Po lewej Wałęsa, po prawej Balcerowicz.

Stół rządowy. Kardynał Gulbinowicz, Tadeusz Mazowiecki, Bronisław Geremek.
U dołu: architekci Wałęsy - Bogdan Borusewicz i Lech Kaczyński

S
O
L
I
D
A
R
N
O
S
C
I

Ci jednak jakby nie pojmowali, o co naprawdę idzie gra. Wielu uważa, że właśnie obsadzenie Wielkiego Przedwodniczącego na najwyższym urzędzie państwowym byłoby właściwym ukoronowaniem jego zasług - niewątpliwych - dla kraju. Osobiście bardzo w to wątpię. Uważam nawet, że mogłoby dojść do czegoś wręcz przeciwnego. To, że sam Wałęsa na tym by stracił, mało mnie w istocie rzeczy interesuje. Natomiast fakt, że straciłaby Polska, uważam za wysoce prawdopodobny. Ryzyko jest zbyt wielkie i dlatego sędzę, że polscy intelektualiści zwariowali. Ryzyko należy podejmować wówczas, gdy są realne szanse rozwiązania pozytywnego. Tu jednak nie ma mowy o ryzyku: to hazard podobny do gry w trzy karty lub innej zabawy, w której decydującą rolę odgrywa przypadek. Można się było hazardować wówczas, gdy było się działaczem opozycji demokratycznej, która miała niewiele szans na zwycięstwo. Gdy jednak to zwycięstwo odniosła - co jest niewątpliwie czymś w rodzaju cudu wynikającego z mało prawdopodobnego zbiegu okoliczności zarówno wewnętrznych i zewnętrznych - dalsze zdawanie się na grę losu jest igraniem już nie z sobą samym (do czego każdy ma prawo), lecz z przyszłością kraju.

Rozumiem fascynację Wałęsą, sam w jakiś sposób jej podlegam. Jednakże obowiązkiem intelektualistów jest racjonalny dystans wobec własnych emocji. Zwłaszcza wówczas, gdy nie chodzi o ich własne sprawy, lecz o dobro publiczne, o los z trudem i wielkim kosztem odzyskanej suwerenności.

LESZEK SZARUGA

SOUTH ETOBICOKE COMMUNITY LEGAL SERVICES

udziela porad prawnych po polsku,
wyłącznie w czwartki od godz. 14.00 do
16.00, dla osób mogących wykazać się
niskimi dochodami

• sprawy emigracyjne • problemy z
właścicielami domów • sprawy związane
z zasiłkiem dla bezrobotnych • zasiłek
społeczny i rodzinny • emerytury

TEL. 252-7218
2970 Lakeshore Blvd. W. # 303
(Blisko Islington)

Ciąg dalszy ze str. 17

ST. STANISLAUS-ST. CASIMIR'S POLISH PARISHES CREDIT UNION

UWAGA... UWAGA...
SPECJALNY

KONKURS
OSZCZĘDZANIA

TERMIN KONKURSU
LIMITED TIME ONLY
MARZEC / MARCH 1 - CZERWIEC / JUNE 1

ZA KAŻDE \$500.00 ZDEPONOWANE NA OKRES
6 - CIU MIESIĘCY MOŻESZ WYGRAĆ JEDNĄ
Z TYCH NAGRÓD I

PIERWSZA NAGRODA
2 BILETY LOTNICZE
DO EUROPY

DRUGA NAGRODA
MAGNETOWID

TRZECIA NAGRODA
KAMERA

W KONKURSIE NIE MOGĄ BRAĆ UDZIAŁU
PRACOWNICY I ICH NAJBLIŻSZA RODZINA
ORAZ CZŁONKOWIE ZARZĄDU NASZEJ
CREDIT UNION

ZACHĘCAMY WSZYSKICH CZŁONKÓW
DO SKORZYSTANIA Z TEJ OKAZJI I I I

ŻYĆ NIE UMIERAĆ

POCZĄTEK STRAT

Mąż mojej sąsiadki umarł kilka tygodni temu. Umarł nagle i niespodziewanie. Dla wdowy był to tylko początek strat. Nie tylko straciła ukochanego męża, przyjaciela i ojca swoich dzieci. Straciła także podstawę swojej materialnej egzystencji. Mąż jej był znakomitym fachowcem, miał własne przedsiębiorstwo i przypuszczam, że zarabiał dużo, może nawet 100,000 dol. rocznie. Wyglądało, że im się coraz lepiej powodzi. Rok temu kupili w naszym sąsiedztwie nowy dom z basenem. Od tego czasu się zaprzyjaźniliśmy.

W zeszłym tygodniu widziałam dom mojej sąsiadki wystawiony na sprzedaż. Przypuszczałam, że decyzja sprzedaży domu spowodowana była względami emocjonalnymi, że być może zdecydowała się wrócić do kraju rodzinnego, gdzie mieszkają jej rodzice i większość krewnych. Ponieważ wydawało się, że takiej decyzji nie należy podejmować pochopnie, szczególnie pod wpływem rozpaczliwej śmierci męża, postanowiłam z nią porozmawiać. Okazało się, że decyzja czy sprzedać dom czy nie, nie zależała od niej. Po prostu nie miała pieniędzy nie tylko na płacenie hipoteki, ale także na codzienne utrzymanie. Będzie musiała sprzedać dom jak najprędzej, nawet ze stratą, żeby mieć na życie i na mieszkanie, zanim znajdzie pracę zarobkową. Mimo że mąż miał własne przedsiębiorstwo i świetnie zarabiał, mieli niewiele gotówki, ponieważ wszystkie pieniądze włożyli w nowy dom. Nie mogła też liczyć na pieniądze ze sprzedaży przedsiębiorstwa, ponieważ jego wartość polegała głównie na umiejętnościach, zdolnościach i wiedzy właściciela. Bez niego przedsiębiorstwo okazało się niewiele warte. Pozostały tylko długi do zapłacenia, zaciągnięte na jego rozbudowę. (Na szczęście niezbyt dużo).

Zapytałam, czy jej mąż był ubez-

pieczony. Wtedy okazało się, że nie miał on żadnego ubezpieczenia. Nigdy nie miał czasu żeby się tym zająć i zawsze to odkładał na później. Ponadto nie miał przekonania do ubezpieczenia na życie i uważał, że o wiele lepiej na tym wyjdzie jeśli zainwestuje pieniądze we własne przedsiębiorstwo zamiast płacić polisę ubezpieczeniową na życie. Żał mi było serdecznie mojej przyjaciółki, ale niewiele mogę jej pomóc poza pożyczaniem drobnej kwoty, która i tak nie rozwiąże jej problemu oraz słowami pociechy. Zastanawia mnie tylko, dlaczego ludzie inteligentni i zdawaloby się dobrze poinformowani, byli tak nieostrożni i dopuścili do powstania takiej sytuacji. Z.Z.

Przyczyn powstania opisanej przez panią sytuacji może być wiele:

- Być może mąż pani przyjaciółki, mimo pozorów, był człowiekiem nieodpowiedzialnym;

- Być może poczuwał się do ograniczonej tylko odpowiedzialności za swoją rodzinę. To znaczy zdecydował się zapewnić im byt tak długo, jak on żył, a nie tak długo jak jego rodzina będzie żyła;

- Być może zdawało mu się, że z chwilą kiedy on przestanie istnieć, cały świat przestanie istnieć, lub też zabrakło mu wyobraźni, że jego rodzina może mieć potrzeby materialne nawet gdyby on umarł;

- Być może nie kochał swojej rodziny;

- Być może nie zdawał sobie sprawy, że za ubezpieczenie zawsze ktoś płaci, niezależnie od tego czy się wykupi polisę, czy też nie. Jeśli się polisę wykupi, płaci się centy za dolara.

W tym wypadku jego rodzina słono zapłaciła za brak posiadania polisy ubezpieczeniowej poprzez utratę własnego domu, osiągniętego standardu życia oraz wszystkiego co jest z tym związane.

Na pytania dotyczące ubezpieczeń na życie, zdrowie, RRSP, RESP oraz planowania finansowego odpowiadam na łamach ECHA, lub indywidualnie
TEL: (416) 622-1115 lub (416) 746-5270.

Redaguje:
HALINA BARANOWSKA
M.A. A.I.C.

Smutno, beznadziejnie, żyć się nie chce, wiosna nie cieszy? Może to zwykła emigracyjna chandra, może depresja? Terapeuci przyglądają się pacjentom wiosną, kiedy zwykle humor się poprawia, stajemy się ożywieni, dosłownie budzimy się do życia.

Dziesięciu wybitnych specjalistów z dziedziny psychiatrii sporządziło listę sposobów walki z nieuzasadnionym smutkiem. Może warto się im przyjrzeć i wziąć się w garść?

- Benjamin Franklin twierdził, że nic w życiu nie jest pewne z wyjątkiem śmierci i podatków. W tym błyskotliwym powiedzonku zabrakło smutku. Zaakceptować smutek jako nieodłączną część życia, pogodzić się z nim, wierzyć, że minie. Nie gnębić się własnym smutkiem.

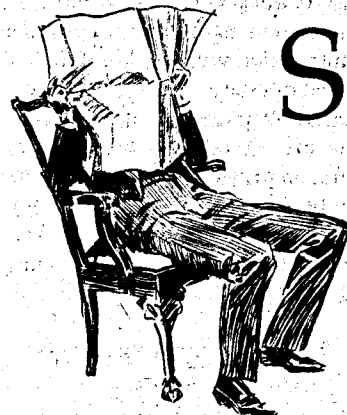
- Depresja dopada człowieka często w dniach wolnych od pracy. Gnębi gospodynie domowe, przywiązane do domu matki małych dzieci. Jonathan W. Steward lekarz psychiatrii z N.Y. State Psychiatric Institute twierdzi, że należy unikać w tym stanie robót domowych. Spacer, rower, spotkanie z kolegą, czytanie książki w parku. Nie jest też sposobem na smutek gapienie się w telewizor. Trzeba być aktywnym.

- Inny psychiatri Eugene Walker radzi, by przypomnieć sobie dokładnie co lubimy robić, lub niegdyś lubiliśmy. Wybrać co realne w danej chwili. Zrobić.

- Wygadać się. Niekoniecznie od razu lekarzowi. Przyjacieli to odwieczna instytucja. Nie powinien być częścią rodziny, w której panuje kryzys, ale kimś z zewnątrz.

- Dr. Jaffe definiuje depresję kliniczną jako zanik zainteresowania czymkolwiek. Jeśli podejrzewamy depresję u naszego bliskiego spróbujmy ustalić, radzi Dr. Jaffe, jak długo trwa i czy istnieje związek z jakimś wydarzeniem. Osobie w takim stanie nie należy dawać prostych rad. Pozwólmy jej się wygadać. Pozwólmy znaleźć za naszą pomocą własną drogę powrotu do równowagi.

- Wypłakać się w mankiet? Ten sam lekarz z Kalifornii obstaje przy tym, co określa jako "have a good cry", ważne

ŻEGNAJ SMUTKU

• dodaje - abyś wiedział na jaki temat płaczesz. Płacz bez określonego powodu jest trochę podejrzany.

- Nagrać, napisać, narysować - mówi dr. Ellen Mc Grath, szefowa wydziału, specjalizująca się w depresjach kobiecych. Obserwacje rysunków pozwalają również na kliniczne rozpoznanie objawów. Kolor czerwony może odzwierciedlać nagromadzoną agresję, czarny - smutek, szary - napięcie emocjonalne.

- Dr. Strassburger uważa za kolej, że do depresji należy podchodzić nie emocjonalnie, lecz racjonalnie. Sporządzić listę spraw nas gnębiących. Przeanalizować "na zimno". Ogarnąć swoje problemy. Metoda ta skutkuje lepiej wśród racjonalistów.

- Cele, których nie sposób zrealizować często prowadzą do depresji. Często nosimy w sobie żal niespełnionych marzeń dzieciństwa i młodości. Zniźmy loty - radzi dr Broomall z Pensylwanii.

- Gimnastykować się, tańczyć, spacerować, ale nie doprowadzać się do stanu wyczerpania.

- Stara jezuicka metoda na stany beznadziei. Czynieć coś beznadziejnego do znużenia. Na przykład: myć kafelki w łazience szczoteczką do zębów, strzyć trawkę nożyczkami, czytać przenudną gazetkę konkurencji. Po pewnym czasie

poczujemy taki wstręt, że zechcemy czegoś więcej od życia. Jesteśmy uratowani!

- Osoby w stanie depresji mają skłonność do atakowania innych. W odpowiedzi dostają za swoje. A jest to ostatnie, czego im trzeba.

- Unikaj chodzenia po sklepach, mówi Dr. Knaus. A zwłaszcza z kartami kredytowymi. Ich rachunki wracają jak bumerang. Jeśli mały zakup potrafi przywrócić ci równowagę - idź na pchli targ. Znalezione tam taniutki skarby przywróci równowagę.

- Nie podejmuj życiowych decyzji w rozpaczy, czy chandrze. Odwieś je. Niech zapadną później, jak się pozbierasz.

- Dr. Priscilla Slagle twierdzi, że na dobry humor wpływa odpowiednia dieta. Zaleca szczególnie 1000 do 3000 miligramów aminokwasu o angielskiej nazwie "L-tyrosine" na pusty żołądek, a po 30 minutach B-complex i solidne śniadanie. L-tyrosine przekształca się w mózgu w substancję o nazwie norepinephrine, która powoduje dobry humor i wzrost motywacji do działania. B-complex, a zwłaszcza B6 pomaga w metabolizmie aminokwasu. Kuracja taka wymaga rzecz jasna konsultacji z lekarzem, bowiem jak dotąd AMA czy APA nie wydała oceny co do skuteczności metody dr. Slagle.

PEDANCIK

SPOSÓB NA PÓLPASIEC

Niezupełna odporność po przebiegu wietrznej ospy w dzieciństwie może u osób po pięćdziesiątce spowodować wystąpienie objawów półpasieca. Półpasiec (herpes zoster) jest to bolesna wysypka występująca zwykle po jednej stronie ciała. Na klatce piersiowej typowy półpasiec ma kształt rzędu dachówek - stąd angielska nazwa shingles. Wysypka półpasieca może też występować na twarzy, uwłosionej części głowy, szyi, na brzuchu i pośladkach. Półpasiec twarzy i nosa bardzo często przenosi się na rogówkę oka (zoster keratitis), co może prowadzić do ślepoty. Dlatego osoby z półpasiecem twarzy, nawet bardzo łagodnym powinny jak najszybciej skontaktować się z lekarzem. Często uczucie drętwienia i swędzenia nosa jest pierwszym zwiastunem zapalenia rogówki. Również częstym powikłaniem po półpasiecu twarzy jest przedłużający się ból i upośledzenie wzroku.

ZWIĄZEK Z OSPĄ WIETRZNĄ

Wirus herpes zoster, powodujący półpasiec, to ten sam, który u dzieci powoduje wietrzną ospę. Około 80 procent dzieci w Kanadzie przechodzi wietrzną ospę w wieku około 10 lat. Ta lekka w zasadzie choroba jest prawie nie do uniknięcia, gdyż jest jedną z nielicznych już chorób dziecięcych, przeciwko której nie udało się jeszcze wytworzyć szczepionki. Gdy, po przejściu ospy, organizm nie uodparnia się na tyle, aby zniszczyć wirusa, częściowo tylko pokonane zarazki wycofują się do komórek zwojów nerwowych wokolicy kregostupa. Reaktywacja przyczajonego wirusa może nastąpić nawet po kilkudziesięciu latach. Rozbudzony wirus, posuwa się wtedy wzdłuż nerwów, powodując zmiany zapalne na skórze, w bezpośrednim sąsiedztwie nerwu, po którym się posuwa. Sądzi się,

że reaktywacja wirusa może nastąpić po nadmiernym naświetlaniu promieniami ultrafioletowymi, jako skutek stresów, po operacjach lub zranieniach, po procesach zapalnych, a także w wyniku obniżenia sił odpornościowych organizmu, na przykład u chorych na AIDS, chorobę Hodgkina, białaczkę oraz u chorych po przeszczepach, którzy otrzymywali leki obniżające odporność.

PIERWSZE OBJAWY

Jak prawie każda choroba zakaźna, półpasiec zaczyna się stanami gorączkowymi, dreszczami, bólem głowy, rozstrojem żołądkowym, a czasami także pieczeniem i swędzeniem w miejscu późniejszej wysypki. Wysypka występuje w formie czerwonych wystających ponad powierzchnię skóry punkcików, które zmieniają się w pęcherze napełnione najpierw przezroczystym, a potem mlecznym płynem. Pęcherze mogą pękać, krwawić i stają się bardzo swędzące i bolesne. Zmiany goją się po trzech lub czterech tygodniach, pozostawiając białawe lub brązowawe blizny.

BÓL - NAJBARDZIEJ PRZYKRYM OBJAWEM

W wielu przypadkach bolesne zmiany wysypkowe są tylko wstępem do bólów występujących po wygojeniu się półpasieca. Clerpi na nie tylko 10% osób po 40, ale aż połowa, a nawet dwie trzecie chorych po 60-ce. Bóle mogą mieć charakter bólów stałych, palenia, pieczenia, swędzenia, lub też bardzo intensywnych bólów kłujących, często spowodowanych dotknięciem wrażliwych części skóry. Bóle utrzymują się od czterech tygodni do roku po ustąpieniu okresu zapalnego.

LECZENIE

W fazie zapalnej stosuje się zwykle leki wysuszające, antyseptyki, a nawet leki przeciwwirusowe i kortykosteroidy. Zwykle wystarcza przemywanie alkoholem, preparatami mentolu lub fenolu oraz nacieranie wazeliną lub wazeliną z dodatkiem antybiotyków lub cortizonu. Stosuje się też kompresy z płynu Burowa, krochmalu lub sody oczyszczonej. Leczenie bólów po wygojeniu się półpasieca, lepiej powierzyć lekarzowi, który może próbować środki antydepresyjne, elektryczne pobudzenie nerwów, kortykosteroidy i różne środki przeciwbólowe. Szereg ośrodków medycznych, między innymi University of Toronto prowadzi badania nad skutecznością wyciągu z papryki. Badania wykazały, że nacieranie maścią, zawierającą wyciąg z papryki - Capsaicynę przynosi ulgę u większości pacjentów, mimo że sama Capsaicyna jest substancją piekącą i drażniącą. Mechanizm działania Capsaicyny nie jest znany.

University of Toronto Pain Clinic prowadzi badania nad leczeniem bólów półpasiecznych i poszukuje ochotników do próbowania maści z wyciągiem papryki. Zainteresowane osoby proszone są o telefon (416) 231-5152.

S.D.

Digested with permission from Health News, a bimonthly publication from the University of Toronto, Faculty of Medicine. Subscriptions and back issues are available by writing to Health News, Medical Sciences Building, University of Toronto, M5S 1A8.

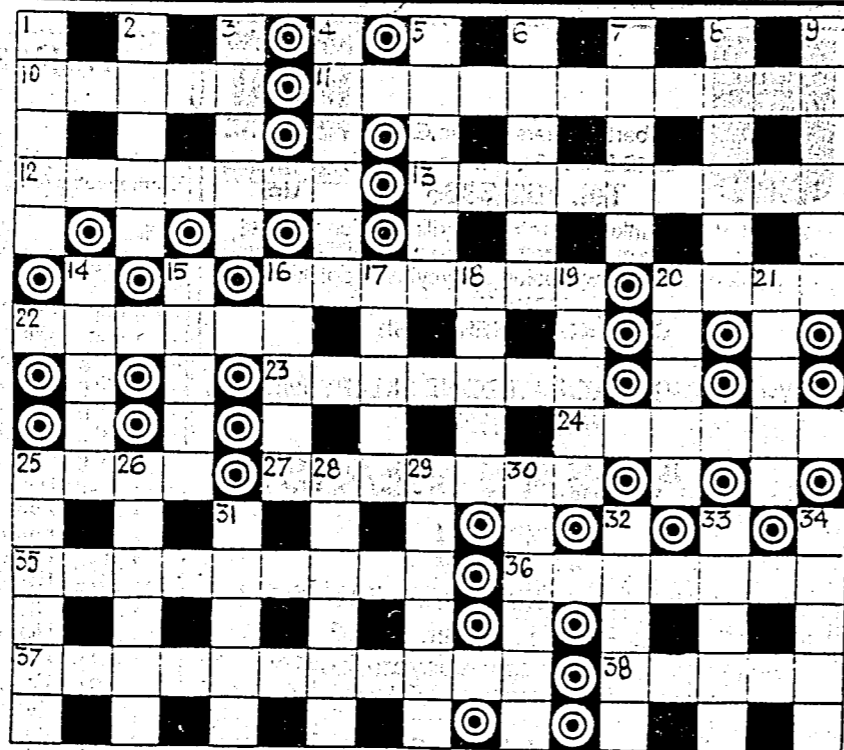

POZIOMO:

- 10 Sztuczka, podstęp (z angielskiego)
- 11 Lekceważenie, celowe niezauważanie
- 12 Krążenie czegoś, cykulacja
- 13 Szeroka ulica z alejami spacerowymi pośrodku
- 16 Siad rozkroczny
- 20 Nosze dla zmarłych
- 22 Treść utworu
- 23 Zwitek do zakręcania loków
- 24 Dławiące krztuszenie
- 25 Ochronne nakrycie głowy
- 27 Stalowy pilnik o grubych nacięciach, tarnik
- 35 Szablon, znany ogólnie przyjęty obraz rzeczywistości
- 36 Zakonnica
- 37 Łączność lądowa, morska, powietrzna
- 38 Zjazd na sankach

PIONOWO:

- 1 Rozpoczęcie wyścigu
- 2 Racjonalny sposób odżywiania
- 3 Krótki, żartobliwy utwór sceniczny
- 4 Literat
- 5 Wielki, gesty las
- 6 Punkt
- 7 Ozdoba rośliny
- 8 Klacz o maści jasnobrzązowoczarnej
- 9 Wyścigi jednostek pływających
- 14 Wiedza
- 15 Dorodny koń
- 16 Żołnierz wojsk inżynierskich
- 17 Występ publiczny, przegląd
- 18 Szybki bieg
- 19 Gilza do papierosów
- 20 Równomierny, rytmiczny chód
- 21 Pora dnia
- 25 Manna
- 26 Hultaj, łoś

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

- 28 Ścianka wieńcząca budynek, zastaniająca dach
- 29 Woń
- 30 Kolorowy pas na szwie spodni
- 31 Istota sprawy, zagadnienia
- 32 Kułak
- 33 Wewnątrz kości
- 34 Część ust

POZIOMO: System, Falszerz, Obrus, Strach, Lakier, Afisz, Zaba, Kropla, Hawana, Korona, Kuchta, Zlew, Junak, Ogniwio, Martwy, Dziwy, Zniwaga, Komizim.
PIONOWO: Fajłtapa, Eskapada, Technika, Szklivo, Tapioka, Mokradio, Prawidło, Oskrzela, Hacjenda, Wygnanie, Narkotyk, Kalumnia, Rozprawa, Nieuwaga, Kwantum, Heroizm.

uniemożliwienie czarnym przejścia na linie "d" bez samozwiązania swoich bierek.

BRYDŻ NR 94 ZADANIE

Obie strony przed partią
 A D W 6 5 2
 A 10 9 4 3 K 8 7
 A D W E 7 6 3 2
 8 3 2 A 6 5
 Jak rozgrywasz 4 kiery po wiście królem trefi?

ROZWIĄZANIE

Jeśli króle pik i karo są w impasie, to wystarczy wziąć cztery lewy kierowe, by wygrać kontrakt. Cały kłopot, to brak wystarczającej liczby dojsć do stołu, dla wykonania impasów. Rozpocznij rozgrywkę np. od impasu karo. Jeśli impas się nie uda, ratuje Cię tylko dama, walet sec w kierach. Natomiast gdy dama karo weźmie lewę, zagraj dziewiątką kier na impas. Jeżeli figury kierowe są rozdzielone między obrońców lub są obie u N, to ósemka kier zapewni Ci dodatkowe dojsć do dziadka - ponowisz impas kierowy. Tak rozgrywając wygrasz także, gdy impas pikowy się nie uda, lecz N ma damę, waleta sec w kierach.

DAMA PIK

SZACHY NR 100

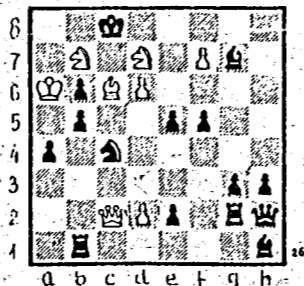
ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 99

- 1. Hf7 - d4!! g3 : f2
- 2. Hd4 - e4! f2 : e1H
- 3. Gg4 : e2 x
- 1. - " - g6 - g5
- 2. d2 - d3 b3 : c2
- 3. Se1 - f3 x
- 2. - " - Gh7 : d3
- 3. Gg4 : f2 x
- 1. - " - Sg7 - f5
- 2. d2 - d4 Sf5 : d4
- 3. Gg4 : f2 x
- 2. - " - b3 : c2
- 3. Se1 - f3 x

Powyższa kompozycja odznacza się głębią pomysłu strategicznego. Przesłony wiezy Wh5 są uwerturą do kombinacji w drugim posunięciu białych. Istotą planu białych jest

ZADANIE NR 100

Mieczysław Pfeiffer,
 Dziennik Łódzki 1947
 I - II nagroda ex aequo

Białe zaczynają i dają matę w 3 ruchach. Rozwiązanie w następnym numerze. **GRAORZ**

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
 2342 Bloor St. W., Toronto
 Tel. 762-5365

KINGSWAY MEAT PRODUCTS & DELICATESSEN LTD.

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur

CENY KONKURENCYJNE

DWA DOBRZE ZAOPATRZONE SKLEPY MIĘSNE W KITCHENER

WALESA'S MEATS & DELI

331 B King St. W., Kitchener, 741 - 5383
 270 Bleams Rd., Kitchener, 893 - 6666

Pieczyno, wędliny, sery, słodczy, gazety, świeże mięso. Można zamówić 1/2 krowy lub świni.

NOWY POLSKI SKLEP

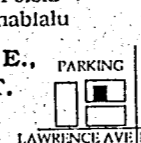
"POLKA" DELIKATESSEN

ZAPRASZA

- Polecamy bogaty i smakowity wybór wędlin sporządzonych wg tradycyjnych receptur polskich
- Artykuły delikatesowe z Europy, w tym z Polski
- Codziennie dostawy świeżego pieczywa i nablau

SKLEP Czynny:
 wtorek - środa - 11-19
 czwartek - 10-20
 piątek - 9-21
 sobota - 9-18

3482 LAWRENCE AVE. E., SCARBOROUGH, ONT. TEL. 289-0379

Dnia 1 maja 1990 wylosowano publicznie w obecności Małgorzaty Jedlewskiej z radia "Kalejdoskop" następujące nagrody:

**Główna nagroda - 7-dniowy pobyt w Meksyku dla 2 osób:
 1. Krzysztof Kuszał - Weston**

Pozostałe nagrody w postaci bezpłatnych konsultacji wylosowali:
 2. Danuta Janicki - Mississauga, 3. Andrzej Pienkowski - Etobicoke, 4. Tomasz Łukasik - Toronto, 5. Stefan Pagowski - Toronto, 6. Sławomir Kosik - Etobicoke, 7. Józef Walczak - Burlington, 8. Danuta Klejtyka - Brampton, 9. Teresa Prokofiew - Etobicoke, 10. Teresa Mirkiewicz - Mississauga.

CHWALISZ TAX & BUSINESS CONSULTING INC.

NAJNIŻSZE CENY TOWARÓW DO POLSKI

Dostawy w cyklu 14-dniowym. Dowolnie zestawiaj skład paczki. Zamówienie minimum 5 kg.

Ilość	Nazwa towaru	Cena CD \$	Razem
..... x 1 kg	Cytryny	2.60	= .....
..... x 1 kg	Pomarańcze	2.60	= .....
..... x 1 kg	Grejfruty	2.60	= .....
..... x 1 kg	Mandarynki	2.80	= .....
..... x 100 g	Czekolada gorzka	0.90	= .....
..... x 100 g	Czekolada mleczna	0.90	= .....
..... x 100 g	Czekolada orzechowa	1.00	= .....
..... x 400 g	Bomboniera	4.20	= .....
..... x 300 g	Cukierki witaminowe	3.40	= .....
..... x 1 op	Guma do żucia (60 g)	0.90	= .....
..... x 250 g	Kawa ziarnista brazylijska	2.40	= .....
..... x 1 kg	Kawa ziarnista brazylijska	8.00	= .....
..... x 3 kg	Kawa ziarnista brazylijska	20.00	= .....
..... x 100 g	Herbata cejlońska	1.30	= .....
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa norm.	1.30	= .....
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa różana	1.30	= .....
..... x 400 g	Herbata instant cytrynowa	2.50	= .....
..... x 800 g	Czekolada w proszku	4.80	= .....
..... x 250 g	Kakao	2.00	= .....
..... x 200 g	Rodzynki kalifor.	1.30	= .....
..... x 200 g	Migdały kalifor.	2.30	= .....
..... x 200 g	Wiórki kokosowe	1.60	= .....
..... x 400 g	Pasta czekl.orzech.	2.70	= .....
..... x 500 g	Margaryna mleczna stonecz.	2.10	= .....
..... x 1 l	Olej jadalny roślinny	5.20	= .....
..... x 500 g	Ryz (USA)	2.10	= .....
..... x 400 g	Mąka kartoflana	1.90	= .....
..... x 3 op	Budyń czekol. i waniliowy	1.40	= .....
..... x 5 kg	Mąka	6.50	= .....
..... x 5 kg	Cukier	6.00	= .....
..... x 500 g	Pieprz czarny	1.20	= .....
..... x 100 g	Sardynki w oleju	1.40	= .....
..... x 200 g	Filet śledziowy w pom.	1.90	= .....
..... x 200 g	Ser żółty krojony	4.80	= .....
..... x 450 g	Szynka w puszcze	4.80	= .....
..... x 340 g	Szynka mielona	2.50	= .....
..... x 1 l	Sok pomarańczowy	2.60	= .....
..... x 840 g	Brzoskwinie w puszcze	3.10	= .....
..... x 0.33 l	Piwo w puszcze	1.50	= .....
..... x 200 g	Orzeszki ziemne solone	1.30	= .....
..... x 1 szt.	Pasta do zębów (fluor)	1.40	= .....
..... x 1 szt.	Mydło toaletowe Fa	1.20	= .....
..... x 3 kg	Proszek do prania	12.50	= .....
			Razem: .....

Ubezpieczenie i dostawa paczki:
BEZ OPŁAT w Kanadzie i w Polsce.

Załączam Cheque lub Money Order na sumę ogółem ..... CDS

NADAWCA: ..... tel: .....

ODBIORCA: ..... tel: .....

Zlecenia przyjmuje: **COPYA-TRADE,**
 291 Lois Crescent, TIMMINS, Ont. P4P-1G6
 TEL. 705-268-6875 (po 6 pm); TEL. 416-266-1456 (po 6 pm);
 FAX 705-268-9181 (bez przerwy).

Horoskop tygodnia

3 - 9 maja

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Duże osobiste sukcesy. W miłości powodzenie na wszystkich frontach. Bliscy okażą Ci sympatię i gotowość pomocy w każdej stresowej sytuacji. Nie odrzucaj zbożnych chęci, ale staraj się we własnym zakresie załatwić mnóstwo zaległych spraw zawodowych i środowiskowych. Znak sprzyjający - Panna, unikaj Lwa. Dzień miły - poniedziałek, liczba ważna - 9.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Otoczenie niezupełnie uwierzy Twoim rozlicznym deklaracjom dobrej woli i wyczerpania wszelkich możliwości. A przecież drzemają w Tobie wielkie i wręcz niespożyte siły witalne. Finanse poprawią Ci się na tyle, że zaczniesz optymistycznie myśleć o jutrze. Znak sympatyczny - Strzelec, unikaj Raka. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa - 3.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Nagła nieplanowana podróź oraz związane z nią grube wydatki. Zdrowie dopisze. Dokucz Ci sytuacja w środowisku zawodowym, ale nie masz na nią wpływu. Cierpliwości. Wkrótce będzie święto i na Twoim podwórku. Za dużo plotek wokół Ciebie. Ale nie przejmuj się. Znak miły - Ryby, unikaj Raka. Dzień ważny - piątek, liczba - 7.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Tęsknota za bliskimi. Wkrótce nastąpi miłe i mało obowiązuje spotkanie towarzyskie, i nie tylko takie. Otrzeźwienie. Sprawy finansowe, które bardzo Cię martwią, zostaną szczęśliwie rozwiązane bez Twego udziału. Wystąpią natomiast rozgrywki zawodowe. Znak sprzyjający - Ryby. Wagi unikaj. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 5.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Jaśniejsze spojrzenie na sprawy osobiste, rodzinne i zawodowe. Dobięta wreszcie końca afera z wątpliwościami co do wierności osoby Ci bliskiej. Wszystko wróciło na utarte od lat tory. Ekstrawaganckie wystąpienie w doborowym gronie zapewni Ci mir i szacunek. Znak ważny - Baran, unikaj Koziorożca. Dzień miły - niedziela, liczba - 5.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Niepokoi Cię postępowanie najbliższej sercu osoby, lubiącej wymykać się spod Twojej uwagi, bo przecież nie kontroli, która by była dopiero czymś niepokojącym. W pracy zawodowej wyniki przechodzące najsmielsze zamierzenia i oczekiwania; stąd i rzucająca się w oczy zawistnym poprawa materialna. Znak miły - Byk, unikaj Wagi. Dzień ważny - czwartek, cyfra - 3.

WAGA: 23 września - 23 października
Nie chowaj się za innymi. Śmiałym stawianiem spraw w pracy zyskasz sobie uznanie i w przyszłości, nawet niezbyt dalekiej. W rodzinie po wielu perypetiach uspokojenie i zaspokojenie marzeń. Spokojnie możesz planować wspólne wakacje. Znak ważny - Lew, unikaj Bliźniąt. Dzień miły - środa,

cyfra - 5.
SKORPION: 24 października - 22 listopada
Pozbywanie się kompleksów, przeważnie zawodowych. Rozbrat z pesymistycznym spoglądaniem na świat i toczące się w kółko sprawy. Uśpienie uczuć ze zrozumiałych wyłącznie dla Ciebie względów; otoczenie będzie raczej zbulwersowane i zaniepokojone taką Twoją postawą. Znak ważny - Lew, unikaj Panny. Dzień miły - czwartek, cyfra - 8.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Niesnaski rodzinne mogą spowodować Cię do odseparowania się. W pracy zawodowej rozliczne kłody rzucają Ci pod nogi przez rzekomych przyjaciół, zawistnych przecież aż do nieprzyzwoitości. Na brak pieniędzy narzekać nie będziesz. Zdrowie dopisze, ale uważaj na pracowanego partnera. Znak miły - Ryby, unikaj Panny. Dzień ważny - wtorek, cyfra - 7.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Interesująca, jak zwykle, przygoda na horyzoncie, połączona zresztą z zaskoczeniem. Nie dziwi nic. Ktoś przy tej okazji, uważany za przysięgłego przyjaciela, będzie usiłował Cię nabrać. Zorientuj się w porę i wszystko ułoży się po myśli. Dwa razy wyrzekłeś się przyjaciela wiernego i lojalnego, uważaj do trzech razy sztuka. Znak miły - Waga, unikaj Raka. Dzień ważny - niedziela, cyfra - 8.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Okres zmniejszonego jakby zaufania do swoich sił i możliwości. Bezpodstawnie. Wszak otoczenie zawodowe bardzo liczy się z Twoimi opiniami, ocenami, zdaniem i głosem. Nie strasz się więc głowy i przeprowadź kilka zasadniczych rozmów zarówno w interesach jak i w sferze zawodowej. Finanse, zwłaszcza budżet domowy, mocno nadzarpnięte. Znak ważny - Rak, unikaj Bliźniąt. Dzień miły - środa, cyfra - 7.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Zmęczenie po wielu ostatnich przeżyciach połączonych z kłopotami natury materialnej. Lekkie obawy o osobę najbliższą okazały się całkiem nieuzasadnione. W pracy okres leniwego wytchnienia i odpoczynku. Ludzie mocno na Ciebie liczą i musisz wobec tego wywiązać się z przyjętych wobec nich zobowiązań. Znak miły - Waga, unikaj Ryb. Dzień ważny - sobota, liczba - 5.

ECHO POLECA

• Koncert utworów W.A. Mozarta: **REQUIEM** (najwspanialsza religijna kompozycja), uvertura do opery "Lucio Silla" i Divertimento D Major, odbędzie się w piątek, 11 maja 1990 roku, o godzinie 8 wieczorem, w Church of the Redeemer, 162 Bloor Street West (przy Avenue Road). Bilety do nabycia przy wejściu \$9, członkowie Towarzystwa Muzycznego \$7. Dalsze informacje tel. 922-9973.

• Zaproszono ECHO na pokaz video sztuki Romana Branstettera "Dzień Gniewu", które odbędzie się w sali parafialnej u św. Kazimierza, Roncesvalles Ave., Toronto, 6 maja, niedziela, o godz. 16:00. Wolne datki na cele charytatywne.

• Nan Mouskouki w greckim repertuarze od 8 do 13 maja w Roy Thomson Hall, 60 Simcoe St. tel. 872-4255.

• Scapino Ballet Rotterdam po raz pierwszy na tym kontynencie od 8 do 12 maja w Premiere Dance Theatre, 207 Queen's Quay W. Tel. 973-4000 lub 872-1111.

• "Chess" Tima Rice'a (były partner Andrew Lloyda Webbera) z muzyką Benny Anderssona i Bjorna Ulvaevs do 26 maja na deskach The Elgin Theatre, 189 Yonge St., tel. 872-5555.

• "The Legend of the Dumbells" Alana Lunda to historia trupy żołnierskiej, która dostarczała rozrywki na frontach I wojny światowej. Grana będzie od 8 do 26 maja na scenie The Winter Garden Theatre, 189 Yonge St., tel. 872-5555.

• Wystawa sztuki armeńskiej, dochody z której przeznaczone będą na pomoc dzieciom poszkodowanym w trakcie tragicznego trzęsienia ziemi, otwarta będzie do 10 maja w Moscow Art Gallery, 25 Bellair St., II piętro, tel. 975-9733.

• Od 17 maja otwarte będzie Ontario Place. Koncerty jak zwykle odbywać się będą w Forum i Island Club. Informacje i program tel. 965-7711.

• 16 doroczna wystawa fotograficzna, gdzie można będzie obejrzeć, sprzedać i kupić wszystko co stare i najnowsze w tej dziedzinie, organizowana przez Photographic Historical Society of Canada, otwarta jest w Lakeshore Inn, 2000 Lakeshore Blvd. W. tel. 243-1439.

KA LENDARZYK ECHA

3 maja, CZWARTEK

ROCZNICA KONSTYTUCJI 3 MAJA
UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIETSZEJ
MARYI PANNY KRÓLOWEJ POLSKI

Aleksandra, Anatola, Antoniny,
Juwenala, Marii, Marioli, Świetostawa

4 maja, PIĄTEK
Antoniny, Floriana, Gotharda, Moniki,
Wienczystawa

5 maja, SOBOTA
Erny, Gorencjusza, Hilarego, Ireny,
Iryda, Ludomira, Piusa i Waldemara

6 maja, NIEDZIELA
Benedykta, Dominika, Filipa,
Gościwita, Jana, Judyty, Juranda,
Judyty

7 maja, PONIEDZIAŁEK
Augusta, Benedykta, Floriana,
Gizeli, Gustawa, Ludmiły, Ludomira,
Marii, Napoleona, Reginalda i Sawy

8 maja, WTOREK
Dezyderii, Lizy, Izy, Michała,
Stanisława, Wiktora

9 maja, ŚRODA
Benigmy, Bożydara, Grzegorza,
Katarzyny, Lutogniewa, Pachomiusza

MNIAM MNIAM

Nie chce się gotować w tym upale? Jeść się nie chce? Żyć trzeba! Proponujemy coś co się wydaje niemożliwe, a wychodzi, a mianowicie

KOKTAJL CYTRYNOWO- MLECZNY

Składniki: 2 1/2 szklanki przegotowanego mleka, 2-4 żółtka, 1 łyżeczka skórki otartej z dobrze umytej cytryny, 2 cytryny, 1/2 szklanki cukru pudru. Cytryny obrać, pokroić w ćwiartki. Włożyć do miksera, dodać cukier puder, mleko i żółtka. Mikser włączyć na 30

sekund. Podawać w małych szklaneczkach z lodem i oprószonej drobno utartą skórką. Świetne na upalną kolację.

NAPÓJ, CO STAWIA NA NOGI

Składniki: 2 szklanki jogurtu lub domowego zsiadłego mleka. 1 szklanka soku pomidorowego z puchy, sól, pieprz, trochę sproszkowanej, czerwonej papryki, łyżka drobno posiekanej naci z pietruszki. Jogurt zmiksować z sokiem pomidorowym, przyprawić do smaku. Oziębic w lodówce lub podawać z lodem, posypane nacią. Znakomite.

RADY I PORADY

No wreszcie kwiaty! Ale jak się z nimi obchodzić, by przeżyły jak najdłużej. Oto typowe upodobania wiosennych kwiatów.

Konwalie lubią miejsca nienasłonecznione. Nie wymagają częstej zmiany wody. Wręcz nie lubią.

Tulipany. Przed włożeniem do wazonu po ścięciu trzymamy w chłodnym miejscu w wodzie szczelnie zawinięte w papier. Do wody dodajemy troszkę cukru. Podobnie irysom i narcyzom.

Kwiaty zrywamy wcześniej rano lub wieczorem, nie dopuszczając do "zawietrzania" łożysk, szybko wkładamy do wody.

RĘCE OGRODNIKA

Po pracy w ogródku mamy często szorstkie i zniszczone ręce. Są na to sposoby. Zanurzamy je na parę minut w ciepłym roztworze soli (3 łyżki na litr), masujemy świeżo ugotowanym, ostudzonym ziemniakiem lub rozgniecionym pomidorem (!). Warto posadzić w ogródku szczaw. Po robocie można natrzeć rozgniecionymi listkami ręce, a potem umyć ręce delikatnym mydłem, bez pumeksu czy ostrej nylonowej szczotki. Używać raczej do rąk szczotki włosianej. Na noc krem odżywczy lub zageszczona gliceryna. Można oczywiście poradzić rękawiczki. Ale kto lubi pracować w rękawiczkach, w taki skwar?

Pytanie: Dlaczego trzeba płacić za sponsorstwa, przedłużenia wiz, itp.?

Odpowiedź: Tak, jak w każdym kraju jest opłata za paszport, zaświadczenia, itp., tu w Kanadzie też są koszty manipulacyjne. Za sponsorstwa zagraniczne (DC-2 i DC-3), nie ma opłat. Obecnie, za przedłużenie wizy turystycznej, pracującej (work permit), płaci się \$50. Od 1 maja br. koszt wzrasta do \$75. Podania o sponsorowanie bliskiej rodziny z Polski obecnie kosztują po \$125.00. Od 1 maja opłata wynosi \$250.00.

Pytanie: Kiedy można złożyć podanie o obywatelstwo kanadyjskie? Jak długo to trwa? Jak mam z tego korzyści?

Odpowiedź: Po otrzymaniu stałego pobytu, podanie o obywatelstwo można złożyć po trzech latach. W Toronto procedura trwa ok. 1 roku. Jest, jednak, różnica wyłącznie dla tych osób którym z różnych powodów pozwolono złożyć podanie o stały pobyt bez opuszczenia Kanady. Dla nich, połowa czasu od daty przybycia do Kanady do daty otrzymania stałego pobytu liczy się do tych trzech lat potrzebnych. O dalsze szczegóły należy się zwrócić bezpośrednio do najbliższego biura "Citizenship".

Kanada uznaje podwójne obywatelstwo. Przyjmując obywatelstwo kanadyjskie nie traci się polskiego, chyba że dobrowolnie z niego się rezygnuje. Mając obywatelstwo kanadyjskie ma się prawo głosowania w wyborach federalnych, można być kandydatem na posła do rządu, można starać się o posadę rządową. Najważniejsze jednak jest to, że obywatelstwo chroni przed deportacją (nigdy nie wiadomo co w życiu się wydarzy). Można też przebywać za granicą na nieograniczony okres i zawsze pozostaje prawo powrotu do Kanady, nie tracąc stałego pobytu w tym kraju.

HANIA SOKOLSKA
766-4779

DWÓCH PIJAKÓW głośno kłóciło się o to, czy to Księżyc, czy Słońce świeci w tej chwili na niebie. Zapytali przechodnia, ale ten widząc ich zaciętrzewienie nie chciał się włączać do dyskusji i wymijająco odpowiedział, że on nie orientuje się dokładnie, bo jest nietutejszy, nie z tego miasta. Zachodnie mocarstwa reagują na sankcje Gorbaczowa względem Litwy zupełnie tak samo: Przechodzień doskonale rozróżnia dwa diametralnie różne ciała niebieskie, ale wie, że cokolwiek nie powie, narazi się jednej ze stron, a zwłaszcza tej, która nie ma racji. Jeden z pijaków wie bowiem, że jest w błędzie, ale z tym większym zaciętrzewieniem upiera się przy swoim. Reakcja przechodnia nie jest zbyt chwalebna, a nawet wręcz tchórzliwa, ale w obecnej sytuacji to może jedyne dla niego wyjście. Miejmy nadzieję, że pijak wkrótce wytrzeźwieje i da sobie wytłumaczyć. A Słońce w końcu i tak wszędzie i zaświeci, także i nad Litwą. Zwłaszcza teraz, kiedy dnie na północy robią się coraz dłuższe.

MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH Krzysztof Skubiszewski o sprawie Litwy: sprawa jest trudna, powinna być traktowana zarówno ze śmiałością, jak roztropnością (...) Ze strony rządowej polskiej była oferta dobrych usług i mediacji. Obecnie istota leży nie w sferze reakcji państw trzecich, lecz w rozmowach między Moskwą a Wilnem (...) Aspiracje narodu litewskiego winny zostać spełnione. (Cytujemy za DONO-SAMI, warszawskim dziennikiem liberalnym).

PETYCJA W SPRAWIE GRANIC ZACHODNICH. Patrick Boyer, poseł do Parlamentu Federalnego w liście do P.C.A.G. zawiadomił Grażynę Farmus, że petycja (12,342 podpisów) w sprawie zachodnich granic Polski, jaką podpisywaliśmy przed kilkoma tygodniami, została przekazana Sekretarzowi Stanu (ministrowi) Spraw Zagranicznych p. Joe Clarkowi. Podkreślił on ponadto, że stanowiskiem rządu kanadyjskiego jest, że granice Polski powinny pozostać takie jakie są.

ROZCZYNIA KATYNIA. Tony Ruprecht, poseł do Parlamentu prowincjonalnego Ontario, przekazał do oficjal-

nego dziennika obrad Parlamentu oświadczenie w sprawie obchodów 50-lecia masakry w lasu katyńskim. W oświadczeniu czytamy między innymi: Wydarzenie to jest uznane przez historyków jako jedno z najtragiczniejszych masowych morderstw popełnionych na zupełnie bezbronnym narodzie. Zbrodnia popełniona została przez sowiecką tajną policję polityczną. Do ubiegłego tygodnia rząd sowiecki nie uznał odpowiedzialności za zbrodnię. Mamy nadzieję, że obecnie rząd ten będzie miał odwagę przyznać się i do innych zbrodni popełnionych na bezbronnych ofiarach.

NA FUNDUSZ PREMIERA MAZOWIECKIEGO \$100 przekazała p. Anna Sołtyk. Dziękujemy!

Z ramienia Polish Canadian Action Group redaguje Stanisław Dubiski, tel. 925-8128. P.O.Box 55 Postal Station "V", Toronto, Ont.

PRZEPISY PRAWA LOKALOWEGO W ONTARIO

Grupa Wspierająca przy kościele św. Maksymiliana Kolbe w Mississauga zaprasza na comiesięczne spotkanie, które odbędzie się 13 maja w niedzielę o godz. 6 wieczorem.

Tematem spotkania będą przepisy prawa lokalowego w Ontario.

Prelegentem będzie przedstawiciel Rent Review Office.

Spotkanie prowadzi Helena Mikołajko.

O MORSKIM POTWORZE

Wybrał się gdański kupiec na daleką morską wyprawę. Na wybrzeżu, gdzie stał załadowany zbożem statek zęgnął go córki.

"Przywieź mi, proszę, korale" - prosiła najstarsza.

"I sznur pereł dla mnie" - zawołała średnia.

"Wróć tylko cały i zdrowy, tato" - szepnęła najmłodsza, ukochana córka.

Ledwie wypłynął w morze zaczął się sztorm. Miotał statkiem na wszystkie strony. W końcu fale załaty go i zatopiły. Zginęła w odmętach załoga. Jedyne kupiec uratował się i nieprzytomny leżał na brzegu bezludnej wyspy.

Kiedy się ocknął, z przerażenia natychmiast zamknął oczy. Stała przed nim najstraszliwsza poczwara jaką kiedykolwiek oglądały ludzkie oczy. Był to stwór morski, szpetny, łuską pokryty, ogromny, oślizgły i przerażający. Odezwał się jednak ludzkim głosem.

- Uratowałem cię od śmierci - powiedział, nieco tubalnie. I odratuję twój statek i załogę. Obiecay mi tylko jedno. Dasz mi na 3 lata to, co pierwsze napotkasz, wracając do rodzinnego kraju. - Dobrze! - zgodził się kupiec, bez namysłu.

Huknęło, plusnęło. Wypłynął z odchłani statek jak nowy. Bosman jakby nic po pokładzie kuśtyka. Majtkowie pokład szorują. Dopadł kupiec statku, ani się nie obejrzał. Do domu prędko zęgluje.

Ucieszył się w pierwszej chwili, gdy na wybrzeżu portowym ujrzał najmłodszą ukochaną córkę. Ale serce mu zadrzało, gdy usłyszał tubalny głos z głębi kapitańskiej kabiny.

- Pamiętasz przysięgę?

A więc to córkę musi oddać straszemu potworowi na 3 lata.

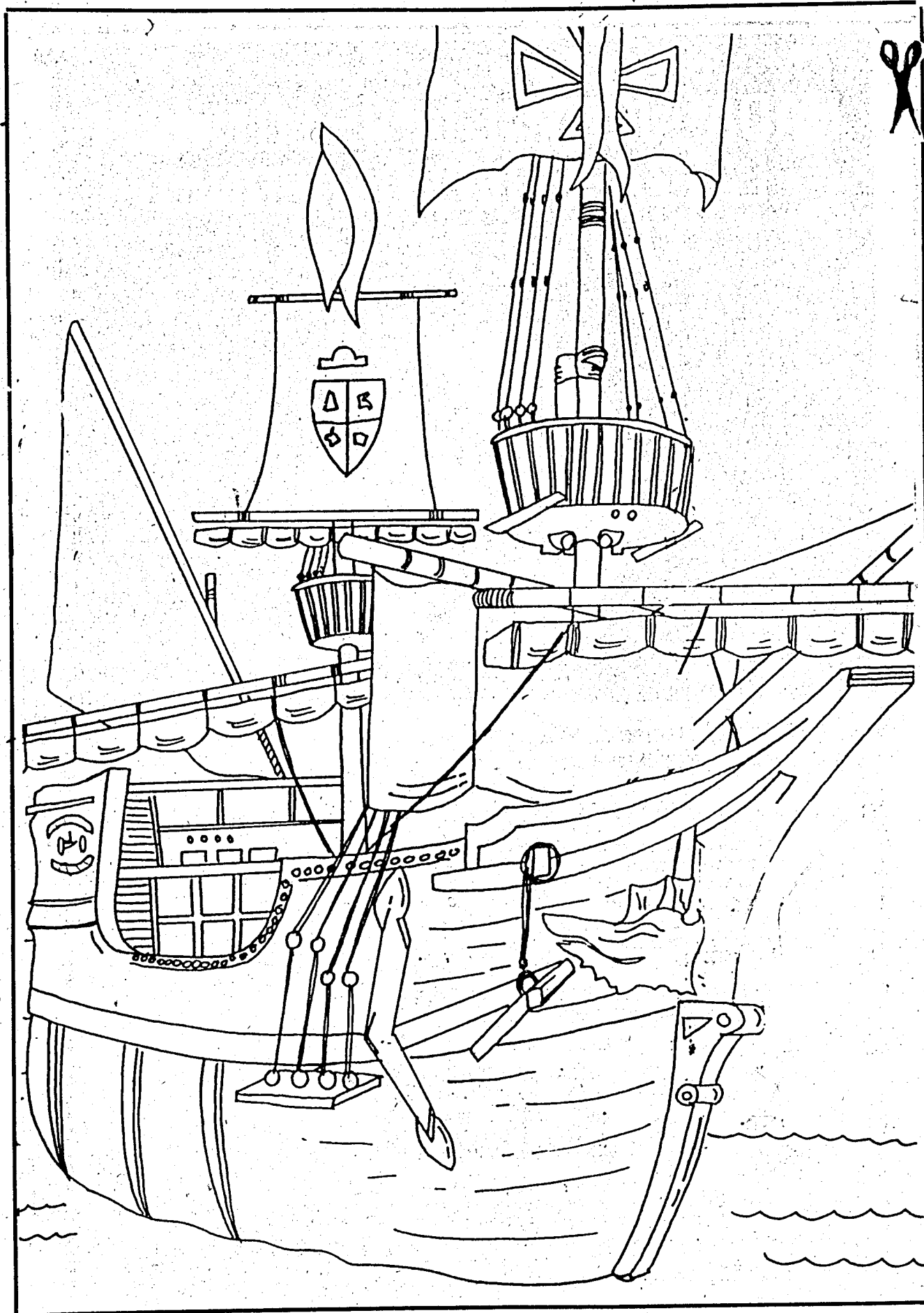
Wyznał ukochanemu dziecku wszystko. Ale dziewczyna nie zmartwiła się wcale.

- Wytrzymam ojcie. Trzy lata szybko miną. Ważne, że ty wrócisz zdrow i cały.

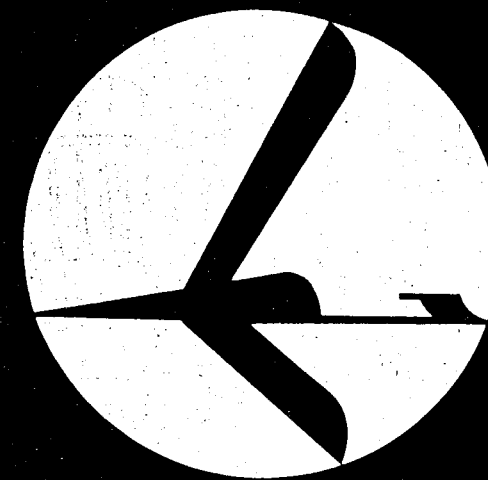
I śmiało, tak jak stała, na statek wsiadła. Choć opuściła go już załoga, strzeliły w górę żagle i statek widmo wypłynął na pełne morze.

W kapitańskiej kajucie czekał na dziewczynę ów potwór. Można sobie wyobrazić jej strach. Nie chciała wychodzić ze swego pokoju, gdzie co dzień zjawiały się dla niej kwiaty i owoce, potrawy smaczne, napoje najlepsze. Zęglowali tak miesiąc, kwartał, już blisko rok. Nudziło się dziewczynie. Podśpiewywała tęsknie, zgodziła się, by stwór ją słuchał. Potem pozwoliła mu za zasłoną bajki polskie słuchać. Minęło parę tygodni, a już grała z nim w gry przeróżne. Potwór skakanę kręcił, piłki podawał. Wieczorem opowieści wspaniałe snuł. Trochę to dziwne, ale zaprzyjaźnili się jakoś.

Pewnego razu podczas zabawy złamał się ciężki maszt i uszkodził ogromną łapę potwora. Pielęgnowała go dziewczyna, doglądała. A kiedy zapłakał z żalu, że kiedyś odejdzie zlitowała się nad nim i powiedziała. - Los nas związał, zostaną tak długo jak będę ci potrzebna. I pocałowała potwora w kostropate czarne ucho. I oto stał się cud. Opadły łuski i znikła gdzieś brzydka postać. Pojawił się wcale przystojny młodzieniec. Jak się okazało zaklęty. Z zakamarków statku wyszła ukryta zaklęta załoga. Karawela ruszyła do Gdańska. Podobno odbyło się tam wspaniałe wesele, na którym wszyscy bardzo się cieszyli, nawet siostry, wystrojone w perły i korale.

NADAL JEDYNE LINIE LOTNICZE ŁĄCZĄCE BEZPOŚREDNIO KANADĘ Z POLSKĄ

Możesz lecieć do Warszawy innymi liniami z przesiadką
w Amsterdamie, we Frankfurcie, nawet w Helsinkach.

Lub...

Możesz lecieć do Warszawy jedyną bezpośrednią linią... LOTEM!

Regularne połączenia LOTU non-stop do Warszawy z Montrealu, z Nowego Jorku i z Chicago zapewnią pasażerom najwygodniejszą podróż do Polski w miłej i bezstroskiej atmosferze.

Tegoroczne ceny przelotów są nadal konkurencyjne dla

podróżujących LOTEM do Polski. Dodatkową atrakcją jest zwiększona norma bezpłatnego bagażu.

Wszystkie polonijne biura podróży służą wszelką informacją oraz dokonują rezerwacji na połączenia LOTU.

POLSKIE LINIE LOTNICZE · POLISH AIRLINES

LOT

Ważna informacja dla klientów PLL LOT

PLL LOT zawiadamiają że czynne są następujące bezpłatne połączenia telefoniczne (long distance) dostępne dla agencji w całej Kanadzie do połączeń z biurami LOT-u w Montrealu i Toronto.

Połączenia z biurem w Montrealu: 1-800-361-9071 dostępny z rejonów (area codes): 418,514,613,819
1-800-361-1017 dostępny z rejonów (area codes): 204,306,403,403N,506,604,902

Połączenia z biurem w Toronto: 1-800-668-5928 dostępny z rejonów (area codes): 416,514,519,613,705,807,819

Arkadia CAFE BOOKSTORE

Poleca polskie książki, albumy, podręczniki, słowniki, karty pocztowe oraz serdecznie zaprasza do kawiarenki

1600 Bloor Street West (koło Dundas)
TEL. 533-8011

Godziny otwarcia - poniedziałek 12.00 - 18.00,
wtorek - sobota od 10.00 - 20.00

Przyjmujemy w komisja nowe i używane książki, płyty i kasyety. Dobre ceny.

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd.

Mamy wyposażenie, które pozwala na naprawę takich samochodów jakich inne warsztaty nie chcą nawet oglądać.

- naprawy powypadkowe • malowanie
- prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją

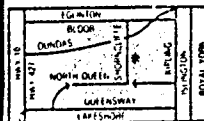
MIAŁEŚ WYPADEK ?

PAMIĘTAJ! Możesz wybrać nas. To dobry wybór.

Bezpłatne kosztorysy napraw • Całkowite rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi

- Holowanie • Samochody zastępcze na czas naprawy.

Duża zniżka na kompletne malowanie

(416) 239-7377

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

Tel. 762-9523

otwarta

codziennie od 10⁰⁰ - 2³⁰ po poł. i od 7³⁰ - 9⁰⁰ wiecz., WE
wtorki tylko od 10⁰⁰ - 12³⁰ po poł., soboty od 10³⁰ - 12³⁰ po poł.

Konta depozytowe...	9 1/2%	rocznie
Specjalne konta depozytowe... (oprocentowane na każdy dzień depozytu)	9%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	9 3/4%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/4%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	11 1/4%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	11 1/2%	rocznie
1-roczone certyfikaty...	11%	rocznie
1-roczone certyfikaty (min. \$ 50.000)...	11 1/4%	rocznie
3-letnie certyfikaty...	10 1/4%	rocznie
3-letnie Non-redeemable...	10 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2%	rocznie
R.R.S.P.		
Demand Deposit...	11 1/2%	rocznie
1-roczone Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	11%	rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/2%	rocznie
R.R.I.F.	11%	rocznie
Pożyczki personalne...	18%	rocznie
Pożyczki hipoteczne...		
(\$ 50.000 ubezpieczone na życie)	14 3/4%	rocznie
Line of Credit	18 1/2%	rocznie
OHOSP	11%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Islington

CHRYSLER PLYMOUTH

5476 Dundas Str. West, Islington, Ont. M9B 1B6

TEL. biuro: 239-3541, dom: 429-5494

ADAM MEDYNA

Sales & Leasing Consultant

Sprzedaż i leasing samochodów nowych i używanych
Golf, Dodge - Plymouth,
samochody osobowe, vany, pick-ups

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY I PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY
Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

Nowy adres i telefon:
2933 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9612

Arnold Penk

Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

ADDISON ON BAY LTD.

SALES & LEASING
832 Bay St. (przy College), Toronto, Ont.

oferuje

Nowe samochody 89 i 90.
Posiadają 3-letnią gwarancję na wszystko

9,9%

na niektóre modele samochodów

Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu. Szeroki wybór nowych i używanych samochodów. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę, poleca tanie ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym; trzeba wiedzieć z kim przeprowadzić tak poważną transakcję. ARNOLD PENK został wyróżniony przez GM jako Gold Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaferować? Zanim podpiszesz gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić: 964-3211 lub do domu:

731-0757 o każdej porze, podając nazwisko i numer telefonu.

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI

ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców (przód i tył) + części \$49.99

Wymiana oleju + filtra (do 5 litrów oleju) \$19.99

w tym tygodniu **POLECAMY:**

86 Ford Escort Automatic
83 Ford Escort Automatic
83 Dodge Colt Automatic
84 Plymouth Reliant Kombi, Air Cond.

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadbasz
o silnik - używając

POLONEZ DRIVING SCHOOL

Licencjonowany instruktor udziela lekcji i przygotowuje do egzaminów na prawo jazdy

kategorii G

TEL. 242-8462

ZDZISŁAW PAŃSZCZYK

Wszystkie naprawy samochodowe

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29,95
Hamulce tylne - \$59,95
Hamulce przednie - \$84,95
Tłumiki od \$40,05
(Installed, Lifetime Guaranty)

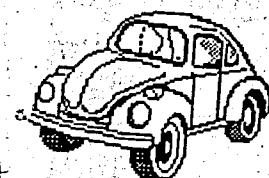
- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut
- **Bezpłatna Inspekcja**

251-2203, po polsku 274-8229

Thruway Muffler & Brakes Centre

3090 Lakeshore Blvd. W. Toronto

Druga lokalizacja w SCARBOROUGH - TEL. 297-4800

**AUTO DRIVING
SCHOOL**
The Helpful
Professionals

**Wojtek
Antczak**

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji oraz przygotowuje do egzaminów państwowych (Kat. "G")

270-8145

res.
536-5454

bus.
900 Dufferin St. ste 215
Toronto, Ontario

KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

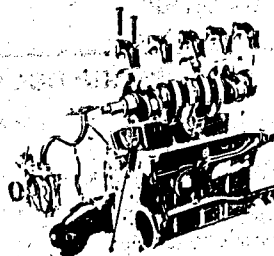
30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- bórwanie bloków
- naprawy układów hamulcowym i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjonalna sprzedaż części zamiennych do silników

FORTE zabezpiecz Twój motor

537-2529

483 DUPONT STREET (przy Bathurst)

537-5857

UBEZPIECZENIA

Manufacturers
ManuVie

DO YOU
KNOW?

- We are
the biggest
life insurance
company
in Canada
by asset size...

JERZY SZEPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Mutual of Omaha Insurance Company

- n \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- n plany finansowe zabezpieczające dzieci
- n plany emerytalne RRSP
- n ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

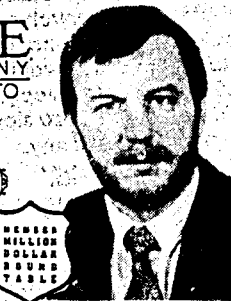
NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6525 Dcm: 858-0129

Andrzej Krysiak

Halina Baranowska M.A., A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
suite 531, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

TEL. bus. 622-1115

AUTHORIZED
DEALER

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH -
100 dni TYLKO \$ 135.00
BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

185 Roncesvalles Ave. TEL.: 588-0039

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

TEL.: 531-4647

FAX: 531-2396

INSURANCE NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

GRAND FLOORS

Solidnie układam, cyklinuję,
lakieruję wszelkie rodzaje
podłóg drewnianych po
bardzo niskich cenach.
Naturalne lakierowanie
60-70 centów za stopę.
"Stain finish" - \$1.20 za stopę.
Darmowe wyceny.

GRZEGORZ
TEL. 282-5545

SZAFKI KUCHENNE
dla kontraktorów
i osób prywatnych.
Niskie ceny,
szeroki wybór.
Z instalacją lub bez.
TEL. 271-7830

OKAZJA! STOLARSTWO OGÓLNE

Zmienić meble kuchenne lub inne
wykończyć sklepy,
restauracje czy domy
W tym Ci pomoże fachowo i tanio
firma

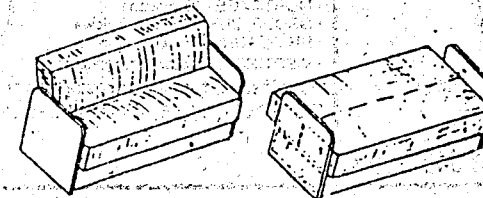
"WALOCH" FURNITURE
& CARPENTRY
(514) 465-4893 (514) 466-8598

SOCIAL GROUP
FOR MATURE
SINGLES
Age 30 +
A little beat English
631-7857

Please leave message

POLSKIE WERSALKI

z pojemnikiem na pościel
i tradycyjną włosianą tapicerką
DOBRA CENA - SZYBKI SERWIS

HOME-DOM
246-9223

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykarczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

CHCESZ POZNAC
swoją przyszłość,
masz problem, nie wiesz
jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci
w tym wróżba z kart.

Dzwoń

633-4469

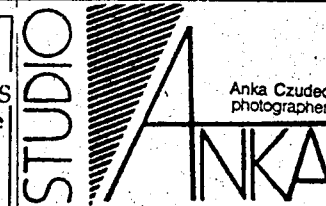
prosić Anię

Ubezpieczenia szpitalne
dla odwiedzających
100 dni TYLKO \$100.00
SCOTT JOYCE
LIMITED

TEL. 235-6767

Także ubezpieczenia
na mieszkanie
• samochód • życie

SZUKASZ PRACY
W SWOIM ZAWODZIE?
EWA DUBISKI, B.Sc., M.S.
Wspólnie z Tobą opracuje
strategię starania się o
pracę. • Jak pisać Resume
i cover letter • Jak przy-
gotować się do interview.
TEL. 925-8128, po godz. 6.

2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

Dr. JOLANTA
JASTRZEBSKA
lekarz ogólny
• Choroby skóry
• Choroby dzieci
Przyjmuje od pon. do
piątku od 13 do 19:30,
w soboty od 9:30 do 13.
TEL. 588-7878
2333 Dundas Str. W. 404

International
VIDEO
Postal Station Video List
VIDEO Z POLSKI
(416) 769-7868
66 Oakmount Rd. Ste. 1211
Toronto, Ontario M6P 2M6

Ania i Wojtek
Budziak
Modern
GIFT
SHOP
King Shepard Plaza
2560 Shepard Ave.
MISSISSAUGA
TEL. 949-1106

BIUFO MATRYMONIALNE
VERA
Jeśli dokucz Ci
samotność - napisz do nas.
Postadamy wiele ofert
pięknych Pań i Panów w
różnym wieku z Kanady -
USA - Ameryki Płd, Europy
oraz Polski. Szansa na
szybkie poznanie osoby,
której szukasz. Nasz adres:
"Vera" P.O. Box 694,
Oakville, Ont. L6J 5C1

Hair Nourishment !!! Włosy - Odżywka !!!

Jeśli wypadają Ci włosy z powodu:

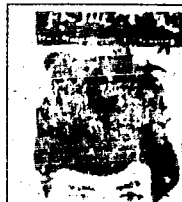
- zmiany trybu życia • klimatu • zaburzeń pracy nerek
- przebytych zabiegów, chorób, porodu • wysienienia genetycznego - Wykorzystaj kilka tysięcy lat doświadczeń medycyny chińskiej stosującej

NIEZWYKLE SKUTECZNY
znany, CAŁKOWICIE NATURALNY,

a więc bezpieczny dla zdrowia preparat - odżywkę, będącą kompozycją ziół
rosnących w Chinach, która nie tylko zapobiega wypadaniu włosów, ale również
powoduje ich ODROŚNIĘCIE już po wypadnięciu!

Koszt kuracji wynosi \$59.00

Prześlij czek lub M.O. wraz z niniejszym ogłoszeniem do
D & I P.O. Box 68 Stn. "N", Toronto, Ont. Canada M8V 3P9

INSTALUJEMY
SYSTEMY ALARMOWE
(SECURITY SYSTEMS)
monitorowane przez policję
w mieszkaniach, domach,
przedsiębiorstwach,
cottage'ach
TEL. (416) 267-2625
Fax: (416) 261-5397

TIPS Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA, ONT. L5R 1P2

Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej

TELEFONY BEZPRZEWODOWE I SAMOCHODOWE, KOPIARKI, TELEKOPIARKI, MIKROKOMPUTERY I DRUKARKI

AUDIOFOX
MITSUBISHI
Panasonic
CANTEL
Canon
SHARP
NEC
FUJITSU
MOTOROLA
Bell Cellular

OGROMNE OSZCZĘDNOŚCI!
Systemy alarmowe dla domów prywatnych i firm.
Możliwość kupowania na raty • Wynajem • Wymiana na nowe (Trade In) • Pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

TEL. TORONTO 399-9950 (cała doba)
MISSISSAUGA 890-4756, FAX 890-6092

MASTER PRINTING INC.
PUBLISHING • PRINTING • ADVERTISING
2965 DUNDAS STREET WEST TORONTO ONTARIO CANADA M6P 1Z2
TEL. (416) 761-9659 761-1768 • FAX (416) 761-1933

Polska drukarnia oferuje kompletny zestaw usług graficznych i drukarskich. Najwyższa jakość wykonania i krótkie terminy. Pomoc w wyborze treści, papieru, szaty graficznej oraz w tłumaczeniu.

- Wizytówki • Papeteria firmowa • Rachunki bezkalkowe • Ulotki • Broszury • Katalogi • Książki • Zaproszenia ślubne • Plakaty • Kalendarze • Napisy na okna wystawowe i samochody • Szyldy • Pieczątki • Rozprowadzanie ulotek

CHWALISZ TAX & BUSINESS CONSULTING INC.

INWESTYCJE W POLSCE I NA WĘGRZECH

26 GLENADEN AVE. EAST, TORONTO, ONT. M8Y 2L3
\$ Skorzystaj z wypróbowanych wieloletnich strategii odpisów podatkowych
\$ Zaoszczędź setki dolarów dzięki naszym mało znanym technikom planowania podatkowego
\$ Nie trać czasu na zapoznanie się z przewodnikiem Urzędu Podatkowego, który nie ujmuje wielu dozwolonych odpisów
\$ Zdań się na fachowe i dyskretne usługi firmy Piotra Chwalisza

INWESTYCJE W POLSCE I NA WĘGRZECH

\$ KORPORACJE \$ PROFESJONALIŚCI \$ OSOBY INDYWIDUALNE

\$ PROWADZENIE KSIĄG \$ PRZYGOTOWYWANIE SPRAWOZDAN

KUPON ECHA
WAŻNY DO 30.04.1990

Każdy, kto przyjdzie wypełnić zeznanie podatkowe z tym kuponem weźmie udział w losowaniu 10 nagród. 1 nagroda - 7-dniowy pobyt w Meksyku dla 2 osób. 2-10 - bezpłatne konsultacje. Oferta ważna do 30 kwietnia do godziny 24:00

INCOME TAX SERVICES

ANDREW P. APLIŃSKI
(416) 452-0812

27 CASPER CRESCENT
BRAMPTON, ONTARIO

INCOME TAX SERVICE

Tomasz Lewkowicz
TEL. 542-3748

Darmowy odbiór dokumentów i zwrot do domu

Lech Prusiński
NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie —niezależnie od ich obecnego statusu—że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

KATOLICKIE BIURO PIELGRZYMKOWE
im. Jana Pawła II organizuje pielgrzymki do Ziemi Świętej, Polski, Hiszpanii, Portugalii, Jugosławii, Australii i Czechosłowacji
TEL. 531-7026 prosić Leszka

Inf. własna

SKUBISZEWSKI ZAPRZECZA POGŁOSKOM PROFESOR ADAM BROMKE NIE WYBIERA SIĘ NA AMBASADORA

Podczas mojego krótkiego pobytu w Polsce, w zeszłym tygodniu zostałem zaatakowany telefonicznie przez moich kolegów w Toronto zaniepokojonych pogłoskami, że Adam Bromke, gorący zwolennik Wojciecha Jaruzelskiego, miałby się ubiegać o stanowisko ambasadora RP w Ottawie. Poproszono mnie o sprawdzenie tej wiadomości i u zyskanie stanowiska w tej sprawie. W piątek, 27 kwietnia skontaktowałem się z ministrem spraw zagranicznych i upoważniony zostałem do przekazania następującej informacji:
"Pan minister spraw zagranicznych RP K. Skubiszewski nie słyszał o kandydaturze profesora Bromke na stanowisko ambasadora RP w Kanadzie. Nie brał, ani nie bierze pod uwagę jego kandydatury".

Łączę pozdrowienia Krzysztof Korczak

Warszawa-Vancouver

OD REDAKCJI: Stanowiska ambasadorów obsadzone są przez prezydenta gen. Jaruzelskiego w porozumieniu z premierem oraz ministrem spraw zagranicznych.

The Polish Canadian Society of Music
presents a concert featuring

REQUIEM
by
Wolfgang Amadeus Mozart

also in the programme:
W.A. Mozart - Overture to "Lucio Silla" K.135
W.A. Mozart - Divertimento in D Major K.136

Performed by:
Mary Jane Lawson - soprano
Julia Malinowska - mezzo-soprano
Stephen McClare - tenor
George Bassingthwaite - bass

MUSICA ANTIQUA Chamber Choir,
OAKHAM HOUSE CHOIR
of the Ryerson Polytechnical Institute,
MUSICA ANTIQUA Chamber Orchestra
Matthew Jaskiewicz - director

Friday, May 11, 1990, 8 pm,
Church of the Redeemer, 162 Bloor St. West (at Avenue Rd.)
Tickets: \$9 and \$7 for Society members. For information call 922-9973

The Concert will be repeated on May 12, 1990 at 8pm,
at the Church of The Holy Trinity, 10 Trinity Square, Toronto
(behind the Eaton's Centre)

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki
Adwokat
3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy matrymonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki
Czwartki 6 - 9 pm.

... przychodzi z pomocą każdemu, kto ma problemy z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat
KRYSZTOF PREOBRAZEŃSKI
dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823
Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

FIRMA ADWOKACKA
MICHAEL CZUMA ASSOCIATES

Oferuje pomoc w rozwiązaniu następujących problemów imigracyjnych:

- uzyskanie pobytu stałego dla osób z "backlogu" oraz statusu uchodźcy politycznego dla przybyłych do Kanady po 1.1.1989 r.;
- uzyskanie statusu imigranta dla osób niezależnych (Independent Immigrants), bądź przybyłych z wizą turystyczną;
- łączenie rodzin;
- pozwolenia na pracę oraz studia w Kanadzie.

Patricia Ann Ritter, L.L.B. adwokat
Maria Krajewska, mgr praw U.W.
TEL. (416) 599-5799
481 University Avenue, Suite 502
Toronto, Ontario M5G 2E9

Zespół LEX-SERVICE

oferuje obsługę prawną, organizacyjną i finansową w zakresie:

- powoływania, rejestracji i prowadzenia spółek akcyjnych i z o.o.
- porad prawnych, finansowych i podatkowych dla przedsiębiorstw, spółek i osób prywatnych
- pośrednictwa w obrocie prawnym nieruchomościami

podajemy się załatwiania spraw nietypowych i skomplikowanych

Prezes **TADEUSZ STAŃSKI**
TEL. (48-22) 635-6059
00-248 Warszawa, ul. Schillera 6

Pragniesz sfilcowania nieruchomości, zakładów, terenów pod inwestycje w Polsce, stęskniłeś się za rodziną lub starymi miejscami? -

Wykonujemy tanio scenariusze, materiał filmowy i montaż na filmach i taśmach video.

PRZEMYSŁAW BORKOWSKI
reżyser
Warszawa, ul. Białobrzaska 1 m 52
TEL. (011-48-22) 22-57-81

BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

Leczenie środkami naturalnymi:
zioła, akupunktura, homeopatia, hydroterapia, komputerowa analiza diety
Lidia Dobosz, M.D.(P), N.D.
Halina Sroczyńska, M.D.(P), N.D.

1595 Bloor St.W.,
Toronto, Ontario M6P 1A6
TEL. 534-0050

DR. MARIA KALISIAK

uprzejmie zawiadomia o otwarciu gabinetu lekarskiego przy 2299 Dundas St. West, pok. 406
• Choroby wewnętrzne
• Choroby dzieci
Przyjmuje codziennie, również w sobotę.
Proszę dzwonić o każdej porze
TEL. 534 - 4230

ROYAL LEPAGE
227 VODDEN STR.
BRAMPTON, L6V 1N2

DANUTA MAJEWSKA

Sales Representative
Kupno - Sprzedaż

Bezpłatna porada i wycena domów
D z w o ñ 792-0866
biuro: 457-5800 całą dobę

Etobicoke - \$264,900 duży murowany wolno stojący dom na ładnej działce. 3 łazienki, 3 kuchnie, 3 oddzielne wejścia. Może być dla jednej dużej rodziny lub dla inwestora. Bardzo dobra lokalizacja. Obok Q.E.W.

Toronto - \$271,900 3-piętrowy bliźniak, bardzo blisko Roncesvalles. 2 kuchnie, 3 łazienki, 2 oddzielne wejścia. Ładny balkon i taras.
ROYALLEGEPAGE REAL ESTATE SERVICES LTD, REALTOR

Homelife
Realty Associates
TEL. 897-9555

Rzetelna pomoc przy kupnie, sprzedaży i finansowaniu nieruchomości

ANNA KRYSIAK

TEL. dom 858-0129

Mississauga - Meadowvale - elegancki, nowoczesny townhouse położony w małym pięknym kompleksie otoczonym parkiem. 3 sypialnie, 2 łazienki, bardzo duża kuchnia, family room z wyjściem na obszerne patio, 2 balkony, garaż. Cena \$ 181.900
Brampton - nowe luksusowe condominium: 3 sypialnie plus solarium i balkon (1600 sq.ft.), 2 pełne łazienki (marmurowe kafle), 24 godziny security. Cena \$173.900.

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI

BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ

HENRY A. RASTON

Biuro: 588-8950 Dom: 767-4022
1600 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A7

CHIN

RADIO/TV INTERNATIONAL
Polski Program Radiowy
ECHO OJCZYZNY

Redagują dla Polonii i o Polonii:
KRYSZYNA I RYSZARD PIOTROWSCY

- Wiadomości z Polski
  - Informacje o życiu i działalności środowiska polonijnego w Toronto, Kanadzie i na całym świecie
  - Wywiady z politykami, ludźmi nauki i rozrywki
  - Muzyka i piosenka
  - Koncert życzeń
- TEL. 531-9991 od 10-11
TEL. 568-1489

Od poniedziałku do piątku na fali FM 100.7
od godz. 10:30 do 11:30 rano.

P.O.Box 26 STN "A" Mississauga, Ont. L5A 3A1

INCOME TAX CONSULTANT
Członek Kanadyjskiej Federacji
Konsultantów Podatkowych
Czesław Kępa

1768 Pagehurst Ave., Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

wykonuje servis w zakresie:
sporządzania zeznań podatkowych, całorocznych konsultacji z prawa podatkowego, księgowości, otwierania i sprzedaży biznesów.
Wystawia listy o wysokości dochodów z biznesów do wszelkich instytucji.

JACEK REMBECKI

konsultant podatkowy,
pracownik H & R BLOCK
przyjmuje w Sears przy Square One,
wypełnia zeznania podatkowe indywidualne i dla małych firm
Zwroty typu "CASH BACK" w ciągu 7 dni.
Prosimy o wcześniejsze uzgodnienie wizyty
TEL. 568 - 4768

ANDRZEJ SZCZERBA
INCOME TAX PREPARATION

zawiadamia Klientów
ś.p. ANNY DUBISKIEJ
że otrzymał kartotekę p. Anny i że wszystkich Jej byłych Klientów załatwia szybko, tanio i korzystnie. Informacje z poprzednich lat umożliwiają zachowanie ciągłości w zeznaniach podatkowych oraz indywidualne podejście do każdego przypadku.

Blizsze informacje: 762-5891 dom, 538-1875 biuro
151 Roncesvalles Ave., Toronto

PANI JADWIGA
Soboty od godz. 1 do 2 po poł. CIWKO, fala AM 1250
Tel. 691-8789 Oakville.

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia.

Nazwa towaru	Jednostka	Ilość	C\$	Razem
Pomarańcze.....	1 kg	@	2.90	=.....
Cytryny.....	1 kg	@	2.90	=.....
Grejpfruty.....	1 kg	@	2.90	=.....
Banany.....	1 kg	@	3.40	=.....
Mandarynki *.....	1 kg	@	3.40	=.....
Ananas.....	1 szt.	@	2.90	=.....
Orzech kokosowy.....	1 szt.	@	2.90	=.....
Kiwi.....	1 szt.	@	0.80	=.....
Czekolada orzechowa 100 g		@	1.30	=.....
Czekolada mleczna.....	100 g	@	1.30	=.....
Czekolada gorzka.....	100 g	@	1.30	=.....
Guma do zucia 20szt	125 g	@	1.80	=.....
Chalwa.....	1 kg	@	11.20	=.....
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	@	2.40	=.....
Kawa ziarnista.....	250 g	@	4.00	=.....
Kawa Nescafe.....	100 g	@	4.40	=.....
Herbata sypka.....	250 g	@	4.80	=.....
Herbata ekspresowa	100 szt.	@	4.80	=.....
Czekolada w proszku	800 g	@	6.40	=.....
Rodzynki.....	250 g	@	1.60	=.....
Figi.....	200 g	@	2.20	=.....
Migdaly.....	200 g	@	2.20	=.....
Wiórki kokosowe.....	200 g	@	2.20	=.....
Pasta "Nutella".....	450 g	@	3.20	=.....
Kabanosy.....	1 kg	@	12.00	=.....
Poledwica wedzona.....	1 kg	@	14.00	=.....
Baleron.....	1 kg	@	12.00	=.....
Szynka w puszcze.....	454 g	@	4.80	=.....
Szynka mielona.....	340 g	@	2.60	=.....
Dostawa do domu i ubezpieczenie			C\$ 5.50	
Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....				

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca : .....
Adres : .....
.....
Odbiorca : .....
Adres : .....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

IMIGRACJA

a) Polacy zalegają z płatnościami za przejazdy do Kanady.

Wysoki urzędnik (finanse) z departamentu Zatrudnienia i Imigracji Kanady zwrócił się do nas z upomnieniem o wpłynięcie na imigrantów z Polski, którzy otrzymali pożyczkę na przyjazd do Kanady (transport) aby uregulowali swoje zaległe zobowiązania pożyczkowe.

Zaległe sumy należy zwrócić na adres: CHIEF, REVENUE ACCOUNTING, EMPLOYMENT AND IMMIGRATION CANADA, PLACE DU PORTAGE, PHASE IV, OTTAWA - HULL, K1A 9Z9 ustalonymi ratami względnie w całości. Czeki należy wystawiać na "Receiver General of Canada" i zawiadomić Zarząd Główny KPK względnie Komisje Imigracyjne Okręgów KPK z podaniem swojego adresu. W wypadkach nie wykonania tego obowiązku nazwiska tych osób zostaną ogłoszone w prasie i Biuletynie Kongresu w ostatnim tygodniu czerwca 1990 roku.

Jest to sprawa ważna i pilna nie tylko dla departamentu Zatrudnienia i Imigracji oraz Kongresu Polonii Kanadyjskiej, ale dla wszystkich uchodźców czekających i planujących osiedlenie się w Kanadzie. Z przykrością przyjęliśmy wiadomość, że Polacy znajdują się na czele tych, którzy nie

splacają swoich dobrowolnie podjętych zobowiązań w stosunku do Kanady, kraju, który daje im możliwości o jakich tak marzyli w listach z prośbą o sponzorowanie.

Wiadomość ta została podana na konferencji o uchodźcach w York University. Niewykonywanie podjętych zobowiązań finansowych przez te osoby podważa dobrą opinię naszej społeczności.

b) Nowe wytyczne dotyczące uchodźców.

Minister zatrudnienia i imigracji pani Barbara McDougall wydała nowe wskazówki, które dotyczą oficerów imigracyjnych przy rozpatrywaniu spraw uchodźców z humanitarnego punktu widzenia (applying humanitarian and compassionate considerations in reviewing refugee claims). Komunikat ministra z dnia 20 marca 1990 (90-04) wraz ze wskazówkami można otrzymać z departamentu Zatrudnienia i Imigracji dzwoniąc do Rita Mezzanotte, Minister's Office (819) 994-2482, Brian Dougall (819) 994-6309, Gerry Maffre, Public Affairs, (819) 994-6489.

ST. ORŁOWSKI Rudolf K.KOGLER
Prezes Sekretarz Generalny

APEL DO OSÓB REPRESJONOWANYCH PRZEZ ZWIĄZEK SOWIECKI

Archiwum Wschodnie, działające od niedawna w Warszawie z ekspozyturami w Londynie (Anglia) i Bostonie (USA), zwraca się z apelem do osób represjonowanych przez ZSRR oraz do osób, które mają informacje o takich osobach, o przesłanie informacji w tej sprawie do:

1. Pani Barbara Munnich, ul. Miła 9, m.23, 00-180 Warszawa,
2. Dr Zdzisław Jagodziński, 238-246 King Street, London, England W6 ORF,
3. Mr. Roman Rybicki, 28 St. Margaret Street, Boston, Mass. 02125, USA.

Potrzebne informacje obejmują:

- A. Dane osobiste:
1. Imiona, nazwisko
  2. Nazwisko rodowe
  3. Pseudonimy
  4. Imiona rodziców
  5. Narodowość
  6. Wyznanie
  7. Data i miejsce urodzenia (w możliwym przybliżeniu)
  8. Zawód ojca
  9. Wykształcenie (poziom, dziedzina), zawód ostatnio wykonywany
  10. Stopień wojskowy i pełniona funkcja

(przed wybuchem wojny i w czasie jej trwania - również w konspiracji)

11. Miejsce zamieszkania przed aresztowaniem, deportacją
12. Data i miejsce aresztowania
13. Czas, miejsce i charakter pobytu w ZSSR (dotyczy wszystkich miejsc pobytu)
14. Jeżeli był skazany - miejsce procesu, rodzaj sądu, o co oskarżony, wyrok, metody śledztwa
15. Data powrotu z ZSSR, miejsce stałego zamieszkania, mienie pozostawione w ZSSR
16. (ew.) Miejsce pozostania w ZSSR na stałe
17. (ew.) Data i miejsce śmierci (w możliwym przybliżeniu)
18. Źródło wiadomości (adres i telefony osoby informującej)
19. Uwagi (w tym: kiedy i w jakich okolicznościach nastąpiło spotkanie z respondentem, czy pisał wspomnienia, gdzie i kiedy były publikowane).

B. Wszelkie dokumenty, dzienniki, pamiętniki, relacje, fotografie (opisane), itp.

Zadanie Archiwum Wschodniego w tej sprawie powinno być doskonale zrozumiane i docenione. Podeszły już wiek osób represjonowanych, ginące po ich śmierci cenne dokumenty są stratą nie do odzyskania. Wszelkie relacje i dokumenty będą świadectwem zbrodni dokonanych w ZSSR w ostatnim półwieczu. Prosimy za tym o pozytywną reakcję i pomoc ze strony osób, które były świadkami tych tragicznych wydarzeń.

Po bardziej szczegółowe informacje w tej sprawie prosimy zwracać się do przedstawicieli Archiwum Wschodniego, wymienionych powyżej.

Archiwum Wschodnie apeluje również do osób dobrej woli o pomoc finansową na pokrycie kosztów katalogowania i porządkowania już istniejących zbiorów w Polsce i za granicą. Czynności te są pracochłonne i wymagają wielu pracowników z odpowiednim doświadczeniem do wykonywania tych zadań.

ST. ORŁOWSKI
Prezes
Rudolf K.KOGLER
Sekretarz Generalny

PACZKI DO POLSKI

NAJLEPIEJ PRZEZ

215 RONCESVALLES AVE, TORONTO, ONT.

TEL 537-7914

7370 BRAMALEA RD. UNIT 10, MISSISSAUGA, ONT

TEL 677-4527

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ WĘGIEL
- GOTÓWKA DO RĄK □ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE □ SAMOCHODY
- MASZYNY ROLNICZE □ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

ODBIERAMY PACZKI Z DOMÓW

OFERUJEMY SZEROKI WYBÓR KSIĄŻEK, KASET MUZYCZNYCH ORAZ FILMÓW VIDEO PO POLSKU. KATALOGI WYSYŁAMY NA ŻYCZENIE.

WALDEMAR ŁYSIAK - "KONKWISTA", cena \$ 8,50 + przesyłka \$ 2.00

- "MW", cena \$ 20.00 + przesyłka \$ 2.00

UWAGA OSHAWA I OKOLICE:

LOKALNY PRZEDSTAWICIEL POLIMEX

POLCAN SERVICES

Pani Krystyna Kaczyńska

5 Celina St., OSHAWA, ONT.

TEL. 571 - 2755